

Katowice, 29 grudnia 2025

WOOS.420.4.2025.MP1.13

DECYZJA

o środowiskowych uwarunkowaniach

Na podstawie art. 71 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. j oraz art. 82 i art. 85 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.) – dalej zwanej ustawą ooś, oraz art. 104 i 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2025 r., poz. 1691) – dalej zwanej ustawą Kpa, po rozpatrzeniu wniosku z 31 stycznia 2025 r. Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju przy ul. Al. Jana Pawła II 4, działającej przez pełnomocnika, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko

orzekam

ustalić środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia pn.: „Wydobywanie węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej ze złoża „Jas-Mos 2” objętego Obszarem Górniczym „Jastrzębie V” dla wariantu wybranego do realizacji przez Inwestora tj. wariantu I.

I. Określam:

I.1. Rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia.

Przedmiotowa inwestycja polegać będzie na wydobywaniu węgla kamiennego oraz metanu jako kopaliny towarzyszącej ze złoża „Jas-Mos 2” w granicach Obszaru Górniczego „Jastrzębie V”, administracyjnie zlokalizowanych w obrębie województwa śląskiego na terenie: miasta na prawach powiatu Jastrzębie-Zdrój oraz na obszarze gminy Mszana. Udokumentowane zasoby bilansowe węgla kamiennego w złożu „Jas-Mos 2” na stan 31.12.2024 r. wynoszą 36 797 tys. Mg. W złożu węgla kamiennego „Jas-Mos 2” kopalina towarzysząca jest metan z węgla kamiennego, jego zasoby bilansowe wynoszą 45 596 mln m³. Przewidywane wydobycie węgla wyniesie około 2 000 Mg/dobę i przekroczy 100 000 m³ na rok (379 tys. m³ na rok). Projektowane przedsięwzięcie kwalifikuje się do przedsięwzięć wymienionych w § 2 ust. 2 pkt 1 w związku z § 2 ust. 1 pkt 27b Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839) - wydobywanie kopaliny ze złoża metodą podziemną o wydobyciu kopaliny nie mniejszym niż 100 000 m³ na rok.

W związku z planowaną eksploatacją złoża „Jas-Mos 2” planuje się wydobywanie węgla kamiennego w następujących partiach złoża:

- w partii C3 w pokładach warstw rudzkich (400) na głębokości od 750 do 990 m,
- w partii W2 w pokładach warstw siodłowych (500) na głębokości od 860 do 950 m,
- w partii W3 w pokładach warstw rudzkich (400) i siodłowych (500) na głębokości od 530 do 1000 m.

Eksploatacja zaplanowana jest do roku 2042 i prowadzona będzie w granicach

projektowanego obszaru górniczego „Jastrzębie V” o powierzchni 1,8 km², ograniczonego liniami prostymi łączącymi punkty o następujących współrzędnych (wg Państwowego Układu Współrzędnych Geodezyjnych 2000):

Tabela nr 1

Nr pkt.	Układ 2000/6	
	X	Y
8205	5539635.43	6540911.53
8200	5538795.50	6543581.32
113	5536754.52	6543213.16
112	5537389.52	6543097.71
111	5538072.77	6543089.69
110	5538820.51	6542181.29
109	5538808.84	6541305.52

Zasięg oddziaływań projektowanej eksploatacji ze złoża „Jas-Mos 2” określa granica projektowanego Terenu Górniczego „Jastrzębie V” o powierzchni ok. 4,05 km², który zawiera się w liniach prostych łączących punkty o następujących współrzędnych (wg Państwowego Układu Współrzędnych Geodezyjnych 2000):

Tabela nr 2

Nr pkt.	Układ 2000/6	
	X	Y
8205	5539635.43	6540911.53
8200	5538795.50	6543581.32
113	5536754.52	6543213.16
4	5536169.67	6543105.65
5	5536858.15	6542749.56
3	5538139.52	6542169.57
2	5538399.77	6541023.53
1	5539014.74	6540711.81

I.2. Istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich.

I.2.1. Eksploatacja węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej ze złoża „Jas-Mos 2” w granicach Obszaru Górniczego „Jastrzębie V”, w tym udostępnienie, odwodnienie, wydobywanie i przeróbka kopaliny, prowadzone będą w oparciu

o istniejącą infrastrukturę Zakładu Górniczego "Borynia - Zofiówka - Bzie (istniejące szyby udostępniające i wentylacyjne, zabudowania techniczne kopalni wraz z zakładem przerobczym węgla).

I.2.2. Ingerencję w ciekę objętą oddziaływaniem przedsięwzięcia należy prowadzić pod następującymi warunkami:

- 1) nie wolno jednocześnie zawężać i prostować koryta rzeczne objętego pracami hydrotechnicznymi,
- 2) należy stosować materiały naturalne do umocnienia koryt cieków takie jak: kamień, drewno. Dopuszcza się stosowanie koszy siatkowo-kamiennych (tzw. gabionów) wyłącznie na krótkich fragmentach max. do 30 m, np. powyżej i poniżej obiektów mostowych,
- 3) nowe koryta należy formować jak koryta naturalne, o zróżnicowanej morfologii i uziarnieniu,
- 4) skarpy nowych fragmentów cieków należy ukształtować o nachyleniu nie bardziej stromym niż 1:2,
- 5) należy zachować ciągłość biologiczną i hydromorfologiczną oraz nie tworzyć w korytach cieków naturalnych przeszkód (stopni, progów) o wysokości większej niż 10 cm. W przypadku braku możliwości jw. należy stosować bystrza kamienne, rampy narzutowe, kaskady, stopnie i progi z przepławkami (na ciekach, gdzie wystąpią przeciwpadki),
- 6) do obsiewu odsłoniętych elementów regulacyjnych czy utrzymaniowych należy użyć rodzimy materiał siewny,
- 7) przed przystąpieniem do prac (co najmniej 2 tygodnie wcześniej) należy zakres działań i terminy ich wykonania uzgodnić z właściwym miejscowo użytkownikiem rybackim.

I.2.3. Podczas prac naprawczych w obrębie dolin cieków, otoczeniu zbiorników wodnych oraz podczas odbudowy rowów melioracyjnych na terenach podmokłych należy:

- 1) przed przystąpieniem do wykonywania prac terenowych wszystkich pracowników przeszkolić i poinformować o sposobie postępowania w przypadku stwierdzenia na terenie budowy zwierząt. Przeszkolenia powinni dokonać eksperci z nadzoru przyrodniczego – w szczególności specjalista ornitolog, herpetolog, chiropterolog,
- 2) roboty rozpocząć po uprzednim sprawdzeniu przez specjalistów: ornitologa, herpetologa i botanika, z nadzoru przyrodniczego czy na powierzchni terenu objętego oddziaływaniem znajdują się chronione gatunki roślin, zwierząt oraz siedliska. Kontrolę należy przeprowadzić nie wcześniej niż na 3 dni przed rozpoczęciem robót. W przypadku ich stwierdzenia ww. nadzór przyrodniczy zadecyduje o dalszym sposobie postępowania, m.in. o konieczności uzyskania odpowiedniego zezwolenia na czynności podlegające zakazom,
- 3) w okresie od 16 października do końca lutego usunąć z terenu objętego inwestycją wszelką roślinność (drzewa, krzewy i ich podrostry, trzcinowiska), aby uniemożliwić ptakom zakładanie gniazd i wyprowadzanie lęgów. Dopuszcza się przeprowadzenie wycinki zieleni w okresie lęgowym, lecz po uprzednim potwierdzeniu przez specjalistę ornitologa braku lęgów gatunków chronionych. Kontrolę zajęcia siedlisk przeprowadzić należy nie wcześniej niż 3 dni przed rozpoczęciem prac. W przypadku ich stwierdzenia nadzór ornitologiczny zadecyduje o dalszym sposobie postępowania, m.in. o konieczności wstrzymania prac i uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia na realizację czynności zakazanych

- w stosunku do chronionych gatunków zwierząt. Dopiero po uzyskaniu tej zgody będzie można przystąpić do wycinki zieleni,
- 4) niezależnie od terminu wycinki, drzewa przeznaczone do usunięcia o pierśnicy minimum 50 cm, należy skontrolować pod kątem wykorzystywania ich jako schronienia letnie oraz zimowe nietoperzy oraz siedliska bezkręgowców. Kontrola musi zostać przeprowadzona przez specjalistę chiropterologa z nadzoru przyrodniczego, nie wcześniej niż 2-3 dni przed wycięciem danego okazu. W przypadku stwierdzenia obecności stanowisk gatunków chronionych, nadzór przyrodniczy zadecyduje o dalszym sposobie postępowania, m.in. o konieczności wstrzymania prac i uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia na realizację czynności zakazanych. Dopiero po uzyskaniu tej zgody będzie można przystąpić do wycinki drzew,
 - 5) wszelkie prace regulacyjne i utrzymaniowe tj. polegające na zachowaniu stanu dna lub brzegów oraz remoncie i konserwacji budowli regulacyjnych na ciekach prowadzić pod nadzorem przyrodniczym ichtiologicznym i herpetologicznym,
 - 6) nieprzeznaczone do wycinki drzewa i krzewy, znajdujące się w sąsiedztwie terenu objętego pracami, które są narażone na możliwe uszkodzenia, zabezpieczyć przy udziale specjalisty z nadzoru przyrodniczego w następujący sposób:
 - a) grupy drzew/krzewów należy wygrodzić - powierzchnia rozstawienia ogrodzenia powinna odpowiadać obszarowi wyznaczonemu przez rzuty koron, powiększonemu o bufor wielkości 1-2 m, w przypadku krzewów obszar ten powinien zostać ustalony przez specjalistę botanika z nadzoru przyrodniczego,
 - b) pojedyncze drzewa zabezpieczyć osłonami, np. płótkami drewnianymi lub siatką w odległości 0,5-1 m od pnia. Nie należy stosować deskowania na pniu. Wysokość zabezpieczeń powinna wynosić 1,5-2,0 m (w zależności od wysokości drzewa),
 - c) po zakończeniu prac wykonać demontaż zabezpieczeń,
 - d) wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew należy wykonać ręcznie,
 - e) przy konieczności pozostawienia otwartego wykopu korzenie zabezpieczyć hydrożelem, wykop przykryć,
 - f) montowanie i demontaż zabezpieczeń drzew, prace w obrębie bryły korzeniowej i zabezpieczenie korzeni oraz otwartych wykopów w obrębie bryły korzeniowej prowadzić pod nadzorem i zgodnie ze wskazaniem specjalisty botanika z nadzoru przyrodniczego.
 - 7) prace w rejonie siedlisk występowania płazów, w miejscach, które wskaże specjalista herpetolog po kontroli terenu przeprowadzonej nie wcześniej niż na 3 dni przed rozpoczęciem robót, należy prowadzić pod ścisłym nadzorem specjalisty herpetologa, w następujący sposób:
 - a) roboty należy prowadzić na przełomie września i października. Dokładny termin ustali ww. ekspert na podstawie obserwacji w terenie i warunków temperaturowych. Jeżeli uwarunkowania projektowe/techniczne nie pozwolą na ingerencję w siedliska herpetofauny w ww. terminie, dopuszcza się ich likwidację w innym terminie pod nadzorem ww. eksperta,
 - b) teren robót należy na początku września szczelnie wygrodzić od strony otaczającego terenu (tj. od strony, skąd mogą migrować płazy). Do tego celu należy wykorzystać wygrodzenie tymczasowe w miejscach wskazanych

przez herpetologa z nadzoru przyrodniczego. Wygradzenie należy ustawić w postaci geotkaniny lub płotków z siatki stalowej o oczkach wielkości maksymalnie 0,5 cm x 0,5 cm i wysokości min. 50 cm ponad powierzchnię gruntu oraz osadzić w gruncie na głębokość nie mniejszą niż 30 cm, z przewieszką o długości co najmniej 10 cm, skierowaną „na zewnątrz” od terenu robót. Wolne końce ogrodzeń należy zakończyć U – kształtnymi zawrotkami. Dopuszcza się zastosowanie ścianek szczelnych zamiast siatki/geotkaniny, przy czym wówczas należy pozostawić ich elementy ok. 0,5 m nad powierzchnią gruntu, tworząc w ten sposób palisadę ochronną,

- c) należy odławiać osobniki dorosłe płazów oraz formy młodociane ręcznie przy pomocy siatek do odłowów, bądź kasarków/podbieraków o wielkości oczek nie większych niż 0,5 cm,
- d) należy dokładnie spenetrować teren objęty pracami, w szczególności dno cieków lub zbiornika pod kątem występowania herpetofauny,
- e) osoby chwytające i przesiedlające osobniki herpetofauny, zobowiązane są do zachowania higieny w trakcie prowadzenia czynności terenowych, przede wszystkim do dokładnego suszenia, czyszczenia sprzętu terenowego oraz obuwia (najlepiej na słońcu lub przy użyciu dostępnych, rekomendowanych środków, np. roztwór Betadine), odłowione płazy należy zabezpieczyć na czas transportu w przygotowanych do tego pojemnikach w miejscu zacienionym, aby temperatura wody, w której będą przechowywane, nie była wyższa niż 20°C,
- f) w przypadku konieczności obniżania lustra/wypompowania wody prace należy prowadzić stopniowo, przy pomocy pomp ssących połączonych z węzami, których wolne końce umieszczone zostaną pod powierzchnią lustra wody. Wloty węży zasysających należy zabezpieczyć przy pomocy siatki o drobnych oczkach (nie większych niż 0,5 cm). Należy obniżać lustro wody do dna, przy ciągłym odławianiu oraz penetracji dna przez wykwalifikowanych pracowników i odłowieniu pozostałych zwierząt (nie tylko płazów),
- g) odłowione płazy i inne zwierzęta wodne należy przesiedlić do zbiorników zastępczych lub w inne dogodne siedliska, zapewniające warunki dla ich przetrwania, które zostaną określone i wskazane przez nadzór (w dostosowaniu do potrzeb danego gatunku w określonym okresie fenologicznym), zlokalizowane poza terenem realizacji inwestycji,
- h) prace należy prowadzić bezpośrednio po odłowieniu zwierząt, jednostronnym frontem roboczym i przy umożliwieniu ewentualnej samodzielnej ucieczki zwierząt, które mogłyby się jeszcze pojawić w strefie zagrożenia.

I.2.4. Podczas wykonywania prac naprawczych należy zapewnić nadzór przyrodniczy w postaci: ornitologa, chiropterologa, ichtiologa, herpetologa i botanika. Do zadań nadzoru należeć będzie:

1) nadzór herpetologiczny:

- a) przeszkolenie pracowników budowy o sposobie postępowania ze zwierzętami stwierdzonymi na terenie prowadzonych prac,
- b) identyfikacja, odłów i przenoszenie płazów poza teren prowadzonych prac do wskazanych siedlisk zastępczych,

- c) decydowanie o lokalizacji tymczasowego wygradzenia herpetologicznego oraz kontrola jego stanu technicznego, sygnalizowanie o potrzebie naprawy,
 - d) uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,
- 2) nadzór ichtiologiczny:
- a) uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,
- 3) nadzór chiropterologiczny:
- a) przeszkolenie pracowników budowy o sposobie postępowania ze zwierzętami stwierdzonymi na terenie prowadzonych prac,
 - b) kontrola drzew o pierśnicy minimum 50 cm pod kątem zasiedlenia przez nietoperze,
 - c) uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,
- 4) nadzór ornitologiczny:
- a) przeszkolenie pracowników budowy o sposobie postępowania ze zwierzętami stwierdzonymi na terenie prowadzonych prac,
 - b) kontrola drzew przeznaczonych do wycinki pod kątem występowania zasiedlonych gniazd, dziupli,
 - c) kontrola roślinności przeznaczonej do wykoszenia, porastającej teren zalewisk/ zbiorników wodnych do likwidacji pod kątem występowania gniazd ptaków,
 - d) uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,
- 5) nadzór botaniczny:
- a) nadzór na zabezpieczeniu zieleni nieprzeznaczonej do wycinki,
 - b) kontrola terenu pod kątem występowania chronionych i cennych siedlisk i stanowisk roślin,
 - c) uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody.
- I.2.5. Likwidację szkód górniczych w środowisku przyrodniczym należy prowadzić na bieżąco. Na terenach nieprzekształconych antropogenicznie należy rozpocząć ją jak najwcześniej, nie dopuszczając do utworzenia się ekosystemów naturalnych i zasiedlenia obszaru cennymi gatunkami flory i fauny.
- I.2.6. Wody dołowe należy odprowadzać do kolektora OLZA.
- I.2.7. Wszystkie zabiegi hydrotechniczne powinny być poprzedzone pracami projektowymi opartymi na prognozie zmian warunków wodnych popartej szczegółowymi pomiarami geodezyjnymi koryt cieków lub miejsc zagrożonych wystąpieniem obniżień.
- I.2.8. W trakcie ujawniania się wpływów i kształtowania niecek osiadań prowadzić monitoring osiadań terenu i monitorować położenie zwierciadła wód gruntowych,

jak również wykonywać wyprzedzającą profilaktykę polegającą na niedopuszczeniu do powstawania terenów podtopień, zalewisk i zaburzenia naturalnego spływu wód powierzchniowych o charakterze trwałym.

I.2.9. Prowadzić działania mające na celu maksymalne ograniczenie ilości wód dołowych odprowadzanych do zewnętrznych urządzeń kanalizacyjnych polegające w szczególności na:

- a) ujmowaniu wody dopływającej do szybów i jej częściowym wykorzystaniu do zasilania sieci p. poż.,
- b) wykorzystaniu wód dołowych do sporządzania mieszaniny wodnopyłowej i lokowania jej w wyrobiskach podziemnych,
- c) wykorzystaniu wód dołowych do uzupełniania wody technologicznej w Zakładzie Mechanicznej Przeróbki Węgla.

I.2.10. Metan ujęty systemem odmetanowania należy w całości gospodarczo wykorzystywać.

I.3. Nadać niniejszej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

I.4. Załącznikiem do decyzji jest charakterystyka planowanego przedsięwzięcia

Uzasadnienie

Wnioskiem z 31 stycznia 2025 r. Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju przy al. Jana Pawła II 4 (dalej Inwestor), działając przez pełnomocnika, zwróciła się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (dalej RDOŚ w Katowicach) o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Wydobywanie węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej ze złoża „Jas Mos 2” objętego Obszarem Górniczym „Jastrzębie V””.

Planowana inwestycja jest zaliczana do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w § 2 ust. 2 pkt 1 w związku z § 2 ust. 1 pkt 27 lit. b) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839) jako wydobywanie kopaliny ze złoża metodą podziemną o wydobyciu kopaliny nie mniejszym niż 100 000 m³ na rok.

Zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. j) ustawy ooś tj. dla przedsięwzięć polegających na wydobywaniu kopaliny ze złóż węgla kamiennego objętych własnością górnictwem, prowadzonych na podstawie koncesji, organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest regionalny dyrektor ochrony środowiska.

Przy piśmie z 6 marca 2025 r. wniosek o wydanie decyzji został uzupełniony pod względem formalnym na wezwanie RDOŚ w Katowicach z 11 lutego 2025 r. znak: WOOS.420.4.2025.AK.1.

Do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z ww. uzupełnieniem załączono:

- 1) raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (dalej raport), sporządzony w grudniu 2024 r. przez zespół autorski firmy EKOID z siedzibą w Katowicach, wraz z załącznikami,

- 2) mapę przedstawiającą dane sytuacyjne i wysokościowe, sporządzoną w skali umożliwiającej szczegółowe przedstawienie przebiegu granic terenu, którego dotyczy wniosek, oraz obejmującą obszar, na który przedsięwzięcie będzie oddziaływać,
- 3) mapę w postaci papierowej oraz elektronicznej, w skali zapewniającej czytelność przedstawionych danych z zaznaczonym przewidywanym terenem, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz z zaznaczonym przewidywanym obszarem, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie,
- 4) pełnomocnictwo,
- 5) dowód uiszczenia opłaty skarbowej za pełnomocnictwo oraz wydanie decyzji.

Wyżej przedstawione dokumenty oraz złożone wyjaśnienia i uzupełnienia tj.:

- 1) pismo z 6 czerwca 2025 r. (częściowe uzupełnienie raportu) stanowiące odpowiedź na wezwanie z 4 kwietnia 2025 r.,
- 2) pismo z 8 lipca 2025 r. (częściowe uzupełnienie raportu) stanowiące odpowiedź na wezwanie z 4 kwietnia 2025 r.,
- 3) pismo z 26 sierpnia 2025 r. (uzupełnienie raportu) stanowiące odpowiedź na wezwanie z 22 lipca 2025 r.,
- 4) pismo z 24 października 2025 r. (uzupełnienie raportu) stanowiące odpowiedź na wezwanie z 23 października 2025 r.,

a także uzyskane w toku postępowania uzgodnienie (postanowienie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z 20 listopada 2025 r., znak C.RZŚ.4900.64.2024.JCH4) były podstawą do analizy i oceny wpływu planowanego przedsięwzięcia na środowisko.

W niniejszym postępowaniu jako strony uznano wnioskodawcę oraz każdego komu przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdującej się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariantcie zaproponowanym przez wnioskodawcę do realizacji, przedstawionym na mapie stanowiącej zgodnie z art. 74 ust. 1 pkt 3a ustawy ooś, obowiązkowy załącznik do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Jak wynika z przedłożonych dokumentów liczba stron w postępowaniu o wydanie decyzji przekracza 10. Wobec powyższego, o czynnościach organu strony były zawiadamiane obwieszczeniami, umieszczanymi na okres 14 dni na tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach. Ponadto obwieszczenia przesyłano do Urzędów Miast i Gmin: Jastrzębie- Zdrój, Mszana, celem zawiadomienia stron postępowania poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń tamt. urzędu, w innej formie publicznego ogłoszenia zwyczajowo przyjętej w danej miejscowości lub przez udostępnienie w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej organu administracji publicznej.

Obszar oddziaływania przedsięwzięcia, w oparciu o który określono strony postępowania wyznaczono zgodnie z zapisami art. 74 ust. 3a pkt 3 ustawy ooś. Za obszar ten uznano rejon, w którym potencjalnie wystąpią osiadania gruntu na poziomie nie mniejszym niż 1 cm. W ocenie RDOŚ w Katowicach podejście to jest słuszne, gdyż osiadanie gruntu jest tym rodzajem oddziaływania, który może przyczynić się do ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że żadne z pozostałych zidentyfikowanych oddziaływań nie spowoduje, że wystąpią ograniczenia w możliwości zagospodarowania nieruchomości poza wyznaczonym obszarem oddziaływania, którego granicę stanowi izolinia osiadań na poziomie 1 cm.

Okoliczności jakie należy wziąć pod uwagę przy ustaleniu terenu, na którym realizowane będzie przedsięwzięcie i obszaru, na który będzie ono oddziaływać określone są w ustawie ooś (art. 74 ust. 3a) i to ich odpowiednie zastosowanie stanowi podstawę do wyznaczenia granic ww. terenów. Nie jest uzasadnione przenoszenie wprost definicji obszaru i terenu górniczego z ww. ustawy PGiG na grunt postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Podmiot planujący podjęcie realizacji przedsięwzięcia powinien, biorąc pod uwagę zakres i charakterystykę przedsięwzięcia, a także jego potencjalne oddziaływanie na środowisko, przeanalizować możliwości zastosowania w danym przypadku każdego ze sposobów wyznaczania obszaru oddziaływania, o których mowa w art. 74 ust. 3a ustawy ooś i wybrać najbardziej adekwatny do rodzaju i zakresu planowanego przedsięwzięcia.

W tym przypadku z uwagi na potencjalne obniżenia terenu będące wynikiem planowanej działalności, które to mogą spowodować ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem zastosowanie ma art. 74 ust. 3a pkt 3.

W opinii RDOŚ w Katowicach opisany powyżej sposób wyznaczenia zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia jest najbardziej adekwatny do rodzaju planowanej działalności i jej ewentualnych skutków i oddziaływań. Opiera się on na prognozowanych wpływach działalności górniczej w perspektywie do 2042 r.

W raporcie kilkakrotnie wykonano analizy w obszarze wyznaczanym w oparciu o granice terenu górniczego. Z uwagi na fakt, że granice prawidłowo wyznaczonego obszaru oddziaływania i wyznaczonego w oparciu o granice terenu górniczego nie różnią się od siebie w stopniu znaczącym, a granice obszaru oddziaływania znajdują się wewnątrz terenu górniczego uznano, że wykonanie analiz w nieznacznie szerszym zakresie nie ma znaczącego wpływu na wynik niniejszego postępowania (analizy wykonano w ujęciu rozszerzającym, a nie zawężającym teren).

Obwieszczeniem znak: WOOS.420.4.2025.AK.2 z 10 marca 2025 r. RDOŚ w Katowicach zawiadomił strony postępowania o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia.

Biorąc pod uwagę zapisy art. 77 ust.1 pkt 4 Ustawy ooś oraz nawiązując do art. 397 ust. 3 pkt 1, art. 425 i art. 428 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm), RDOŚ w Katowicach w toku postępowania wystąpił pismem z 28 sierpnia 2025 r. znak: WOOS.420.4.2025.MP1.6 o uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia wraz z oceną wodnoprawną do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dalej RZGW w Gliwicach).

Jak wynika z wniosku decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagana przed uzyskaniem koncesji na wydobywanie kopaliny wymienionej w art. 72 ust. 1 pkt 4 Ustawy ooś. Wobec powyższego, zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, nie jest wymagana opinia organu państwowej inspekcji sanitarnej.

Pismem z 29 września 2025 r. znak: C.RZŚ.4900.64.2025.JCH Dyrektor RZGW w Gliwicach wniósł o uzupełnienie raportu (data wpływu 22 października 2025 r.).

Pismem z 16 października 2025 r. znak: C.RZŚ.4900.64.2025.JCH Dyrektor RZGW w Gliwicach wezwał do uzupełnienia raportu sporządzonego dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Pismem z 23 października 2025 r. znak: WOOS.420.4.2025.MP1.7 RDOŚ w Katowicach wezwał do uzupełnienia raportu w kwestiach wskazanych przez Dyrektora RZGW w Gliwicach. Odpowiedź na wezwanie została przedłożona przy piśmie

z 24 października 2025 r., a przy piśmie z 24 października 2025 r. znak: WOOŚ.420.4.2025.MP1.9 RDOŚ w Katowicach przekazał ją Dyrektorowi RZGW w Gliwicach.

Postanowieniem z 20 listopada 2025 r. zn.: C.RZŚ.4900.64.2025.JCH4 Dyrektor RZGW w Gliwicach uzgodnił realizację przedsięwzięcia.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przeprowadzono postępowanie z udziałem społeczeństwa zgodnie z art. 33 ust. 1 Ustawy ooś. Do publicznej wiadomości podano informacje o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, przedmiocie decyzji, która ma być wydana w sprawie, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, o miejscu, w którym dokumentacja jest wyłożona do wglądu, o sposobie, miejscu i terminie składania uwag i wniosków, organie właściwym do wydania decyzji i dokonania uzgodnienia, a także o organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków oraz o sposobie odniesienia się do nich.

Obwieszczenie znak: WOOŚ.420.4.2025.MP1.10 z 27 października 2025 r., zawierające ww. informacje podano do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ w Katowicach (BIP) oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Katowicach. Obwieszczenie przekazano również 27 października 2025 r. do Urzędu Miasta w Jastrzębiu-Zdroju, Urzędu Gminy Mszana, z prośbą o wywieszenie na tablicy ogłoszeń tamt. Urzędów i w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia. W obwieszczeniu wskazano trzydziestodniowy okres od 29 października 2025 r. do 28 listopada 2025 r. włącznie jako termin składania uwag i wniosków. W wyznaczonym terminie do składania uwag i wniosków nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski.

Obwieszczeniem znak: WOOŚ.420.4.2025.MP1.11 z 30 października 2025 r. poinformowano strony o nowym terminie załatwienia sprawy, który wyznaczono na dzień 31 grudnia 2025 r.

W toku postępowania Pełnomocnik Inwestora złożył wniosek z 24 listopada 2025 r. o nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. Sposób jego rozpatrzenia wraz z uzasadnieniem został opisany w dalszej części uzasadnienia.

Spełniając wymogi art. 10 § 1 ustawy Kpa, z zachowaniem zasady czynnego udziału stron w postępowaniu administracyjnym, obwieszczeniem znak: WOOŚ.420.4.2025.MP1.12 z 1 grudnia 2025 r. zawiadomiono strony o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia oraz o możliwości zapoznania się z całym zebrany materiał dowodowy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów, o miejscu i czasie, w którym są one wyłożone do wglądu.

Z prawa wypowiedzenia się co do zebranych materiałów nie skorzystała żadna ze stron postępowania administracyjnego.

Zgodnie z art. 80 ust. 2a oraz 59a ust. 2 ustawy ooś, w przypadku działalności prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, z wyłączeniem przedsięwzięć wymagających koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin lub koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż objętych własnością górniczą, a także koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż, ocenie podlega zgodność lokalizacji przedsięwzięcia

z przeznaczeniem nieruchomości określonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, o ile plan ten został uchwalony.

Planowana działalność będzie wymagała uzyskania koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż objętych własnością górnictwem i jest inwestycją strategiczną w rozumieniu art. 59a ust. 4 pkt 5 ustawy ooś. Z tego względu, zgodnie z art. 59a ust. 2 ustawy ooś, dla przedsięwzięć wymagających uzyskania koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż objętych własnością górnictwem nie przeprowadza się oceny czy realizacja przedsięwzięcia i prowadzona w ramach jej działalność naruszy przeznaczenie nieruchomości określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W konsekwencji, w ramach tego postępowania kwestia ta nie podlega weryfikacji.

Zgodnie z brzmieniem art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś dla planowanego wydobycia węgla kamiennego w latach 2026 – 2042 ze złoża „Jas-Mos 2”, opracowano dwa warianty różniące się rozkładem (zasięgiem) parcel wydobywczych i głębokością eksploatacji.

Przyjęto, iż w obu wariantach eksploatacja pokładów węgla w złożu prowadzona będzie systemem ścianowym, na zawał z wykorzystaniem zmechanizowanych kompleksów ścianowych.

Dla żadnego z wariantów nie planuje się budowy nowych szybów ani prowadzenia żadnych inwestycji związanych z procesem wydobywania węgla kamiennego ze złoża.

Udostępnianie przewidzianych do eksploatacji pokładów w poszczególnych partiach złoża odbywać się będzie z wyrobisk roboczych z terenu złoża „Borynia”. Zatem planowane działania udostępniające nie będą miały wpływu na środowisko w żadnym z wariantów.

Wariant 1 przewiduje prowadzenie eksploatacji metodą podziemną, systemem ścianowym na zawał z planowanym średnim wydobyciem na poziomie 2 000 ton/dobę w wydzielonych partiach złoża:

- w partii C3 w pokładach warstw rudzkich (400) na głębokości od 750 do 990 m,
- w partii W2 w pokładach warstw siodłowych (500) na głębokości od 860 do 950 m,
- w partii W3 w pokładach warstw rudzkich (400) i siodłowych (500) na głębokości od 530 do 1000 m.

Wysokości furt eksploatacyjnych zaprojektowano w granicach 1,7 - 3,5 m.

W wariantie 1 KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” prowadząca obecnie eksploatację złoża, będzie kontynuowała wydobycie w obrębie proj. O.G. „Jastrzębie V”. Kopalnia planuje prowadzenie eksploatacji na głębokości od 530 do 1000 m poniżej powierzchni terenu tj. - 740 m ppm.

Wpływy planowanej eksploatacji w wariantie 1 ujawnią się w granicach projektowanego terenu górnictwa „Jastrzębie V” w obrębie miasta Jastrzębie-Zdrój oraz gminy Mszana. Jak wynika z dokumentacji, wpływy projektowanej w wariantie 1 eksploatacji w latach 2026–2042 na powierzchnię terenu, wywołają deformacje powierzchni o parametrach I - V kategorii terenu górnictwa, a obniżenia terenu nie przekroczą 6,0 m.

Eksploatacja w wariantie 2 prowadzona będzie metodą podziemną, systemem ścianowym na zawał z planowanym średnim wydobyciem na poziomie 2 000 ton/dobę w wydzielonych partiach złoża:

- w partii W2 w pokładach warstw siodłowych (500) na głębokości od 860 do 950 m,
- w partii W3 w pokładach warstw rudzkich (400) i siodłowych (500) na głębokości od 530 do 1210 m.

Wysokości furt eksploatacyjnych zaprojektowano w granicach 1,7 - 3,5 m.

W II wariantcie zostaną udostępnione do eksploatacji pokłady zalegające w zachodniej części partii W3. Kolejne etapy to udostępnienie pokładów w części wschodniej partii W3 oraz W2. KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” prowadząca obecnie eksploatację złoza, będzie kontynuowała wydobywanie w obrębie proj. O.G. „Jastrzębie V”. Kopalnia planuje w II wariantcie prowadzenie eksploatacji na głębokości od 530 do 1210 m poniżej powierzchni terenu tj. do rzędnych - 950 m ppm.

Jak wynika z przedłożonej dokumentacji wpływy projektowanej w 2 wariantcie eksploatacji w latach 2024–2042 na powierzchnię terenu, wywołają deformacje powierzchni o parametrach I - V kategorii terenu górniczego, a obniżenia przekroczą 7,0 m.

W raporcie przedstawiono szeroki opis wariantów oraz przewidywanych oddziaływań powodowanych realizacją przedsięwzięcia zarówno w wariantcie 1 jak i wariantcie 2 zawierający odniesienie do możliwości wystąpienia awarii przemysłowej, katastrofy naturalnej czy budowlanej i ich skutków oraz emisji gazów cieplarnianych i związanym z tym wpływem na klimat. Wykonano również analizę porównawczą wariantu planowanego do realizacji i racjonalnego wariantu alternatywnego. W analizie porównawczej uwzględniono wszystkie kluczowe oddziaływania związane z eksploatacją kopalin i porównano ich wpływ m.in. na ludzi, środowisko, dobra materialne, kluczową infrastrukturę i inne obszary, w których mogą ujawniać się skutki realizacji przedsięwzięcia w poszczególnych wariantach.

W ocenie RDOŚ w Katowicach przedstawione warianty, ich opis i porównanie oddziaływań spełniają wymogi określone w art. 66 ust. 1 pkt 5-7 ustawy ooś. Wariant alternatywny jest wariantem racjonalnym, możliwym do realizacji oraz różniącym się od wariantu proponowanego przez inwestora zarówno pod względem kryteriów przestrzennych (wydobywanie prowadzone będzie w różnych partiach złoza) jak i pod względem sposobu, w jaki przedsięwzięcie w każdym z tych wariantów będzie oddziaływać na środowisko.

Inwestor jako wariant inwestycyjny (rekomendowany do realizacji) wskazał opisany powyżej wariant 1, uznając jednocześnie, na podstawie przeprowadzonych analiz, że jest to również wariant najbardziej korzystny dla środowiska.

Mając na uwadze opisane powyżej analizy i uwzględniając wynikające z nich aspekty środowiskowe, techniczne i ekonomiczne w niniejszej decyzji ustalono środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia realizowanego w wariantcie rekomendowanym przez inwestora tj. ww. opisanego wariantu 1.

Uwzględniając wyniki analiz obszernie opisanych w raporcie, w opinii RDOŚ w Katowicach, wariant 1 jest możliwy do realizacji w związku z czym nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 81 ust. 1 ustawy ooś.

W raporcie wskazano również na wariant niepodjęcia przedsięwzięcia. W przypadku zastosowania wariantu polegającego na niepodjęciu działań związanych z uruchomieniem przedmiotowej inwestycji nie zmieni się stan środowiska na omawianym obszarze.

Niepodjęcie eksploatacji kolejnych partii udokumentowanego złoza, przy którym istnieje już infrastruktura umożliwiająca jego wydobywanie, byłoby sprzeczne z zasadą racjonalnego gospodarowania zasobami kopalin oraz z czynnikami ekonomicznymi związanymi z zapotrzebowaniem rynków surowcowych.

Przedsięwzięcie w wariantcie wybranym do realizacji zakłada wydobywanie węgla kamiennego i metanu jako kopalin towarzyszącej ze złoza „Jas-Mos 2” w Obszarze Górniczym „Jastrzębie V” w okresie 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2042 r. Złoże

„Jas Mos 2” zostało wydzielone ze złoża „Jas-Mos 1” udokumentowanego do głębokości 1260 m w wykonanej w 2017 r. „Dokumentacji geologicznej złoża węgla kamiennego „Jas-Mos 1” i obejmuje swym zasięgiem północny i północno-wschodni fragment ww. złoża. Mając powyższe na uwadze, dla osiągnięcia celu ekonomicznego wydzielono ze złoża „Jas-Mos 1” obecnie udokumentowane złożo „Jas-Mos 2”, co daje możliwość wyodrębnienia szeregu parcel ścianowych obarczonych najmniejszym ryzykiem eksploatacyjnym, przewidywanymi najlepszymi parametrami jakościowymi i o stosunkowo długich wybiegach, umożliwiającym minimalizację kosztów robót korytarzowych oraz zbrojeniowo-likwidacyjnych. Prowadzona działalność górnicza tj. udostępnienie i eksploatacja złoża węgla kamiennego „Jas-Mos 2” następować będzie poziomami eksploatacyjnymi z obszaru złoża „Borynia” przez KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”. Złożo będzie udostępnione za pomocą szybów od strony sąsiedniego złoża „Borynia”. Nie przewiduje się udostępnienia pionowego złoża „Jas-Mos 2” w proj. O.G. „Jastrzębie V” poprzez głębenie nowych szybów.

Eksploatacja złoża „Jas-Mos 2” będzie prowadzona w oparciu o istniejącą infrastrukturę naziemną (urządzenia transportowe i zakład przeróbczy) i podziemną (sieć wyrobisk korytarzowych) Ruchu „Borynia”. Przyjęto, że kontynuowana będzie eksploatacja pokładów węgla w złożu „Jas-Mos 2” systemem ścianowym, na zawał z wykorzystaniem zmechanizowanych kompleksów ścianowych. Wybiegi ścian dostosowane będą do istniejącej tektoniki oraz do uwarunkowań powierzchniowych w zakresie ochrony środowiska. Projekt zakłada prowadzenie eksploatacji ścianowej w pokładach warstw rudzkich (400) oraz siodłowych (500) w granicach wydzielonych następujących partii złoża:

- w partii C3 w pokładach warstw rudzkich (400) na głębokości od 750 do 990 m,
- w partii W2 w pokładach warstw siodłowych (500) na głębokości od 860 do 950 m,
- w partii W3 w pokładach warstw rudzkich (400) i siodłowych (500) na głębokości od 530 do 1000 m.

Zakłada się, że wydobyć ze ścian będzie wynosić około 2 000 ton/dobę.

Przewidziane do eksploatacji pokłady węgla warstw rudzkich oraz siodłowych są pokładami metanonośnymi. Jednak z dokumentacji wynika, że ściany przewidziane do eksploatacji w OG „Jastrzębie V” charakteryzują się niską prognozowaną metanowością. W związku z tym planuje się, że ujęcie metanu jako kopaliny towarzyszącej w złożu węgla kamiennego „Jas Mos 2” prowadzone będzie systemem odmetanowania po wyeksploatowaniu kopaliny głównej. System ten obejmuje istniejącą powierzchniową stację odmetanowania oraz sieć rurociągów głównych i polowych. Taki sposób odmetanowania jest częstą praktyką w Ruchu Borynia.

Prowadzona działalność górnicza tj. udostępnienie i eksploatacja złoża węgla kamiennego „Jas-Mos 2” następować będzie poziomami eksploatacyjnymi z obszaru złoża „Borynia”. Po wydzieleniu projektowanego obszaru górniczego „Jastrzębie V” i przejęciu eksploatacji złoża „Jas-Mos 2” po jego wydzieleniu jako części złoża „Jas-Mos 1” przez KWK „Borynia- Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”, będzie ono udostępnione za pomocą 5 niżej wymienionych szybów:

- I - wydobywczy (wdechowy),
- II - materiałowo –zjazdowy (wdechowy),
- III - materiałowy (wydechowy),
- V - materiałowy (wdechowy),
- VI – nieuzbrojony – (wydechowy).

W związku z powyższym w ramach przedsięwzięcia Ruch „Borynia” nie planuje budowy nowych szybów oraz zmian w istniejącej infrastrukturze powierzchniowej. Udostępnianie poszczególnych partii złoża prowadzone będzie wyłącznie z infrastruktury podziemnej kopalni (z istniejących wyrobisk tj. przekopów głównych na poziomach oraz z pochylni w poszczególnych pokładach).

Eksploatacja pokładów węgla prowadzona będzie systemem ścianowym, z zawalaniem skał stropowych. Na dole kopalni urobek transportowany będzie ze ścian i wyrobisk przygotowawczych przenośnikami taśmowymi, do szybu wydobywczego, a następnie wyciągany na powierzchnię urządzeniem skipowym, a częściowo w wozach urządzeniem wyciągowym klatkowym. Z szybu transportowany będzie do istniejącego zakładu przeróbki mechanicznej węgla, gdzie będzie podlegał wzbogacaniu i sortowaniu.

Zasoby bilansowe węgla kamiennego w złożu „Jas-Mos 2” na stan 31.12.2024 r. wynoszą 36 797 tys. Mg. Węgiel wydobywany przez Ruch „Borynia” to węgiel koksowy uznany jest za surowiec krytyczny dla Unii Europejskiej i wymieniony jest w Załączniku II Sekcji 1 pod literą i) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) NR 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 I (UE) 2019/1020 z dnia 11 kwietnia 2024 roku (PE-CONS 78/1/23 REV 1).

Rozporządzenie to wskazuje, że dostęp do pewnych surowców ma zasadnicze znaczenie dla gospodarki Unii oraz dla funkcjonowania rynku wewnętrznego. Istnieje grupa surowców, które uznawane są za krytyczne ze względu na swoje duże znaczenie gospodarcze i narażenie na wysokie ryzyko związane z dostawami, często spowodowane wysoką koncentracją dostaw z kilku państw trzecich. Ze względu na kluczową rolę wielu tego rodzaju surowców krytycznych w dokonaniu transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz w świetle ich zastosowania w technologiach obronnych, lotniczych i kosmicznych, w najbliższych dziesięcioleciach popyt na nie najpewniej będzie gwałtownie rósł. Jednocześnie rośnie ryzyko zakłóceń dostaw z powodu nasilania się napięć geopolitycznych i konkurowania o zasoby.

Na powierzchni zakładu głównego i szybów peryferyjnych KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” (dalej Ruch „Borynia”) wyznaczono granice powierzchni chronionych, w obrębie których zlokalizowane są szyby, wieże szybowe, maszyny wyciągowe, stacje wentylatorów, stacje sprężarek, zakład przeróbki węgla, rozdzielnie. Są to ważne dla funkcjonowania zakładu górniczego obiekty wymagające ochrony.

Złoże „Jas-Mos 2” nie jest objęte filarami ochronnymi ustanowionymi dla zabezpieczenia szybów i wytypowanych obiektów na powierzchni przed skutkami eksploatacji górniczej. W złożu jedynie wyznaczono filar bezpieczeństwa od stropu karbonu, dla dwóch parcel w pokładzie 415/3-4.

Pod względem administracyjnym złoża węgla kamiennego „Jas-Mos 2”, położone jest w województwie śląskim, z czego większa część znajduje się w granicach administracyjnych gminy Mszana sołectwo Gogołowa. Południowy fragment natomiast położony jest w granicach miasta Jastrzębie – Zdrój sołectwo Jastrzębie Górne.

Pod względem fizycznogeograficznym obszar badań położony jest w mezoregionie Płaskowyż Rybnicki. Cechuje go zróżnicowana rzeźba terenu, silnie przekształcona antropogenicznie pod wpływem działalności górniczej. Deniwelacje terenu wahają się od 221

do 286 m n.p.m. (318 m n.p.m. obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych Ruchu „Zofiówka” w środkowej części obszaru).

Zagospodarowanie powierzchni terenu w granicach projektowanego Obszaru Górniczego, jest niejednorodne. Zabudowa terenu jest nierównomierna i zróżnicowana. W części północnej położonej w gminie Mszana w miejscowości Gogołowa zabudowa koncentruje się wzdłuż ulicy Wiejskiej oraz dróg odchodzących od niej. Wśród budynków dominuje zabudowa jednorodzinna w ogrodach. Towarzyszą jej usługi o różnym charakterze, w tym skład kruszywa czy Technika Okien. Przy ulicy Wiejskiej zlokalizowane są również Szkoła Podstawowa i Przedszkole. W omawianych granicach brak jest zabudowy miejskiej wielokondygnacyjnej. Pozostały obszar znajdujący się w części należącej administracyjnie do gminy Mszana to tereny biologicznie czynne. Funkcjonują one jako pola uprawne łąki i niewielkie zagajniki. Zalesienie terenu jest niewielkie. Jeden niewielki kompleks leśny położony jest na zachód od ul. Jastrzębskiej, a położony jest w rejonie ul. Okrężnej (przy zachodniej granicy projektowanego Obszaru Górniczego). W tej części obszaru znajdują się również tereny rekreacyjne w postaci boiska sportowego i placu zabaw. W granicach miasta Jastrzębie Zdrój Obszar Górniczy obejmuje niewielką część terenu, praktycznie bez zabudowy. Kilka budynków mieszkalnych znajduje się przy ul. Długiej tj. granicy z gminą Mszana.

Projektowany Teren Górniczy „Jastrzębie V” przecina nieczynna linia kolejowa Wodzisław Śląski - Pawłowice. Ciągi komunikacyjne powiązane są z obszarami zabudowy. Do najważniejszych z nich należy ul. Wolności przebiegająca fragmentem przez północno-zachodnią część projektowanego Obszaru Górniczego i łącząca Świerklany z drogą wojewódzką nr 933. Fragment drogi wojewódzkiej nr 933 również przecina powierzchnię Obszaru Górniczego niewielkim fragmentem w jego południowej części. Poza tym znajdują się tu drogi o znaczeniu lokalnym łączące poszczególne miejscowości i zabudowania z ul. Wiejską w Gogolowej oraz ul. Jastrzębską.

Przez obszar złoża przebiega szereg obiektów liniowych jak: gazociągi, sieci wodociągowe, rurociągi wody pitnej i przemysłowej, rurociąg wód słonych – kolektor OLZA, sieć telekomunikacyjna oraz kilka napowietrznych linii energetycznych.

Przewiduje się, że w trakcie eksploatacji złoża „Jas-Mos 2” w granicach obszaru „Jastrzębie V”, w okresie obowiązywania koncesji tj. do końca roku 2042, zarówno wydobywanie kopaliny jak i jej przeróbka prowadzone będą w oparciu o istniejącą infrastrukturę, w skład której wchodzi obiekty należące do zakładu górniczego (zabudowania techniczne kopalni wraz z zakładem przeróbczym węgla) oraz szyby udostępniające i wentylacyjne. Z uwagi na to, że urobek zagospodarowywany będzie na istniejącym zakładzie w decyzji nie nałożono warunków w tym zakresie.

W sąsiedztwie złoża „Jas-Mos 2” znajdują się cztery udokumentowane złoża węgla kamiennego. Złoże węgla kamiennego „Jas-Mos 2” graniczy:

- od północy ze złożem „Borynia” eksploatowanym przez JSW S.A. KWK „Borynia-Zofiówka - Bzie” Ruch „Borynia” w obszarze górniczym „Szeroka I”,
- od wschodu ze złożem „Zofiówka” eksploatowanym przez KWK „Borynia-Zofiówka - Bzie” Ruch „Zofiówka” w obszarze górniczym „Jastrzębie Górne I”,
- od południa i zachodu z nieprodukcyjną częścią złoża „Jas-Mos 1” objętą częścią byłego obszaru górniczego „Jastrzębie III”,
- od północno-zachodu ze złożem „Marcel” eksploatowanym przez Polską Grupę Górniczą Oddział KWK „ROW” Ruch „Marcel”, przy czym ustanowiony nowy obszar

i teren górniczy „Radlin II” dla ww. złoża w miejsce zniesionego „Radlin I”, nie graniczy ze złożem „Jas-Mos 2”.

Biorąc pod uwagę, że planowana eksploatacja złoża „Jas-Mos 2” będzie kontynuacją wydobywania węgla kamiennego w tym rejonie prowadzoną przez Ruch „Borynia” w oparciu o istniejącą infrastrukturę naziemną i podziemną zakładu górniczego, nie można wyodrębnić typowego dla inwestycji etapu budowy, nie przewiduje się także prowadzenia prac budowlanych typowych dla etapu realizacji przedsięwzięcia. Realizacja niezbędnych dla projektowanej eksploatacji prac przygotowawczych nie będzie generowała występowania innych niż dotychczasowe oddziaływań inwestycji na środowisko, a także nie spowoduje zmian w zakresie emisji zanieczyszczeń. W związku z powyższym w sentencji decyzji warunki określające działania minimalizujące na etapie realizacji inwestycji wskazano łącznie z działaniami na etapie eksploatacji w pkt I.2. decyzji.

Wśród oddziaływań związanych z projektowaną do 2042 roku eksploatacją górniczą w złożu „Jas-Mos 2”, przewiduje się występowanie odkształceń terenu, a przez to zagrożenia związane z naruszeniem konstrukcji obiektów powierzchniowych, w tym zabytków, zabudowy mieszkaniowej, struktury gleb, lasów i cieków powierzchniowych. Projektowana eksploatacja złoża „Jas-Mos 2” będzie zatem powodować uciążliwości dla ludzi poprzez, między innymi, wpływ na mienie, w tym dobra osób trzecich, mieszkających w obszarze przewidywanych odkształceń terenu, z uwagi na możliwe szkody górnicze prowadzące do uszkodzeń mienia (budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej), straty w plonach, uciążliwości związane z uszkodzeniami sieci infrastruktury technicznej (wodociąg, gazociąg, sieć elektryczna, drogi, kanalizacja), a także z uwagi na wstrząsy pochodzenia górniczego i odczuwalne drgania wzbudzające niekorzystne reakcje.

Prognozowane wpływy górnicze kopalni w okresie do roku 2042, tj. do końca wnioskowanej koncesji na wydobywanie ze złoża „Jas-Mos” obejmą docelowo prawie cały obszar złoża. Wpływy planowanej eksploatacji ujawnią się w granicach projektowanego terenu górniczego „Jastrzębie V” (dalej T.G. „Jastrzębie V”) w obrębie miasta Jastrzębie-Zdrój oraz gminy Mszana. W latach 2024–2042 wywołają one deformacje powierzchni o parametrach I - V kategorii terenu górniczego, a obniżenia terenu nie przekroczą 6,0 m.

Poszczególne kategorie deformacji terenu obejmują swym zasięgiem powierzchnie:

- kategoria I – 1,12 km², co stanowi 27,72 % projektowanego T.G. „Jastrzębie V”,
- kategoria II – 0,64 km², co stanowi 15,84 % projektowanego T.G. „Jastrzębie V”,
- kategoria III – 0,75 km², co stanowi 18,56 % projektowanego T.G. „Jastrzębie V”,
- kategoria IV - 0,403 km², co stanowi 9,98 % projektowanego T.G. „Jastrzębie V”,
- kategoria V - 0,079 km², co stanowi 1,96 % projektowanego T.G. „Jastrzębie V”,
- Rejony, dla których kategoria deformacji terenu jest mniejsza od I stanowią teren o łącznej powierzchni 1,049 km², co daje 25,94 % projektowanego T.G. „Jastrzębie V”,

Największe osiadania koncentrują się w północnej części omawianego obszaru. Osiadania przekroczą poziom 5 m i występować będą na terenach zabudowy mieszkaniowej położonej na południe od ul. Wiejskiej.

W granicach projektowanego Obszaru Górniczego „Jastrzębie V” można wyróżnić cztery zasadnicze niecki osiadań:

- niecka w zachodniej części proj. O.G. „Jastrzębie V”, o największych przewidywanych obniżeniach nie przekraczających 3,0 m i deformacjach kwalifikujących w przewodzie

teren do III kategorii terenu górniczego zlokalizowana w granicach gminy Mszana w sołectwie Gogołowa, obejmująca tereny w rejonie zachodniej części ul. Wiejskiej w rejonie boiska sportowego wraz z fragmentem rzeki Szotkówki,

- niecka w środkowej części proj. O.G. „Jastrzębie V”, o największych przewidywanych obniżeniach przekraczających 5,0 m i deformacjach kwalifikujących teren maksymalnie do V kategorii terenu górniczego zlokalizowana w granicach gminy Mszana w sołectwie Gogołowa na terenach w rejonie ulicy Wiejskiej,
- niecka we wschodniej części proj. O.G. „Jastrzębie V”, o największych przewidywanych obniżeniach nie przekraczających 4,0 m i deformacjach kwalifikujących teren maksymalnie do IV kategorii terenu górniczego zlokalizowana w granicach gminy Mszana w sołectwie Gogołowa na terenach w rejonie ulicy: Boryńskiej i Wiejskiej,
- niecka w południowej części proj. O.G. „Jastrzębie V” nad południową częścią partii W3 i W2 złoża „Jas-Mos 2”, o największych przewidywanych obniżeniach przekraczających 0,5 m i deformacjach kwalifikujących teren maksymalnie do II kategorii terenu górniczego zlokalizowana w granicach miasta Jastrzębie – Zdrój na terenach w rejonie Drogi Głównej Południowej nr 933.

Skutki eksploatacji górniczej mogą przejawiać się na powierzchni także w formie deformacji nieciągłych jako tzw. liniowe nieciągłe deformacje powierzchni (dalej LNDP).

Wielopokładowe złoża węgla kamiennego, jego tektonika oraz wieloletnia eksploatacja górnicza spowodowały, że występują strefy LNDP, najczęściej widoczne na drogach i placach w formie szczelin i stopni oraz ze struktur z nich złożonych. Drugim elementem specyfiki deformacji powierzchni jest prędkość narastania deformacji, a także fluktuacje ich narastania wynikające z nieregularnej prędkości frontu ściany, a zwłaszcza z uwagi na przerwy w dni wolne i świąteczne.

Na potrzeby oceny zagrożenia LNDP wykonano obliczenia i określono zagrożenie wystąpieniem LNDP. Wykonano prognozę nieciągłości pierwotnych i wtórnych.

Jak wynika z przedstawionych w raporcie i załącznikach informacji prawdopodobieństwo wystąpienia LNDP na części obszaru oddziaływania nie występuje, a na części waha się w zakresie od bardzo małego do dużego.

Jak wynika z raportu KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” będzie podejmował szereg działań z zakresu profilaktyki górniczej oraz działań profilaktycznych na powierzchni mających na celu ograniczenie powstawania liniowych ciągłych i nieciągłych deformacji powierzchni.

Profilaktyka górnicza będzie obejmowała w zależności od warunków złoża:

- ograniczenie zakresu eksploatacji, skrócenie długości bądź wybiegu ściany eksploatacyjnej,
- zmniejszenie grubości eksploatowanego pokładu i zmiana sposobu likwidacji przestrzeni poeksploatacyjnej, eksploatacja z podsadzką, z zawalaniem stropu z doszczelnianiem zrobów,
- zmiana kierunku prowadzenia frontu ściany eksploatacyjnej,
- regulowana prędkość eksploatacji, ograniczenie maksymalnej prędkości oraz zmienności prędkości frontu, szczególnie przerw w eksploatacji,
- ograniczanie koncentracji krawędzi eksploatacyjnych w płaszczyźnie poziomej, a także zwiększanie odstępu czasu pomiędzy kolejnymi eksploatacjami, które powodują niekorzystne sumowanie się deformacji,

- odpowiednia lokalizacja statycznych krawędzi eksploatacyjnych względem chronionego obiektu, w szczególności unikania tworzenia i niekorzystnego oddziaływania przestrzeni między krawędziami eksploatacyjnymi, krawędzi startowej oraz krawędzi bocznych (K).

Działania na powierzchni w rejonach, gdzie jest zagrożenie wystąpienia LNDP będą obejmowały działania profilaktyczne, wzmacnianie obiektów, a także zapewnienia zauważonych pustek, które ograniczają rozprzestrzenianie się nieciągłości. Zakres działań profilaktycznych i obserwacji dostosowuje się do stopnia zagrożenia oraz oceny ryzyka spowodowanego wystąpieniem deformacji.

Na potrzeby sporządzenia raportu wykonano analizy mające na celu wyznaczenie terenów najbardziej zagrożonych występowaniem ruchów masowych, które mogą być inicjowane podziemną eksploatacją złóż węgla kamiennego. Podstawę tych analiz stanowiły wyniki prac terenowych, mapy podatności osuwiskowej, mapy przewidywanych osiadań oraz obszarów depresyjnych. Z przedstawionych informacji wynika, że niezależnie od wybranej metody obliczeniowej największe ryzyko osuwiskowe dotyczy zachodniej części rejonu złoża „Jas Mos 2”, co pokrywa się z rozmieszczeniem udokumentowanych osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi. Przeprowadzona analiza wykazała, iż generalnie w wariancie I większość terenów zagrożonych ruchami masowymi zlokalizowane jest w granicach I kategorii wpływów oraz osiadań rzędu 0,01- 0,25 m pod całymi terenami, co oznacza że nie będą miały one wpływu na pogorszenie aktualnych warunków. W przypadku wystąpienia prognozowanych, skumulowanych osiadań terenu związanych z planowanym wydobywaniem kopalin ze złoża różnice w udziałach powierzchni obszarów podatnych na osuwanie w stosunku do stanu istniejącego są znikome i mieszczą się w setnych procenta. Nie stwierdzono dla całego złoża „Jas Mos 2” istotnego zagrożenia z punktu widzenia podatności osuwiskowej.

Prowadzenie działalności górniczej powoduje powstawanie zjawisk sejsmicznych głównie w postaci wstrząsów górotworu. Poziom intensywności zjawisk sejsmicznych jest bardzo zróżnicowany. Wstrząsy górotworu są zjawiskami dynamicznymi, powstają w wyniku gwałtownego przemieszczania się, pęknięcia lub załamania się poszczególnych warstw górotworu. Ich geneza może być związana bezpośrednio z prowadzoną na danym terenie eksploatacją górniczą lub mogą być wynikiem aktywności w strefach dyslokacyjnych. Do oceny wpływu oddziaływania drgań gruntu na obiekty powierzchniowe oraz ludzi od prognozowanych wstrząsów dla projektowanej eksploatacji w Ruchu „Borynia”, zastosowano Górnictwską Skalę Intensywności GSIS-2017. Prognoza oddziaływań sejsmicznych projektowanej eksploatacji górniczej na powierzchnię polegała na określeniu rozkładów wartości parametrów drgań gruntu. Jak wynika z analiz w przypadku wstrząsów eksploatacyjnych i ze stref tektonicznych, intensywność IGSIS osiągnie maksymalnie II stopień.

Intensywność IGSIS-2017 w II stopniu oznacza, że drgania są nieszkodliwe dla wszystkich elementów konstrukcyjnych oraz nieuszkodzonych elementów niekonstrukcyjnych budynków. Drgania (szczególnie w górnym zakresie stopnia II) w pojedynczych przypadkach mogą powodować nieznaczne powiększanie się (przyrost) już istniejących w budynkach uszkodzeń elementów niekonstrukcyjnych.

Przepisy prawa w oparciu, o które analizuje się oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko nie regulują emisji do środowiska w postaci drgań. W prawodawstwie polskim brak jest przepisów regulujących kwestię wpływu drgań na środowisko oraz wartości

normatywnych określających dopuszczalne wielkości przenoszonych drgań do środowiska. Obowiązek ochrony przed drganiami wynika z przepisów prawa dotyczących obszaru budownictwa.

Oddziaływania powyższe (ciągłe i nieciągłe odkształcenia terenu, uszkodzenia mienia) kwalifikowane jako szkody górnicze, podlegają regulacjom przepisów o naprawianiu szkód, tj. działu VIII ustawy PGiG „Odpowiedzialność za szkody”, a tym samym wykraczają poza przedmiot postępowania w sprawie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia i zakres decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Również podejmowanie działań ochronnych, w szczególności w zakresie ustanawiania filarów ochronnych oraz eksploatacji złożeń w pobliżu tych filarów, jak i wykonywanie wzmocnień i napraw budynków i innych obiektów, które zostały objęte szkodami górniczymi, znajduje się poza przedmiotem i zakresem niniejszego postępowania i rozstrzygnięcia sprawy. Kwestie te znajdują się w zakresie kompetencji m.in. organów administracji górniczej. Stosownie do zapisów ww. ustawy, właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą, może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody. Przedsiębiorca górniczy odpowiedzialny za szkodę, ma obowiązek jej naprawy poprzez przywrócenie stanu poprzedniego, która może być wykonana przez przedsiębiorcę lub przez poszkodowanego w zamian za zapłatę odpowiedniej kwoty pieniężnej. Sposób naprawy szkody ustalany jest w ugodzie zawartej pomiędzy poszkodowanym, a przedsiębiorcą. Przepisy o naprawianiu szkód stosuje się odpowiednio do zapobiegania tym szkodom. Ewentualne podjęcie działań ochronnych zabezpieczających w zakresie zjawisk sejsmicznych, tj. wstrząsów i odprężeń górotworu, które mogą z kolei wywoływać drgania gruntu również należy do kompetencji organów administracji górniczej.

Skutkiem wpływu eksploatacji górniczej w obiektach znajdujących się na powierzchni terenu górniczego będą uszkodzenia mienia, które będą usuwane i kompensowane przez kopalnię. Z uwagi na zastosowanie wyłącznie systemu eksploatacji z zawalem stropu kontynuowana będzie profilaktyka górniczo-budowlana mająca na celu zminimalizowanie skutków wpływu eksploatacji na powierzchnię terenu polegającą na:

- wybieraniu pokładów węgla o takich parametrach i warunkach górniczo-geologicznych zalegania, by wpływy eksploatacji były zbliżone do odporności obiektów na powierzchni znajdujących się w ich zasięgu,
- rozmieszczeniu pól eksploatacyjnych w miarę równomiernie na całym obszarze górniczym,
- zaprojektowanie ścian o długościach odpowiednich do warunków i ograniczeniu ilości krawędzi eksploatacji, gdzie następuje zwiększenie maksymalnych wpływów,
- stosowaniu wypełniania zrobów eksploatowanych ścian mieszaninami popiołowo-wodnymi,
- stosowanie zabezpieczeń dla wszystkich nowo realizowanych obiektów kubaturowych i infrastruktury technicznej na przewidywane kategorie deformacji terenu,
- stosowanie doraźnych zabezpieczeń (kotwień) obiektów kubaturowych przed ujawnieniem się niszczących wpływów eksploatacji górniczej.

Przed rozpoczęciem robót górniczych zawartych w planie ruchu, kopalnia zleca opracowanie oceny stanu technicznego wraz z określeniem odporności statycznej i dynamicznej wszystkich obiektów budowlanych kubaturowych oraz obiektów liniowych (sieci gazowych,

wodno-kanalizacyjnych, ciepłowniczych, linii energetycznych i sieci teletechnicznych) położonych na Terenie Górniczym „Jastrzębie V”. W przypadku braku lub niedostatecznego zabezpieczenia obiektów budowlanych podejmowane będą przez kopalnię niezbędne działania naprawczo- profilaktyczne w celu właściwego zabezpieczenia konstrukcji obiektów budowlanych na spodziewane szkody górnicze (remont, dodatkowe kotwienie lub rektyfikację obiektu).

Dla nowo realizowanego budownictwa mieszkaniowego wydaje się informację o wpływach eksploatacji górniczej dla nieruchomości, na której będzie wznoszona nowa zabudowa. W informacji tej podawane są również wskaźniki deformacji terenu wynikające z eksploatacji dokonanej jak i prognozowane wartości wskaźników deformacji terenu od eksploatacji projektowanej. Obecnie jak i w przyszłości, dla każdego nowo realizowanego budynku mieszkalnego lub innego, budowanego na terenie górniczym „Jastrzębie V”, przedsiębiorca górniczy zobligowany jest i będzie do zwrotu poniesionych przez inwestora kosztów dodatkowego zabezpieczenia obiektu na szkody górnicze.

Istniejąca na T.G. „Jastrzębie V” infrastruktura techniczna tj. sieci wodociągowe, sieci kanalizacji sanitarnej, sieci kanalizacji deszczowej, sieci gazowe, sieć ciepłownicza, linie energetyczne oraz linie teletechniczne, w przeważającej części są sieciami przebudowanymi na nowe, z zastosowaniem odpowiednich materiałów i rozwiązań stanowiących zabezpieczenia na wpływy eksploatacji górniczej. Cyklicznie Ruch „Borynia” zleca opracowanie oceny odporności statycznej i dynamicznej sieci uzbrojenia terenu: wodociągów, kanalizacji deszczowej i sanitarnej, gazowej, ciepłowniczej, linii energetycznych średniego i wysokiego napięcia, linii teletechnicznych, położonych na T.G. „Jastrzębie V”. Ocena ta, w przypadku obniżenia kategorii odporności obiektu w stosunku do prognozowanej kategorii deformacji terenu, pozwala w porozumieniu z właścicielem lub administratorem wdrożyć działania naprawczo-profilaktyczne.

Jak podano w raporcie naprawy infrastruktury drogowej są i będą usuwane na bieżąco.

W raporcie wskazano obiekty zabytkowe znajdujące się w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia. Na obszarze tym znajdują się liczne obiekty o zróżnicowanej wartości kulturowej i zabytkowej. Najbardziej wartościowe z nich według autorów raportu to:

- Krzyż Męki Pańskiej z 1905 r. (zlokalizowany na skrzyżowaniu ul. Gałczyńskiego i Strażackiej,
- krzyż przydrożny kapliczkowy z figurą Matki Boskiej z 1905 r. (zlokalizowany przy skrzyżowaniu ulic Wiejskiej i Wolności w Jastrzębiu-Zdroju),
- kaplica św. Jana Nepomucena (zlokalizowany przy ul. Wiejska 71 w Jastrzębiu-Zdroju).

Podobnie jak inne obiekty infrastruktury obiekty zabytkowe narażone są na oddziaływanie przedsięwzięcia związane głównie z przekształceniami i deformacjami terenu.

Niezależnie od tego czy dany obiekt został przez autorów raportu zakwalifikowany do najbardziej wartościowych, Ruch „Borynia” na podstawie obowiązujących przepisów jest zobowiązany do prowadzenia odpowiednich działań profilaktycznych i naprawczych na wszystkich obiektach zabytkowych znajdujących się w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia. W stosunku do obiektów zabytkowych wykonywane będą działania profilaktyczne i naprawcze analogiczne jak opisane powyżej działania dla innych obiektów kubaturowych.

Nie zakłada się by przy zastosowaniu odpowiednich działań profilaktycznych i naprawczych przedsięwzięcie w znaczący sposób wpływało na zabytki znajdujące się w obszarze jego oddziaływania.

W granicach projektowanego Obszaru Górniczego "Jastrzębie V" nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Reasumując, wydobywanie węgla ze złoża „Jas-Mos 2” prowadzone przez Ruch „Borynia”, jakkolwiek niepozostające obojętnym dla powierzchni terenu, infrastruktury powierzchniowej i ludzi, prowadzone będzie w ramach przepisów prawa, zgodnie z najlepszą praktyką górnictwem i w sposób maksymalnie ograniczający negatywne oddziaływania.

Ruch „Borynia” w trakcie eksploatacji węgla do roku 2042 będzie kontynuował stosowane dotychczas metody z zakresu profilaktyki górniczej, które opisano powyżej. W sentencji decyzji nie określono działań minimalizujących z zakresu profilaktyki górniczej i budowlanej, których zastosowanie miałyby na celu ograniczenie wpływu eksploatacji na powierzchnię terenu. Konieczność identyfikacji obiektów budowlanych oraz infrastruktury technicznej o kategorii odporności równej lub niższej od kategorii terenu górniczego, wykonania prognozy wpływu działalności górniczej na środowisko i dokonania ustaleń dotyczących sposobu przeciwdziałania i usuwania skutków projektowanej eksploatacji oraz konieczność podjęcia adekwatnych działań profilaktycznych i w razie potrzeby działań naprawczych wynika wprost z ustawy PGiG oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie planów ruchu zakładów górniczych (Dz. U. poz. 2293 ze zm.).

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody oraz dokumentacją dotyczącą zasobów, tworów i składników przyrody będącymi w dyspozycji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, w tym danych przestrzennych ustalono, że teren przedsięwzięcia zlokalizowany jest poza obszarowymi formami ochrony przyrody (brak wielkopowierzchniowych obszarów w buforze 5 km od terenu górniczego).

Do obszarowych form ochrony przyrody najbliższych położonych od obszaru oddziaływania inwestycji należy Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich zlokalizowany w odległości ok. 9,8 km (otulina Parku ok. 8,6 km).

Najbliższymi polskimi obszarami Natura 2000 są: ostoja Dolina Górnej Wisły PLB240001 oraz Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki PLH240039, położone w odległości kolejno ok. 10,5 km i ok. 13 km na południowy wschód od terenu górniczego. W mniejszej odległości znajduje się obszar Natura 2000 położony na terenie Republiki Czeskiej - Dolní Marklovice CZ0813442. Jednakże odległość tej ostoi od terenu górniczego i tak jest dość duża, wynosi bowiem ok. 6,4 km.

Na terenie górniczym brak jest pomników przyrody. Najbliższym pomnikiem przyrody jest lipa drobnolistna *Tilia cordata*, o wymiarach pierśnicy 209 cm i obwodzie 657 cm, rosnąca w odległości ok. 0,69 km na zachód od granicy obszaru oddziaływania inwestycji. Drzewo rośnie w pobliżu kościoła w Połomi, w południowej części cmentarza. Znajduje się poza obszarem oddziaływania przedsięwzięcia, gdzie nie wystąpią osiadania i związane z nimi przekształcenia terenu.

W bazie danych przyrodniczych tut. Organu brak aktualnie jest informacji na temat występowania chronionych i cennych siedlisk przyrodniczych w obszarze zamierzenia. W odległości ok. 3,5 km znajduje się strefa ochrony ostoi, miejsca rozrodu i regularnego przebywania bociana czarnego *Ciconia nigra*. Ze względu na odległość oraz rodzaj i zasięg oddziaływania eksploatacji, przedsięwzięcie nie wpłynie na warunki w obrębie ww. strefy.

Teren objęty przedsięwzięciem leży poza zasięgiem korytarzy ekologicznych wymienionych w „Opracowaniu Ekofizjograficznym do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego”, autorstwa Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska

(2015 r.). Najbliżej zlokalizowane korytarze to korytarz spójności o nazwie Pszczynka M24 w odległości ok. 9 km, korytarz dla ssaków kopytnych K/PSZCZYŃKA-W w odl. ok. 9,1 km, korytarz dla ssaków drapieżnych D/LPK-LR w odl. ok. 10,1 km oraz korytarze ornitologiczne: korytarz ponadregionalny Dolina Górnej Wisły w odl. ok. 3,5, przystanek ponadregionalny Dolina Górnej Wisły w odl. ok. 6 km i korytarz regionalny Dolina górnej Wisły - Dolina górnej Odry w odl. ok. 6,3 km.

Przez teren opracowania przebiega natomiast rdzeniowy korytarz ichtiologiczny, który zlokalizowany jest na rzece Szotkówce i na terenie Zalewu Połomskiego. W odległości ok. 5,55 km na południowy-wschód przebiega również lokalny korytarz chiropterofauny. Lokalne szlaki sprzyjające migracji gatunków w obrębie przedmiotowego terenu stanowią głównie doliny cieków wodnych, tereny rolne wraz z zadrzewieniami oraz lasy.

W ramach wykonania raportu oddziaływania na środowisko przeprowadzono szczegółową inwentaryzację przyrodniczą. Zakres terenu wyznaczony został w oparciu o przewidywany teren realizacji przedsięwzięcia oraz obszar jego oddziaływania. Sprawdzone również czy na granicach danego obszaru nie znajdują się cenne siedliska lub zbiorowiska roślinne, które powodowałyby konieczność poszerzenia terenu badań. Inwentaryzacja przeprowadzona została w okresie wegetacyjnym, w 2024 r. Przed badaniami terenowymi dokonano szczegółowego rozeznania obszernych danych literaturowych o faunie i roślinności terenu przedsięwzięcia, wykorzystane zostały również materiały kartograficzne, w szczególności do identyfikacji siedlisk w terenie inwestycji. Celem przeprowadzonych badań było określenie terenów cennych przyrodniczo, wyodrębniających się zbiorowisk roślinnych, siedlisk oraz rzadkich i chronionych gatunków fauny, flory oraz grzybów, aby możliwe było rzetelne określenie wpływu planowanej inwestycji na środowisko przyrodnicze. Zastosowana metodyka, szeroko opisana w raporcie, pozwoliła na uzyskanie wiarygodnych wyników badań w zakresie flory i fauny występującej na obszarze przedsięwzięcia, ich rozmieszczenia, częstości występowania, typów zajmowanych siedlisk, kierunków przemieszczania się.

Analiza stanu populacji gatunków objętych ochroną została przeprowadzona na podstawie opisywanych badań terenowych i obejmuje stan ochrony gatunku i stan ochrony siedlisk przyrodniczych.

Przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza zawiera także ocenę prognozowanego oddziaływania kopalni, tj.:

- wpływ przewidywanej działalności kopalni na chronione gatunki roślin naczyniowych, mszaków, grzybów (i porostów) oraz zwierząt chronionych, w tym na ich obecne warunki siedliskowe,
- wpływ przewidywanej działalności kopalni na siedliska przyrodnicze o charakterze nawiązującym do siedlisk o znaczeniu wspólnotowym,
- wpływ przewidywanej działalności kopalni na występujące na badanym terenie powiązania przyrodnicze (korytarze ekologiczne) pomiędzy zidentyfikowanymi obszarami wewnątrz terenu inwentaryzacji i terenami sąsiadującymi,
- główne czynniki zagrożenia wywołane planowaną eksploatacją na stan środowiska przyrodniczego (zmiany w górotworze, zmiany stosunków wodnych, osuszanie, erozja, urbanizacja) w oparciu o dane szczegółowe prognoz oddziaływania kopalni,
- prognozowane efekty zmian w siedliskach przyrodniczych obszaru,
- identyfikację i ocenę zagrożeń dla obszarów chronionych.

Przewidywane oddziaływania na elementy przyrodnicze w obrębie terenu górniczego będą związane przede wszystkim z osiadaniem terenu. Będą miały długoterminowy, pośredni i stały wpływ na inwentaryzowane organizmy oraz siedliska ich występowania. Intensywność zagrożenia wynika z bezpośredniej interakcji między eksploatacją, a zasobami przyrody. Typ zagrożenia jest pośredni, bowiem oddziaływania wynikają z pośredniej interakcji między działaniem, a zasobami, na przykład poprzez zmiany hydrologiczne. Trwałość zagrożenia jest stała i nieodwracalna, co oznacza, że skutki obniżenia terenu będą kształtować nowy obraz powierzchni w czasie eksploatacji węgla, jak i w perspektywie od 3 do 10 lat po jej zakończeniu. Nieodwracalny charakter zmian będzie miał minimalne natężenie oraz adaptatywne skutki wtórne. Działania spowodowane eksploatacją będą rozciągnięte w czasie, co sprzyjać będzie naturalnej sukcesji oraz dostosowaniu lokalnej flory i fauny do wytępujących powolnych zmian.

W załączniku nr 15 do raportu dokonano analizy oddziaływania przedsięwzięcia w wariantach 1 i 2 oraz wariantach skumulowanych 1 i 2 na wszystkie elementy środowiska przyrodniczego wraz z opisem kierunków przekształcenia siedlisk przyrodniczych oraz przewidywanymi działaniami minimalizującymi lub kompensującymi w odniesieniu do każdego stwierdzonego gatunku chronionego.

W dokumentacji przeanalizowano, m. in. prognozowany wpływ planowanego przedsięwzięcia na poszczególne siedliska i zbiorowiska roślinne. Na analizowanym terenie brak jest siedlisk, które ze względu na swoje cechy i reprezentatywność klasyfikowałyby się jako siedliska o znaczeniu wspólnotowym, określonym w Dyrektywie Rady 92/43/EWG (ze zm. 97/62/WE) i Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia, jako obszary Natura 2000 (Dz.U.2014.1713 tj.) – dalej jako siedliska Natura 2000.

Zbiorowiska leśne i zadrzewione w analizowanym obszarze są w znacznej części pofragmentowane i zubożałe w gatunki diagnostyczne, przekształcone działalnością człowieka. Zalesienie terenu jest generalnie niewielkie. Powierzchnię terenu w większości pokrywają pola uprawne łąki i niewielkie zagajniki. Istniejące zadrzewienia w dużej mierze występują w okolicach cieków i zbiorników wodnych. W obszarze badań znajdują się fragmenty zbiorowisk leśnych i zadrzewień nawiązujących charakterem i składem gatunkowym do grądu subkontynentalnego *Tilio-Carpinetum*, gdzie w drzewostanie występują m. in. grab pospolity *Carpinus betulus*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, wiąz *Ulmus sp.*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, a w miejscach o większej wilgotności olsza czarna *Alnus glutinosa*. Obecność gat. obcych, takich jak czeremcha amerykańska *Prunus serotina* czy robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* obniża wartość przyrodniczą tych siedlisk. W dolinie potoku Szotówka, przy potoku z Gogołowej, a także wzdłuż rowów melioracyjnych oraz w miejscach o podwyższonej wilgotności podłoża i podmokłych, zbiorowiska mają charakter łągu jesionowo-olszowego *Fraxino-Alnetum*. Widoczne są tutaj również ślady degradacji przejawiającej się, m.in. zanieczyszczeniem terenu odpadami komunalnymi oraz synantropizacją szaty roślinnej w tym wkraczaniem gatunków ruderalnych i inwazyjnych jak nawłocie *Solidago sp.* Na przedmiotowym terenie występują też inne tereny zadrzewione, a także zadrzewienia śródpolne, przydrożne aleje drzew czy zieleń urządzone w rejonie osiedli. Pomimo, że mają one charakter wtórny odgrywają istotną rolę, m.in. stanowią bazę pokarmową oraz miejsce gniazdowania dla fauny, w tym przede wszystkim ptaków.

Zbiorowiska nieleśne to głównie pastwiska i łąki kośne, które ze względu na ekstensywne użytkowanie zachowały swój półnaturalny charakter. Wśród zbiorowisk nieleśnych nie wyodrębniono typowych jednostek fitosocjologicznych. Częste w terenie badań są też zbiorowiska segetalne i ruderalne.

Pozytywny wpływ na różnorodność środowiska przyrodniczego w granicach opracowania mają siedliska związane ze środowiskiem wodnym, w tym siedliska porastające sąsiedztwo cieków powierzchniowych, a także fitocenozy zbiorników wodnych. Zbiorniki wodne w tym rejonie występują przede wszystkim w postaci zalewisk powstałych na skutek działalności kopalni, a także jako stawy pochodzenia antropogenicznego. Największe zbiorniki znajdują się na południu terenu - Zalew Połomski. Najbardziej rozpowszechnione przy zbiornikach wodnych są płaty zbiorowisk szuwarowych takich jak: jest szuwar trzcinowy *Phragmitetum australis* oraz szuwar szerokopałkowy *Typhetum latifoliae*. Roślinność taka występuje również w okolicach cieków wodnych i zbiorników na wilgotnych podłożach.

Z dokumentacji wynika, że mając na uwadze znaczną miąższość utworów neogenu oraz osadów czwartorzędowych w podłożu obszaru projektowanej eksploatacji, nie przewiduje się zagrożenia dla terenów czynnych przyrodniczo ze względu na deformacje nieciągłe czy osuwiska. Przewiduje się, iż deformacje nieciągłe na terenach zielonych mogą uwidaczniać się w postaci progów. Jednak ze względu na ich niewielką skalę (małą różnicę wysokości progów wynoszącą 10-20 cm) pojawienie się ich na tego typu obszarach wielokrotnie jest niezauważalne lub nie wymaga podjęcia działań minimalizujących, kompensujących ani monitoringowych w odniesieniu do elementów środowiska przyrodniczego.

Dokumentacja zawiera natomiast wnikliwą analizę kierunków możliwych przekształceń terenu wynikających z prognozowanych osiadań. Wywołane eksploatacją inwestycji obniżenia terenu (przewidywane głównie w północnej części obszaru), mogą spowodować bowiem zwiększenie powierzchni i głębokości zbiorników wodnych, oraz potencjalne zmiany w zakresie stosunków wodnych, a w konsekwencji zmiany lokalnych uwarunkowań siedliskowych. Kopalnia planuje zatem przeprowadzenie działań naprawczych w miejscach powstawania szkód górniczych, aby przeciwdziałać takim zmianom w miejscach, gdzie mogłyby one powodować zagrożenie dla środowiska.

Ze względu na brak na obszarze objętym inwentaryzacją siedlisk o znaczeniu wspólnotowym, w raporcie analizą dotyczącą możliwych przekształceń zostały objęte wytypowane przez ekspertów siedliska i zbiorowiska roślinne o istotnych lokalnie funkcjach i walorach przyrodniczych.

Skala i wpływy deformacji, które wystąpią w ich obrębie, z uwzględnieniem oddziaływania skumulowanego, będą następujące:

- fragmentu lasu prywatnego z dominującą olszą czarną, brzozą brodawkowatą oraz modrzewiem, w okolicach ul. Wiejskiej oraz na północ od niego przy granicy terenu górniczego (osiadania do 2,5 m),
- las prywatny w okolicach pól uprawnych w sąsiedztwie ul. Jastrzębskiej, porośnięty głównie brzozą brodawkowatą oraz dębami z domieszką klonu zwyczajnego i wiśni ptasiej, największa powierzchnia leśna w obszarze (osiadania 0,75 m - 3,20 m),
- zadrzewienia o charakterze łęgu przy potoku z Gogołowej, z olszą czarną z domieszką jesionu wyniosłego, topoli osiki, wierzb i innych gatunków towarzyszących, w okolicach ul. Wiejskiej (osiadania 1,60 m - 2,10 m),

- zbiorowiska z olszą czarną, leszczyną, dębami szypułkowymi i wiśnią ptasia, w dolinie Szotkówki, od północnych granic terenu górniczego do Zalewu Połomskiego (osiadania 0,75 m - 1,70 m),
- zadrzewienia z olszą czarną, jesionem wyniosłym, topolą osiką, wierzbami i dębem szypułkowym, w dolinie Potoku z Gogołowej, w okolicach zabudowy na południe od ul. Wiejskiej (osiadania 0,75 m - 5,30 m),
- zadrzewienie z dominującą olszą czarną wraz z wierzbą uszatą, leszczyną pospolitą i jesionem wyniosłym, na zachód od ul. Śmieji (osiadania 0,75 m - 1,8 m),
- obszar łąk na północ od ul. Wiejskiej, sąsiadujący z Szotkówką, gatunki trawiaste i motylkowe, m.in. koniczyna łąkowa, wyka ptasia, lucerna nerkowata (osiadania 1,2 m - 2,5 m).

Przy osiadaniach o tej skali konieczne będzie wykonanie działań naprawczych. Długotrwały wzrost wilgotności lub zalanie podłoża na skutek wystąpienia osiadań powodowałoby nieuniknione przekształcenie siedlisk i zbiorowisk roślinnych.

Kopalnia prowadzi i nadal będzie prowadziła jednak działania, które mają na celu wyeliminowanie takiej możliwości. Nie przewiduje się zatem powstania nowych zalewisk oraz znaczących zmian stosunków gruntowo-wodnych. Istniejąca morfologia terenu umożliwia swobodny odpływ wód ze wskazanych rejonów z obniżeniami terenu, działania związane więc będą głównie z udrażnianiem istniejących rowów i cieków. Zaplanowane działania naprawcze oraz warunki ich prowadzenia zostały szczegółowo opisane w dalszej części decyzji.

Dla pozostałych ze wskazanych siedlisk, tj. terenu lasów z przewagą dębów, sosny zwyczajnej, świerka pospolitego, brzozy brodawkowatej i leszczyny, na południe od ul. Okrężnej, zadrzewiania o charakterze grądu z grabem pospolitym, dębem szypułkowym i brzozą wraz z gatunkami towarzyszącymi, przy ul. Pochwacie na południu terenu oraz roślinności wodnej i szuwaru trzcinowego oraz szerokopątkowego w okolicach Zalewu Połomskiego – ze względu na niewielką skalę osiadań w ich rejonie (od ok. 0,1 m do ok. 0,4 m) nie prognozuje się wystąpienia znaczących zmian i przekształceń.

W obszarze oddziaływania przedsięwzięcia stwierdzono jeden gatunek chronionego grzyba - błyskoporka podkorowego *Inonotus obliquus* (ochrona częściowa, czerwona lista roślin i grzybów Polski, status R – gatunek potencjalnie zagrożony z powodu ograniczonego zasięgu geograficznego i małych obszarów siedliskowych). Grzyb występował na 2 stanowiskach - na brzozie w zadrzewieniu zlokalizowanym w okolicach zbiornika wodnego, w okolicach ul. Okopowej oraz w obrębie drzewostanu o charakterze lasu grądowego w okolicy ul. Pochwacie w Jastrzebiu -Zdroju. Jest to gatunek na ogół rzadki, występujący często na terenach wilgotnych z udziałem występowania starszych brzoź. Z analiz oddziaływań przedsięwzięcia na błyskoporka wynika, że maksymalna skala deformacji na skutek osiadań o charakterze ciągłym w obrębie jego stanowisk wyniesie od ok. 0,05 m do ok. 0,20 m, w perspektywie czasowej do 2042 r. oraz z uwzględnieniem oddziaływań skumulowanych. Przedsięwzięcie nie spowoduje zatem istotnych przekształceń terenu i zmian siedliskowych, które mogłyby być źródłem bezpośredniego zagrożenia dla stanowisk tego gatunku. Mając na uwadze powyższe, tut. organ nie uznał za konieczne zastosowania działań minimalizujących czy kompensacyjnych w odniesieniu do błyskoporka podkorowego.

Zgodnie z przedstawioną dokumentacją na zinwentaryzowanym terenie stwierdzono występowanie jedynie pospolitych, niechronionych gatunków porostów. Obszar ze względu

na zanieczyszczenie regionu związane z działalnością przemysłową nie stanowi dogodnego siedliska dla gatunków tej grupy organizmów.

Na badanym obszarze odnotowano jedynie dwa podlegające ochronie gatunki mszaków. Są to drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*, który jest gatunkiem rzadkim i notowany był pojedynczo na powierzchni kilku cm² i płonnik pospolity *Polytrichum commune*, który występuje dosyć często i notowany był 5 razy na powierzchni kilku cm². Obszar, na którym występują mszaki ocenia się, jako właściwy dla ich przetrwania. Z analizy oddziaływań przedsięwzięcia na chronione mszaki wynika, że maksymalna wartość prognozowanych deformacji w obrębie ich siedlisk na skutek osiadań o charakterze ciągłym wyniesie do ok. 0,35 m. Oddziaływania te nie będą miały wpływu na stan siedlisk i stan populacji mszaków. W związku z tym, RDOŚ w Katowicach nie przewidział konieczności zastosowania działań minimalizujących czy kompensacyjnych w odniesieniu do mszaków.

W trakcie badań na analizowanym terenie stwierdzono występowanie licznych gatunków roślin naczyniowych, jednak były to na ogół gatunki pospolite i synantropijne, dostosowane do danych warunków terenowych. Nie stwierdzono jednak na tym obszarze gatunków chronionych, rzadkich czy zagrożonych.

Rośliny obce, w tym inwazyjne, były często notowane w terenie obszaru eksploatacji. Najczęściej stwierdzano: nawłóć kanadyjską *Solidago canadensis* i nawłóć późną *Solidago gigantea*. Duży udział tych gatunków stwierdzono, m. in. w obrębie zbiorowiska z roślinnością ruderalną w rejonie torów kolejowych przy ul. Jastrzębskiej czy nieużytków w rejonie ul. Okrężnej. Wśród gatunków drzewiastych odnotowano, m. in. robinie akacjową *Robinia pseudoacacia*, czeremchę amerykańską *Prunus serotina*, sumaka octowca *Rhus typhina*.

Inwazyjne gatunki obce (dalej IGO) stanowią istotne zagrożenie dla rodzimych zbiorowisk i różnorodności biologicznej. Konkurując z rodzimą roślinnością ograniczają jej rozwój, a w przypadku wielu gatunków uniemożliwiają ich regenerację. Rozprzestrzenianiu tych gatunków sprzyjają wszelkie zaburzenia w środowisku, w szczególności usunięcie roślinności rodzimej czy przemieszczanie mas ziemnych. Nawet niedokładne czyszczenie sprzętu wykorzystywanego do prac ziemnych oraz koszenia roślin, może powodować nieumyślne przenoszenie diaspor IGO na nowe powierzchnie.

Z uwagi na charakter inwestycji, w tym długi zakładany okres jej eksploatacji, nie jest możliwe wskazanie czy i jakie gatunki inwazyjne będą występowały w miejscach prowadzenia działań mających na celu przywracanie wartości i funkcji terenów pokopalnianych. Tut. organ nie wprowadził zatem działań minimalizujących w tym zakresie. W związku jednak z ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589 ze zm.), należy zwrócić szczególną uwagę na terminy i metody zwalczania IGO.

Termin i metody prac powinny być dostosowane do danego gatunku, np. wykaszanie krzewów należy wykonywać przed okresem ich kwitnienia. Najnowsze informacje dotyczące tej tematyki znajdują się, m.in. na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: <https://www.gov.pl/web/gdos/inwazyjne-gatunki-obce3>, w tym m.in. wytyczne dotyczące zwalczania rdestowców oraz barszczu Sosnowskiego i barszczu Mantegazziego. Zwracam również uwagę, że w przypadku stwierdzenia, w trakcie rozpoznania terenu przez nadzór przyrodniczy lub w trakcie prowadzonych robót, na terenie objętym zamierzeniem i w zasięgu jego oddziaływania, inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii czy inwazyjnych gatunków obcych, które prawdopodobnie spełniają kryteria uznania ich za stwarzające

zagrożenie dla Unii, wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz. U. 2022 r. poz. 2649), należy niezwłocznie zgłosić ten fakt wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta, właściwemu ze względu na miejsce stwierdzenia obecności tego IGO w środowisku - zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o gatunkach obcych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589).

Na inwentaryzowanym obszarze licznie występują bezkręgowce, szczególnie owady *Insecta* oraz pajęczaki *Arachnida*. Pomimo tego stwierdzono tylko jeden gatunek objęty ochroną, tj. ślimaka winniczka *Helix pomatia*. Wskazano, że gatunek ten jest lokalnie liczny na całym obszarze inwentaryzacji, dzięki sprzyjającemu środowisku o zwiększonej wilgotności. Przedsięwzięcie nie będzie wpływać negatywnie bezpośrednio ani pośrednio na populację winniczka, oddziaływania przedsięwzięcia nie doprowadzą do zaniku jego siedlisk. Zgodnie z analizami nie przewiduje się powstania zalewisk, ze względu na zróżnicowaną morfologię terenu. Również tereny leśne, pod którymi projektowana jest eksploatacja górnicza nie będą narażone na osuszenia ani zawodnienia ze względu na korzystne ukształtowanie morfologiczne terenu. Nawet przy wzroście wilgotności gruntu przy ul. Wiejskiej, gatunek ten będzie mógł dalej występować w tym rejonie, ponieważ preferuje siedliska wilgotne. W takim przypadku przewidywane są również działania naprawcze ze względu na lokalizację zabudowy mieszkaniowej w okolicy, co będzie przeciwdziałać zalewaniu gruntu. Nie przewiduje się więc znacznych przekształceń siedlisk tego gatunku oraz konieczności wdrożenia działań minimalizujących czy kompensacyjnych. W stawach i ciekach badanego obszaru stwierdzono obecność nielicznych gatunków ryb, takich jak cierniki *Gasterosteus aculeatus*, szczupaki *Esox Lucius*, liny *Tinca tinca*, ukleje *Alburnus alburnus* i jazgarze *Gymnocephalus cernua*. Nie stwierdzono obecności gatunków chronionych. Z wyjaśnień autorów inwentaryzacji wynika, że powodem niewielkiej liczebności ichtiofauny jest silne przekształcenie jej siedlisk. Przedsięwzięcie nie spowoduje powstania przeciwpadków na większych rzekach (Pszczynka i Szotkówka), które stanowią obszary migracyjne dla ryb. Nie nastąpi zmiana kierunku spływu wód powierzchniowych. Natomiast regulacja cieków będzie prowadzona w niewielkim zakresie wraz z wdrożeniem działań minimalizujących, co nie zagrozi ichtiofaunie występującej na badanym terenie.

Wszystkie występujące w Polsce gatunki płazów i gadów podlegają ochronie. W analizowanym terenie stwierdzono występowanie żab należących do kompleksu żab zielonych *Pelophylax esculenta complex*, żaby trawnej *Rana temporaria* oraz ropuchy szarej *Bufo bufo*, przy czym ostatni gatunek był rzadki. Dogodne siedliska do występowania płazów stanowią przede wszystkim zadrzewienia występujące w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych. Siedliska wodne, w tym stawy oraz cieki powierzchniowe są ich miejscem bytowania oraz rozrodu. Żaby stwierdzano głównie w sąsiedztwie cieku i zadrzewienia w okolicy ul. Okopowej w Jastrzębiu-Zdroju, natomiast ropuchę szarą w obrębie lasu na południe od ul. Okrężnej, Gogołowa. W sąsiedztwie cieku w pobliżu ul. Okopowej obserwowano również dwa gatunki gadów - jaszczurkę żyworodną *Zootoca vivipara* i zaskronca *Natrix natrix*. Obydwa gatunki są częste. Autorzy inwentaryzacji podkreślili też, że na przedmiotowym terenie występują środowiska sprzyjające bytowaniu żmii zygzakowatej *Vipera berus*.

Tut. Organ jest również w posiadaniu informacji o występowaniu żaby trawnej i kompleksu żab zielonych w dolinie Szotkówki, w rejonie Zalewu Połomskiego oraz rowu melioracyjnego i niewielkiego zbiornika zlokalizowanych w kierunku północno-zachodnim od niego,

gdzie stwierdzono również ropuchę zieloną *Bufo viridis*. Spośród gadów na łące w pobliżu Zalewu Połomskiego notowano też jaszczurkę zwinkę *Lacerta agilis*.

Biorąc pod uwagę wartości osiadań, które na opisywanym terenie wyniosą od ok. 0,03 m do ok. 0,12 m, z uwzględnieniem oddziaływania skumulowanego, prognozowane oddziaływania inwestycji na obszary występowania herpetofauny są niewielkie lub jest ich brak. Nie przewiduje się przekształceń siedlisk występowania danych gatunków i utraty żadnego ze stwierdzonych stanowisk. Skutki eksploatacji nie spowodują znaczących przekształceń cieków wodnych ani zaniku istniejących zbiorników wodnych. Ewentualne powstające w wyniku deformacji terenu miejscowe zalewiska (np. okresowe) mogą wręcz sprzyjać zwiększeniu liczby miejsc potencjalnego rozrodu i bazy żerowiskowej herpetofauny. W związku z tym brak jest konieczności zastosowania działań kompensacyjnych dla tej grupy zwierząt. W odniesieniu do płazów w niniejszej decyzji nałożono natomiast warunki odnoszące się okresu prowadzenia prac naprawczych na ciekach oraz w rejonie zbiorników wodnych i miejsc podmokłych, w których prowadzone będą prace na rowach melioracyjnych, bowiem przeprowadzenie tych działań przez inwestora będzie konieczne na pewnych etapach eksploatacji przedsięwzięcia. Okres wykonywania tych prac będzie etapem, gdzie mogłoby dojść do nieumyślnego zabijania płazów ze względu, m. in. na ograniczoną mobilność i wodno-ładowy tryb życia tych zwierząt. Warunki te odnoszą się do metod, terminów działań oraz kontroli terenu objętego pracami przez nadzór herpetologiczny i zostały szczegółowo uzasadnione w dalszej części decyzji.

Zróżnicowanie siedliskowe terenu sprzyja występowaniu wielu gatunków ptaków, w tym drapieżnych, śpiewających oraz ptaków związanych z siedliskami wodno-błotnymi. Ptaki zasiedlają, m.in.: zbiorniki wodne, obszary podmokłe, trzcinowiska, mozaikę różnych środowisk, lasy, parki i wszelkie zadrzewienia, środowiska antropogeniczne, tereny otwarte i zakrzaczenia oraz tereny rolnicze. Na terenie inwestycji stwierdzono występowanie 38 gatunków ornitofauny. Poza 5 gatunkami mającymi status gatunków łownych reszta podlega ochronie. W raporcie dokonano szczegółowej analizy możliwych zagrożeń i oddziaływania przedsięwzięcia na gatunki ptaków obserwowane na obszarach, gdzie osiadania wyniosą co najmniej 1 m. Przy mniejszych osiadaniach wpływ wydobywania na ornitofaunę będzie nieznaczący. Przedsięwzięcie nie będzie bezpośrednio wpływać na występujące na badanym terenie chronione gatunki ptaków. Osiadania w obszarze siedlisk istotnych pod względem występowania stwierdzonych gatunków ptaków wyniosą maksymalnie do ok. 4,6 m (ok. 4,8 m uwzględniając oddziaływania skumulowane). Nie spowoduje to istotnych i bezpośrednich zmian dla populacji ptaków. Teren w miejscach największych deformacji nie stanowi cennego siedliska dla ptaków (zabudowa). Pośrednio oddziaływania przedsięwzięcia mogą wpływać na ornitofaunę poprzez przekształcenie siedlisk. Wskazano jedynie 4 gatunki ptaków zagrożone utratą pojedynczego stanowiska: wróbel zwyczajny *Passer domesticus*, pustułka zwyczajna *Falco tinnunculus*, dzięcioł duży *Dendrocopos major* i skowronek *Alauda arvensis* oraz jeden gatunek gołąb miejski *Columba livia forma urbana*, zagrożony utratą dwóch stanowisk.

Stanowiska te znajdują się w rejonie pól uprawnych, zadrzewień, łąki, rowów i terenu przydrożnego w okolicy Szotkówki, przy ul. Wiejskiej. Osiadanie terenu może zwiększyć wilgotność podłoża i wpłynąć na bazę żerowiskową i ewentualnie siedliska lęgowe tych gatunków. Ponieważ jednak oddziaływania takie zachodzą powoli przez wiele lat, ptaki będą miały możliwość stopniowego przeniesienia się na inne, występujące w okolicy, dogodne tereny. Ze względu na prowadzone przez kopalnię działania naprawcze najprawdopodobniej nie dojdzie jednak do znaczących, długotrwałych zmian stosunków gruntowo-wodnych

w otoczeniu Szotkówki. Oddziaływanie przedsięwzięcia nie doprowadzi do całkowitego zaniku siedlisk chronionej ornitofauny. Zgodnie z informacjami przedstawionymi w raporcie nie przewiduje się powstania zalewisk ze względu na zróżnicowaną morfologię terenu. Również tereny leśne, pod którymi projektowana jest eksploatacja górnicza nie będą narażone na osuszenia ani zawodnienia. Nie przewiduje się więc znacznych przekształceń siedlisk ptaków. Prognozuje się, iż nastąpi adaptacja awifauny do lokalnych, niewielkich deformacji terenu. Ponadto ptaki cechują się znaczną mobilnością i nie każdy z gatunków wykorzystuje teren objęty inwentaryzacją i zakresem oddziaływania jako obszar lęgowy – dla części gatunków teren służy jedynie do żerowania, noclegu i odpoczynku.

W odniesieniu do ptaków jedynie w przypadku prowadzenia przez Kopalnię prac naprawczych w rejonie cieków, zbiorników czy rowów w sentencji decyzji nałożono warunki odnoszące się do terminów wycinki roślinności czy kontroli terenu przez nadzór ornitologiczny, pod kątem występowania gniazd zakładanych przez ptaki na ziemi, w roślinności zielnej. Jedynie ten etap bowiem stanowi zagrożenie dla ornitofauny.

W terenie eksploatacji stwierdzono obecność 3 gatunków ssaków będących pod ochroną częściową: kreta europejskiego *Talpa europaea*, jeża zachodniego *Erinaceus europaea*, wiewiórki pospolitej *Sciurus vulgaris*. Tut. Organ jest również w posiadaniu informacji o występowaniu bobra europejskiego *Castor fiber* w rejonie rzeki Szotkówki. Na obszarach, na których występuje zieleń wysoka, a także pola uprawne występują pospolite gatunki ssaków takie jak: sarna *Capreolus capreolus*, dziki *Sus scrofa*, zając szarak *Lepus europaeus*, lis rudy *Vulpes vulpes*, a także kuna domowa *Martes foina*, kuna leśna *Martes martes* oraz liczne gryzonie. Okolice zadrzewień i strefy ekotonowe obszaru stanowiły miejsca najliczniejszego stwierdzenia występowania ssaków. Część z wymienionych wyżej gatunków ssaków przystosowała się do występowania w sąsiedztwie człowieka i pojawia się również na terenach otwartych oraz w pobliżu zabudowań. W okolicach cieków i zbiorników wodnych oraz w ich sąsiedztwie występowały nietoperze. Odnotowano nieoznaczone gatunki nocków *Myotis sp.*, karlika większego *Pipistrellus nathusii* i borowiaczka *Nyctalus leisleri*. Ww. gatunki umieszczone są w IV Załączniku Dyrektywy Siedliskowej. Wszystkie nietoperze podlegają ochronie gatunkowej.

Analiza przedstawiona w raporcie nie przewiduje wystąpienia jakichkolwiek zagrożeń dla ssaków, związanych z działalnością eksploatacyjną kopalni. Możliwe do wystąpienia, niewielkie oddziaływania nie doprowadzą do całkowitego zaniku siedlisk, lecz do niewielkich zmian w ich obrębie, które będą rozłożone w czasie. Korzystne ukształtowanie terenów leśnych i zawodnionych nie będzie poddane znaczącym, negatywnym oddziaływaniom przez co siedliska zwierząt zostaną zachowane. Prognozuje się także, iż zwierzęta bytujące w terenie objętym oddziaływaniem stopniowo adaptowały się będą do nowych warunków życia. Adaptacja ta również przebiegała będzie stopniowo.

Oddziaływania przedsięwzięcia, w tym skumulowane nie będą stanowiły zagrożeń dla występujących na badanym terenie gatunków nietoperzy. Przedsięwzięcie nie jest związane z budową nowej infrastruktury, co mogłoby stanowić zagrożenie dla nietoperzy zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji. Jedynie pośrednio oddziaływania przedsięwzięcia mogą wpływać na nietoperze poprzez stopniowe przekształcenie ich siedlisk. Należy jednak zaznaczyć, że oddziaływania te będą niewielkie i rozłożone w czasie przez co nie doprowadzą do zaniku czy znacznego przekształcenia siedlisk chiropterofauny. Prognozuje się, iż nastąpi adaptacja występujących gatunków nietoperzy do lokalnych, niewielkich deformacji terenu.

Obszar oddziaływania przedsięwzięcia nie leży w zasięgu występowania korytarzy ekologicznych wymienionych w „Opracowaniu Ekofizjograficznym do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego”, autorstwa Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska (2015 r.). W obszarze analizy funkcjonują głównie lokalne korytarze ekologiczne. Przykładem tego typu połączeń są lasy i zadrzewienia śródpolne, stanowiące szlaki migracji zwierząt. Dla korytarzy migracyjnych największym zagrożeniem jest przerwanie ich ciągłości, uniemożliwiające swobodną migrację fauny i flory przez dany obszar, a więc zaburzające jego funkcjonowanie.

W granicach obszaru objętego inwentaryzacją przebiega rdzeniowy korytarz ichtiologiczny, znajdujący się na rzece Szotkówce i na terenie Zalewu Połomskiego. Obszary rdzeniowe korytarzy ichtiologicznych zapewniają warunki niezbędne do przetrwania cennych gatunków ryb, a zwłaszcza komunikację ekologiczną w obrębie ostoi oraz miejsca potrzebne do odbycia tarła. Korytarz ten jest istotny dla populacji ryb w skali regionalnej oraz spójności siedlisk.

Oddziaływanie na rzekę Szotkówkę w perspektywie do 2042 roku może wystąpić na długości około 0,835 km. Będzie ono polegało na wystąpieniu osiadań, które na długości wpływów będą kształtować się od 0,4 m do 1,7 m. Największe osiadania wystąpić mogą w km 16+915 biegu rzeki. Natomiast najniższe osiadania wystąpią w końcowym odcinku przebiegu rzeki w granicach TG „Jastrzebie V”. Do roku 2042 przewiduje się również zmianę spadku rzeki maksymalnie o 6 ‰ (w rejonie km 16+550). Na pozostałym odcinku spadki zwiększą się od 2 ‰ do 3,6 ‰. Powstałe obniżenia nie będą powodować natomiast powstania przeciwsпадków, brak jest więc zagrożenia powstawania zalewisk czy znaczącego powiększenia istniejącego zalewu.

Jednakże przewidywane deformacje terenu będą miały łagodny przebieg, który będzie rozłożony na wiele lat, co nie powinno stanowić zagrożenia dla funkcjonalności danego korytarza. Na rzece Szotkówce brak jest przewidywanych przekształceń na skutek prognozowanych osiadań, w tym nie przewiduje się powstania przeciwsпадków.

Oddziaływania te nie spowodują zauważalnego naruszenia ciągłości i spójności tego korytarza. Ewentualne deformacje terenu będą miały przebieg łagodny, rozłożony na wiele lat. Jako działania zapobiegawcze przewidziano jedynie prace, które będą związane z utrzymaniem i konserwacją koryta rzeki.

Obszary wodne są cennym siedliskiem dla występowania bezkręgowców, herpetofauny i ornitofauny związanej ze środowiskiem wodnym. Stosunkowo dobrze rozwinięta rzeźba powierzchni terenu w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia stwarza możliwość powstania i istnienia dalszych zbiorników wodnych. Najważniejsze z nich to: zalewisko poeksploatacyjne Ws 73/99 o pojemności 242 249 m³ oraz stawy pochodzenia antropogenicznego Ws 66/96, Ws 58/88, Ws 67/97, Ws 10/77, Wn 60/70, Wn 61/70 – o pojemnościach od 423 m³ do 61 000 m³.

Na skutek planowanej eksploatacji i związanych z nią osiadań nastąpi nieznaczne powiększenie zbiornika wodnego przy ul. Śmieji. Będzie to dotyczyło głównie możliwości pogłębienia stawu. Ze względu na zlokalizowaną w sąsiedztwie zabudowę mieszkaniową, niezbędne będzie zastosowanie działań naprawczych zapobiegających poszerzaniu się tego zbiornika. Będą one związane jednak głównie z umożliwieniem swobodnego spływu wód z terenu przyległego do zbiornika i będą obejmowały odbudowę rowów melioracyjnych odwadniających tereny przyległe do koryta przepływającego obok zbiornika Potoku z Gogołowej oraz wykonanie regulacji koryta tego cieku na odcinku, na którym zakłócony został spływ wody. Z reguły regulacja taka polega na korekcie niwelety dna,

nadaniu korytu odpowiednich wymiarów, umocnieniu dna i skarp (w zależności od przebiegu rzeki) wraz z robotami towarzyszącymi i pracami hydrotechnicznymi zapewniającymi spływ grawitacyjny.

Nie przewiduje się także powiększenia zalewiska – zbiornika Ws 73/99 (tzw. Zalew Połomski) usytuowanego przy korycie Szotkówki, przy południowo-zachodniej granicy proj. terenu górniczego „Jastrzębie V”. W sąsiedztwie południowej granicy projektowanego terenu górniczego „Jastrzębie V” występuje teren depresyjny (niecka bezodpływowa) przy ul. Morcinka w Gogołowej (zalewisko Ws 66/96). Wody odprowadzane są poprzez przepompownię, systemem rurociągów i rowów otwartych do rzeki Szotkówki.

Prognozowana wielkość obniżień w odniesieniu do istniejącej morfologii terenu wskazuje na brak konieczności prowadzenia działań naprawczych w odniesieniu do innych, istniejących zbiorników wodnych niż przy ul. Śmieji. Taka sytuacja związana jest z faktem, iż zbiorniki te położone są w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, do których odprowadzany jest nadmiar wód. Zbiorniki zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie cieków do których są aktualnie odwadniane będą podlegały tym samym wartościom osiadania, zachowana zostanie tym samym możliwość grawitacyjnego odprowadzenia wód do cieków.

W celu bezpieczeństwa prac górniczych konieczne jest ciągłe odwodnienie złoża. Bezpośrednio odwadniane będzie piętro wodonośne w utworach karbonu. Odwadnianie kopalni wpływa bezpośrednio na wody piętra karbońskiego poprzez stopniowe szczyptywanie zasobów wodnych piętra oraz sukcesywne obniżanie poziomu zwierciadła wody. Wody dołowe stanowiące mieszaninę wód z dopływu naturalnego oraz wód technologicznych wymagają dalszego zagospodarowania. Gospodarka wodami dołowymi (mieszanina wód z dopływu naturalnego oraz wód technologicznych) na etapie eksploatacji przedmiotowego przedsięwzięcia prowadzona będzie w oparciu o istniejącą infrastrukturę Zakładu Górniczego KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”, co określono w pkt.I.2.1 sentencji decyzji. Na etapie eksploatacji złoża „Jas-Mos 2” w granicach projektowanego Obszaru Górniczego „Jastrzębie V” wody dołowe z odwadniania złoża będą spływać częściowo w kierunku północno-zachodnim tj. zgodnie z naturalnym nachyleniem pokładów złoża i odbierane będą przez system odwadniania kopalni KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”, a następnie wraz z wodami pochodzącymi z odwadniania złoża „Borynia” kierowane będą do osadników wód dołowych oraz zbiorników retencyjnych zlokalizowanych na powierzchni w obrębie zakładu głównego. Część tych wód jest wykorzystana do sporządzania mieszaniny pyłowo-wodnej, stosowanej do profilaktyki przeciwpożarowej na dole kopalni.

Przedsiębiorca górniczy posiada aktualne pozwolenie wodnoprawne (wydane przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 27 grudnia 2022 r. znak GL.RUZ.4210.105.2022.9.BS) na odwodnienie zakładu górniczego KWK „Borynia – Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”, w celu wydobywania węgla kamiennego. W pozwoleniu ujęte zostały wody dołowe pochodzące ze złoża „Jas-Mos1”, z którego wydzielone zostało złożo „Jas-Mos 2”. Pozwolenie wodnoprawne udzielone zostało na czas określony do 31 grudnia 2025 r. Przedsiębiorca górniczy decyzją znak C.RUZ.4210.120.2025.6.BS z dnia 7 listopada 2025 r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie ustalił kolejny okres obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego na odwodnienie zakładu górniczego KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”, w celu wydobywania węgla kamiennego udzielonego decyzją Dyrektora PGW Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach znak GL.RUZ.4210.105.2022.9.BS na okres 20 lat.

Wody dopływające do ścian zlokalizowanych w północnej i północno-wschodniej części złoża „Jas-Mos 2”, udostępnionych od strony złoża „Borynia”, będą przesyłane do systemu głównego odwadniania KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”. Odwodnienie KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” bazuje na systemie głównego odwadniania zlokalizowanym na poziomie 713 m w rejonie szybów głównych I, II i III. System odwadniania składa się z dwóch chodników wodnych I i II o łącznej pojemności 3507 m³ oraz komory pomp. Do chodników wodnych (pojemnościowych) odprowadzane są wody z wyrobisk na poziomie 713 m, 838 m i 950 m oraz z rzapi szybów, skąd woda tłoczona jest na powierzchnię, do osadników wód dołowych oraz zbiorników wyrównawczych, służących do podczyszczania wód kopalnianych z zawiesiny. Dwa osadniki przepływowe, każdy o pojemności 18 400 m³ oraz 2 zbiorniki retencyjne każdy o pojemności 7 400 m³ zarządzane są przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej i Rekultywacji S.A. (PGWiR S.A.). Podczyszczone wody dołowe z odwodnienia złoża Jas-Mos 2, odprowadzane będą do ww. zewnętrznych urządzeń kanalizacyjnych PGWiR S.A. Z osadników wody te kierowane będą do systemu retencyjno-dozującego „Olza” (pkt 2 sentencji decyzji), który również jest zarządzany przez PGWiR S.A., przy użyciu którego zasolone wody kopalniane odprowadzane są do wód rzeki Odry (na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego PGWiR). Inwestor przewiduje, że na etapie eksploatacji przedsięwzięcia ilości zasolonych wód dołowych pochodzących z odwadniania złoża „Jas-Mos 2” wyniosą maksymalnie 3,24 m³/h, tj. 77,76 m³/d, czyli 28 382,4 m³/rok, i stanowić będą około 1% zasolonych wód kopalnianych odprowadzanych systemem retencyjno-dozującym „Olza” do rzeki Odry. Parametry jakościowe wód dołowych odprowadzanych łącznie ze złoża „Jas-Mos 2” i złoża „Borynia” do systemu „Olza” będą się utrzymywały na stabilnym poziomie wynoszącym 20 g Cl⁻/l, 0,5 g SO₄⁻²/l, a łączny ładunek chlorków i siarczanów będzie wynosił około 117 ton na dobę.

Zgodnie z warunkiem pkt I.2.9 sentencji decyzji, w celu ograniczenia ilości wód kopalnianych wprowadzanych do zewnętrznych urządzeń kanalizacyjnych, kopalnia stosuje i po uruchomieniu eksploatacji ze złoża „Jas-Mos 2” nadal będzie stosować następujące działania organizacyjno-techniczne:

- ujmowanie wody dopływającej do szybów i jej częściowe wykorzystanie do zasilania sieci p. poż. Pozostała część wód odprowadzana jest do systemu retencyjno-dozującego „Olza”,
- wykorzystanie wód dołowych do sporządzania mieszaniny wodnopyłowej i lokowania jej w wyrobiskach podziemnych,
- wykorzystanie wód dołowych do uzupełniania wody technologicznej w Zakładzie Mechanicznej Przeróbki Węgla.

Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. posiada pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych z ujęcia (studni S-9, S-10, S-11, S-13) w obszarze górniczym KWK „Borynia”, do celów sanitarnych oraz kąpielowych dla załogi kopalni, udzielone decyzją nr 985/OS/2011 Marszałka Województwa Śląskiego z 5.04.2011 r. Woda na cele socjalne pobierana jest również z sieci wodociągowej należącej do Jastrzębskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji S.A. W związku z eksploatacją przedmiotowego przedsięwzięcia nie przewiduje się zmiany w zakresie zapotrzebowania na wodę do celów socjalno-bytowych. Na terenie KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” funkcjonuje wewnątrz zakładowy rozdzielny system kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Całość ścieków bytowych ujętych w systemie kanalizacji sanitarnej z terenu zakładu głównego jest odprowadzana

do miejskiej kanalizacji sanitarnej należącej do Jastrzębskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji S.A.

Wodę przemysłową (nieużydatnioną, nie nadającą się do picia) dla celów technologicznych JSW S.A. KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” pozyskuje poprzez zakup wody od Przedsiębiorstwa Gospodarki Wodnej i Rekultywacji S.A. Kupowana woda wykorzystywana jest m.in.: w instalacji p. poż., w lampowni, jako chłodziwo w sprężarkach oraz w procesach technologicznych w Zakładzie Przeróbki Mechanicznej Węgla. Ponadto kopalnia część wód słonych wypompowywanych z dołu wykorzystuje jako wody technologiczne; na te cele wykorzystywane są również wody odciekowe z szybów.

KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją Dyrektora RZGW w Gliwicach znak GL.RUZ.4210.5.2022.7.PP/TS odprowadza, podczyszczane w osadnikach wody opadowe i roztopowe, pochodzące z terenu kopalni do rowów melioracyjnych B (z terenu zakładu głównego kopalni z rejonu południowo-zachodniego) i C (z terenu zakładu głównego kopalni z rejonu północno-wschodniego) oraz rowu 3 (z terenu szybów Peryferyjnych kopalni), będących w administracji Miejskiej Spółki Wodnej w Jastrzębiu - Zdroju. Oprócz tego kopalnia posiada pozwolenia wodnoprawne udzielone decyzją Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój znak OŚ-I.6341.9.2017 na wprowadzanie wód opadowych i roztopowych do ziemi (tj. do rowu na działce nr 1176/53) z terenu parkingu przy ul. Węglowej w Jastrzębiu – Zdroju. Wody zbierane są z terenu parkingu za pomocą wpustów do kanalizacji deszczowej, oczyszczane w separatorze koalescencyjnym oraz osadniku i wprowadzane do rowu, istniejącym wyłotem.

W związku z wykorzystaniem przy wydobyciu węgla kamiennego ze złoża „Jas-Mos 2” infrastruktury naziemnej oraz podziemnej Ruchu „Borynia”, nie przewiduje się zwiększenia poboru wód podziemnych z ujęcia oraz zwiększenia odprowadzonych do odbiornika wód opadowych lub roztopowych. Eksploatacja złoża „Jas-Mos 2” nie będzie również związana z dodatkowym źródłem ścieków bytowych.

W toku postępowania przeanalizowano raport wraz z jego uzupełnieniem pod kątem, czy przedsięwzięcie może wpłynąć na nieosiągnięcie celów środowiskowych, zawartych w planach gospodarowania wodami dorzecza Odry i dorzecza Wisły wraz z ich aktualizacjami, w tym II aktualizacją planów gospodarowania wodami (IIaPGW), przyjętą odpowiednio Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335) – dalej IIaPGW na obszarze dorzecza Odry oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300) – dalej IIaPGW na obszarze dorzecza Wisły, dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd), w obrębie których położone jest lub na które może oddziaływać przedsięwzięcie.

Postanowienie organu właściwego w sprawach ocen wodnoprawnych wydane zgodnie z art. 77 ust. 4 ustawy ooś wiąże tut. organ, w związku z tym w niniejszej decyzji uwzględniono stanowisko Dyrektora Regionalnego Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wyrażone w postanowieniu zn. C.RZŚ.4900.64.2025.JCH4 z 20 listopada 2025 r. oraz uzgadniające warunki realizacji niniejszego przedsięwzięcia w wariantcie wybranym przez Inwestora. W postanowieniu Dyrektor Regionalnego Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach Państwowego

Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie określił warunki jego realizacji, które zostały w części uwzględnione w niniejszej decyzji i stanowią jej pkt. I.2.6-I.2.9.

Warunek organu właściwego do spraw ocen wodnoprawnych, określający miejsce prowadzenia eksploatacji oraz głębokość do jakiej ona będzie prowadzona zawarto w charakterystyce przedsięwzięcia, która stanowi załącznik do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wskazując partie warstw węglonośnych, główne poziomy wydobywcze wraz z zakresami głębokości wydobywania w poszczególnych partiach warstw.

Warunek dotyczący ograniczenia wpływu dalszej działalności górniczej na wartości składowe budujące ocenę Hydromorfologicznego Indeksu Rzecznego uwzględniono w pkt I.2.2 sentencji niniejszej decyzji, w którym szczegółowo określono warunki prowadzenia prac na ciekach objętych oddziaływaniem przedsięwzięcia.

Ponadto uwzględniono warunki w pkt. I.2.7 oraz I.2.8, które określają uwarunkowania jakimi, należy się kierować przy podejmowaniu prac związanych z profilaktyką górniczą.

Pozostałe warunki nie zostały przeniesione do decyzji, nie mniej jednak ten fakt uzasadniono poniżej.

W decyzji nie określono ponadto warunków wynikających z ww. stanowiska organu właściwego do spraw ocen wodnoprawnych, zobowiązujących inwestora do prowadzenia robót związanych z pracami w ciekach w uzgodnieniu z właścicielem wód, uznając, że ustawowym obowiązkiem, wynikającym m.in. z art. 389 i art. 394 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 960 z późn. zm.) jest uzyskanie zgody wodnoprawnej na szereg czynności, w tym na prowadzenie robót w wodach oraz innych robót, które mogą być przyczyną zmiany stanu wód podziemnych, regulację wód, kształtowanie nowych koryt cieków naturalnych, zmianę ukształtowania terenu na gruntach przylegających do wód, mającą wpływ na warunki przepływu wód czy wykonanie urządzeń wodnych, co wymagać będzie wówczas uzgodnienia warunków robót z właścicielem wód.

Ponadto nie określono warunków nakazujących prowadzenie poboru wód z ujęcia wód podziemnych do celów sanitarnych, a także odwadniania kopalni, odprowadzania ścieków i wód opadowych i roztopowych zgodnie z uzyskanymi w tym zakresie pozwoleniami wodnoprawnymi, gdyż inwestor jest zobowiązany do wypełniania warunków wynikających z decyzji administracyjnych z mocy prawa.

Nie uwzględniono również warunków dotyczących etapu likwidacji, w tym zobowiązujących inwestora do prowadzenia stałej obserwacji odbudowywania się zwierciadła wód podziemnych oraz możliwego osiadania terenu, a także wykonania dokumentacji po zaprzestaniu wydobywania i ustabilizowaniu się górotworu, na podstawie której należy podjąć działania mające na celu bezpieczną oraz zrównoważoną renaturyzację cieków Potoku Głogowskiego, Pszczynki i Szotkówki na odcinkach będących na terenie oddziaływania kopalni, gdyż ustawa oos w art. 82, w którym ściśle wymieniono co powinna zawierać decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, wskazuje, że należy określić istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia. Kwestie likwidacji zakładu górniczego reguluje natomiast ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1290 z późn. zm.) - PGiG. Zgodnie z art.129 ww. ustawy przedsiębiorca w razie likwidacji zakładu górniczego zobowiązany jest m.in. do przedsięwzięcia niezbędnych środków w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej. Z chwilą podjęcia decyzji stawiającej w stan likwidacji kopalnię realizacja przedsięwzięć likwidacyjnych będzie się odbywać na podstawie planu ruchu likwidowanego podziemnego zakładu górniczego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie planów ruchu zakładów górniczych (Dz. U. poz. 2293 z późn. zm.).

Za zbyt ogólny i tym samym niemożliwy do wyegzekwowania uznano warunek zobowiązujący inwestora do prowadzenia realizacji, eksploatacji i likwidacji inwestycji w sposób niewpływający na stan wód powierzchniowych i podziemnych i z tego powodu nie określono go w sentencji decyzji.

W decyzji nie uwzględniono również warunku, aby opracować i objąć monitoringiem cieki i urządzenia wodne będące w zasięgu projektowanego terenu górniczego, objęte wpływami projektowanej eksploatacji górniczej, a także warunku dotyczącego kontroli powierzchniowych źródeł zagrożenia wodnego, w ramach którego zalecono wykonywanie okresowych pomiarów przepływu wód w ciekach i zwierciadła wody w zbiornikach powierzchniowych, pomiaru lustra wody w otworach piezometrycznych, studniach gospodarskich i głębinowych oraz powierzchniowych zbiornikach wodnych. W zakresie parametrów takich jak: przepływ i hydromorfologia oraz wskazania dotyczącego kontroli powierzchniowych źródeł zagrożenia wodnego, zgodnie z § 794 Rozporządzenia Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1118 ze zm.), w zakresie obsługi mierniczej zakładu górniczego dokonuje się w szczególności pomiarów geodezyjnych sytuacyjno-wysokościowych na powierzchni oraz w wyrobiskach górniczych oraz prowadzi się obserwacje i dokonuje się pomiarów wpływu robót górniczych na powierzchnię terenu, a także przeprowadza się ich analizę. Dodatkowo zgodnie z § 801 ww. rozporządzenia w zakładzie górniczym prowadzi się obserwacje i dokonuje się pomiarów wpływu robót górniczych na zmianę stosunków wodnych na powierzchni. Zgodnie z art. 82 ust. 1 pkt 2 lit c) ustawy ooś w decyzji można nałożyć obowiązek monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie”Ruch „Borynia” nie będzie odprowadzał ścieków do wód powierzchniowych, w związku z tym nie przewiduje się istotnego oddziaływania na poszczególne elementy fizykochemiczne klasyfikacji części wód. Zatem zakres warunku wynika bezpośrednio z przepisów prawa. Zgodnie z art. 82 ust. 1 pkt 2 lit c) ustawy oos nie przewiduje się, by wyniki monitoringu mogły być przekazywane do właściciela wód, w związku z czym warunku w tym zakresie nie uwzględniono w decyzji.

W decyzji nie uwzględniono również warunku nakładającego obowiązek usuwania szkód górniczych na bieżąco, a także obowiązku stosowania profilaktyki górniczej, mającej na celu zminimalizowanie skutków wpływu eksploatacji na powierzchnię terenu. Kwestię odpowiedzialności za szkody oraz stosowania odpowiednich działań profilaktycznych szczegółowo określają zapisy ustawy PGiG, a także ww. rozporządzenia w sprawie planów ruchu zakładów górniczych, które Inwestor jest zobowiązany stosować z mocy prawa. Warunku odnoszącego się do obowiązku takiego prowadzenia eksploatacji by nie powodowała przeciwpadków na ciekach, których nie da się naprawiać dostępnymi metodami hydrotechnicznymi nie przeniesiono wprost do sentencji decyzji. W decyzji określono warunki mające na celu zachowanie ciągłości biologicznej i hydromorfologicznej cieków. Dodatkowo, jak wynika z analizy wpływu przedsięwzięcia na wody powierzchniowe, każdorazowo przy wystąpieniu przeciwpadków stosowane będą prace pozwalające na zachowanie przepływu cieków. Zatem nie zachodzi prawdopodobieństwo, że któregośkolwiek z przeciwpadków nie będzie można usunąć przy zastosowaniu dostępnych metod.

Do decyzji nie przeniesiono również warunku mówiącego o konieczności podjęcia działań mających na celu ograniczanie wpływu wód zasolonych na jakość wód odbiorników powierzchniowych i prowadzenia ciągłej analizy możliwości ograniczenia zrzutu tych wód do odbiornika. Warunek ten uznano za zbyt ogólny i tym samym niemożliwy

do wyegzekwowania, tym bardziej, że zasolone wody nie są wprowadzane do odbiornika bezpośrednio przez Ruch „Borynia”.

Dodatkowo nie uwzględniono warunku dotyczącego przygotowania i prowadzenia systematycznych obserwacji i pomiarów hydrogeologicznych m.in. ilości i jakości wód dopływających do wyrobisk górniczych oraz przechowywania wyników monitoringu na terenie zakładu górniczego. Kwestie te reguluje Dział V rozdział 7, a w szczególności § 449 ww. Rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych. W raporcie szeroko odniesiono się do kwestii wypełniania obowiązków nakładanych na Ruch „Borynia” ww. rozporządzeniem.

Monitorowanie ilości wody z odwodnienia zakładu górniczego reguluje również pozwolenie wodnoprawne udzielone decyzją Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z 27 grudnia 2022 r. znak: GL.RUZ.4210.105.2022.9.BS. Pozwolenie wodnoprawne udzielone zostało na czas określony do 31 grudnia 2025 r. Przedsiębiorca górniczy decyzją Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach PGW WP znak C.RUZ.4210.120.2025.6.BS z dnia 7 listopada 2025 r. ustalił kolejny okres obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego na odwodnienie zakładu górniczego KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”, w celu wydobywania węgla kamiennego udzielonego decyzją Dyrektora PGW Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach znak GL.RUZ.4210.105.2022.9.BS na okres 20 lat.

W sentencji decyzji nie określono również warunku określającego dopuszczalne działania na powierzchni terenu objętego skutkami eksploatacji górniczej, w szczególności na obszarach zagrożonych wystąpieniem niecek bezodpływowych (tworzenie zbiorników, eksploatację pompowni lub likwidację niecek poprzez ich rekultywację), ponieważ z samego warunku wynika, że działania te realizowane będą na warunkach wynikających z przepisów odrębnych. Należy zauważyć, że są to działania powszechnie stosowane w górnictwie węgla kamiennego do usuwania szkód górniczych.

Zrezygnowano z określania warunku wskazującego zakres robót hydrotechnicznych w celu przeciwdziałania niekorzystnym zmianom warunków wodnych na powierzchni, uznając, że przedsiębiorca górniczy został już zobowiązany w pkt I.2.8 sentencji decyzji do prowadzenia monitoringu osiadań terenu i monitorowania położenie zwierciadła wód gruntowych, jak również wykonywania wyprzedzającej profilaktyki polegającej na niedopuszczeniu do powstawania terenów podtopień, zalewisk i zaburzenia naturalnego spływu wód powierzchniowych, a wymieniony zakres robót hydrotechnicznych nie jest katalogiem zamkniętym i w miarę potrzeb może być rozszerzany.

Nie uwzględniono również warunku w zakresie utrzymywania w czystości urządzeń gospodarki wodno-ściekowej, bieżącego sprawdzania ich stanu technicznego oraz niezwłocznego usuwania ewentualnych uszkodzeń. W zakresie stosowania maszyn i innych urządzeń technicznych szczegółowe warunki w zakresie spełniania przez nie wymagań bezpieczeństwa, utrzymania ich w sprawności, konserwacji, a także postępowania w przypadku uszkodzenia określają przepisy Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.).

Ponadto nie uwzględniono również warunków organu wód polskich, by wody kopalniane przed zrzutem wód dołowych do systemu retencyjno-dozującego, wprowadzać do osadników wód dołowych oraz by realizować wszelkie możliwe działania w celu uniknięcia występowania złotej algi w zbiornikach retencyjnych/osadnikach oraz wykonywać okresowe badania obecności złotej algi w wyżej wymienionych zbiornikach/osadnikach, gdyż zbiorniki te są w zarządzie innego podmiotu (PGWiR), zatem nie jest możliwe określenie w niniejszej

decyzji warunków nakładających obowiązki na podmiot inny niż podmiot planujący podjęcie realizacji przedsięwzięcia.

Sposoby klasyfikacji wód ujęte są w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475) – dalej zwanym rozporządzeniem w sprawie klasyfikacji sanu JCWP.

Skutki wystąpienia osiadań terenowych zaznaczają się w obrębie następujących JCWP: JCWP RW60000611489 Szotkówka, JCWP RW2000092116559 Pszczynka od źródeł do zb.Łąka.

RW60000611489 Szotkówka jest rzeką typu RW wap – Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym. W IIaPGW na obszarze dorzecza Odry 2022-2027 została wyznaczona jako silnie zmieniona JCWP, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych ze względu na zły stan (słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego). Wyznaczonym w IIaPGW na obszarze dorzecza Odry celem środowiskowym dla JCWP RW60000611489 Szotkówka jest utrzymanie umiarkowanego potencjału ekologicznego. Dla tego celu wyznaczono zestaw wskaźników, dla których zostały złagodzone wymagania dla klasy 2 (dobry): indeks okrzemkowy, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosforany, OWO, BZT₅, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm), dla pozostałych wskaźników II klasa jakości oraz zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny, o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny. Określono następujące wymagania dla elementów biologicznych: fitobentos - indeks okrzemkowy IO >0,29, makrobezkręgowce bentosowe – indeks MMI_PL ≥0,586, ichtiofauna - indeks EFI+PL ≥0,634. Dla stanu chemicznego celem jest (z uwzględnieniem złagodzonego wskaźnika-nikiel w wodzie - poniżej stanu dobrego) osiągnięcie dobrego stanu chemicznego. Stan chemiczny JCWP został oceniony poniżej dobrego, wskaźnikiem decydującym o klasyfikacji był nikiel i jego związki. Wobec słabego potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego poniżej dobrego, stan JCWP Szotkówka oceniono jako zły. Wobec słabego potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego poniżej dobrego, stan JCWP Szotkówka oceniono jako zły. Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 RDW. Mniej rygorystyczny cel środowiskowy ustanowiono w odniesieniu do wskaźników takich jak: azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor, ogólny, fosforany, OWO, BZT₅, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO, nikiel (występowanie w wodzie). Dla danej JCWP zostało ustanowione też odstępstwo z art. 4 ust. 7 RDW.

RW2000092116559 Pszczynka od źródeł zb. Łąka jest rzeką typu PN – Potok lub strumień nizinny. W IIaPGW na obszarze dorzecza Wisły 2022-2027 została wyznaczona jako silnie zmieniona JCWP, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych ze względu na zły stan (umiarkowany potencjał ekologiczny). Wyznaczonym w IIaPGW na obszarze dorzecza Wisły celem środowiskowym dla JCWP RW2000092116559 Pszczynka od źródeł zb. Łąka jest utrzymanie umiarkowanego potencjału ekologicznego. Dla tego celu wyznaczono wskaźnik, dla którego złagodzone wymagania dla klasy 2 (dobry): Przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm). Określono następujące wymagania dla elementów biologicznych: fitobentos- - indeks okrzemkowy IO >0,38, makrobezkręgowce bentosowe – indeks MMI_PL ≥0,617, ichtiofauna – indeks EFI+PL ≥0,650. Dla stanu chemicznego celem ekologicznym jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego.

Obszarem chronionym wymienionym w załączniku IV RDW oraz ustawie Prawo wodne jest Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich – 4,52 % udział obszaru chronionego w powierzchni zlewni JCW. Celem środowiskowym dla tego obszaru jest: ochrona przyrody i krajobrazu w warunkach zrównoważonego rozwoju; eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu w szczególności z uwagi na: stawy, rzeki, podmokłe zagłębienia, łągi olszowe, łągi wiązowo-jesionowe, olsy, wilgotne łąki, starorzecza, torfowiska wysokie, torfowiska przejściowe, torfowiska niskie, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych w tym ptaki wodno-błotne; ochrona przed zakłóceniami warunków wodnych, utrzymanie odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych. Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 wyznaczając termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. oraz odstępstwo z art. 4 ust. 7 RDW.

Dla cieków powierzchniowych w granicach terenu górniczego, w wariantcie inwestycyjnym przewidziano następujące oddziaływania:

Potok Gogołowski - w perspektywie do 2042 roku oddziaływanie może wystąpić na całej długości cieku w granicach terenu górniczego. Maksymalne obniżenia dna cieku wystąpią w rejonie km 11+300 i wyniosą 4,2 m. Najmniejsze obniżenia oscylują na poziomie 0,8 m. Wzrost spadku Potoku Gogołowskiego zgodnie z wygenerowanymi profilami odnotowano na odcinku od km 11+400 do km 11+600 (maksymalnie o 1,1 punktu procentowego) oraz od 0+300 do km 0+700 (maksymalnie 0,7 punktu procentowego). Obniżenia spadku mogą natomiast nastąpić od km 0+800 do km 1+400, z czego maksymalnie zmiana może wynieść od 1,05 punktu procentowego do minimalnie 0,1 punktu procentowego. Na odcinku od km 0+000 do km 0+100 prognozowany spadek może wynieść 0% (zmniejszenie o 0,75 punktów procentowych). Natomiast na odcinku od km 0+100 do km 0+140 wzrost spadków może wynieść 1,25 punktu procentowego.

Projektowane wpływy eksploatacji na powierzchni mogą spowodować powstanie przeciwnie spadku dna na odcinku od km 0+150 do km 0+200.

Przewiduje się, że do 2042 roku znajdujące się w obrębie koryta Potoku Gogołowskiego zbiorniki wodne objęte będą przewidywanymi obniżeniami na poziomie: Ws 58/88 obniżenia od ok. 1,5 m do ok. 3,5 m, Ws 10/77 obniżenia na poziomie ok. 1,5 m, Ws 67/97 obniżenia od ok. 1,0 m do ok. 1,5 m, Ws 60/70 obniżenia od ok. 2,0 do ok. 2,5 m, Wn 67/97 obniżenia od ok. 1,0 m do ok. 1,5 m, Wn 61/70 obniżenia od ok. 3,0 do ok. 3,5 m, Wn 62/70 obniżenia od ok. 3,0 m do ok. 3,5 m.

Dodatkowo w rejonie obiektu Pochwacie prognozowane są dwa mniejsze obszary depresji o powierzchni 0,1 ha i depresji -1 m oraz o powierzchni 0,2 ha i depresji -1 m.

Jako działania naprawcze przewidziano prowadzenie prac utrzymaniowych i konserwacyjnych przepustów w celu zapewnienia ich drożności i zapewnienia ciągłości przepływu. Zgodnie z przeprowadzoną analizą w przypadku wariantu I przeciwnie spadku mogą potencjalnie powstać na Potoku Gogołowskim na długości 50 m. Różnica w wysokości dna wynosi 0,4 m. Na ogół takie różnice w dnie nie wymagają ingerencji w ciek, jednak w przypadku wystąpienia takiej konieczności, w ramach ewentualnych prac hydrotechnicznych związanych z zachowaniem przepływu w rzece (zapewnieniu spływu grawitacyjnego) wykonane zostanie udrożnienie odpływu poprzez lokalne kształtowanie koryta rzeki. Oddziaływania związane z osiadaniem terenu nie wymaga natomiast budowy dodatkowej infrastruktury technicznej. Prognozowane osiadania nie spowodują powstawania zatorów czy przeszkód poprzecznych.

Rzeka Pszczyńka - w granicach oddziaływania znajduje się 200 m odcinek rzeki.

Przewidywane wpływy mogą spowodować obniżenie dna rzeki od 2,7 m w km 45+800 do 4,2 m w km 46+000 (zgodnie z wyznaczonymi profilami podłużnymi rzeki Pszczyńki

do roku 2042). W km 45+900 obniżenie dna może wynieść 3,7 m. Dodatkowo wpływ eksploatacji może spowodować zmianę spadków (wypłaszczenie dna rzeki). Na odcinku od km 45+800 do km 45+900 zmniejszenie spadku wynosi 0,1 punktu procentowego, natomiast na odcinku od km 45+900 do km 46+000 obniżenie spadku wyniesie 0,5 punktu procentowego.

Do 2042 roku przewiduje się, że wzdłuż przebiegu koryta rzeki powstanie obszar depresyjny o powierzchni 2 ha i depresji -2 m. W zlewni ciek w sąsiedztwie przebiegu ul. Jastrzębskiej przewidywane jest powstanie obszaru depresji o powierzchni 0,3 ha i depresji -1 m.

Działania naprawcze:

Ze względu na możliwość wystąpienia wypłaszczenia na odcinku od km 45+900 do km 46+000 przewiduje się prace hydrotechniczne w korycie ciek zapewniające spływ grawitacyjny (na długości ok 0,9 km).

Rzeka Szotkówka - w perspektywie do 2042 roku oddziaływanie może wystąpić na długości około 0,835 km (w granicach Terenu Górniczego). Na długości wpływów osiadania kształtują się od 0,4 m do 1,7 m. Największe osiadania wystąpić mogą w km 16+915 biegu rzeki. Najmniejsze osiadania natomiast wystąpią w końcowym odcinku przebiegu rzeki w granicach proj. TG „Jastrzębie V” w km 16+465 i wynosi 0,4 m. Obniżenia nie będą powodować przeciwsпадków, w związku z czym nie występuje zagrożenie wystąpienia zalewisk.

Do roku 2042 przewiduje się zmianę spadku rzeki Szotkówki, maksymalnie o 6 ‰ (w rejonie km 16+550). Na pozostałym odcinku spadki zwiększają się od 2 ‰ do 3,6 ‰. Nie przewiduje się powiększenia zalewiska – zbiornika Ws 73/99, usytuowanego przy korycie Szotkówki, przy południowo-zachodniej granicy proj. terenu górniczego „Jastrzębie V”. Do 2042 roku przewiduje się, że wzdłuż północnej części koryta rzeki powstanie obszar depresyjny o powierzchni 4,3 ha i depresji -2 m.

Działania naprawcze:

Do 2042 roku stwierdzono możliwość występowania wypłaszczenia na odcinku od km 16+800 do km 17+100, dlatego przewiduje się prace hydrotechniczne w korycie ciek zapewniające spływ grawitacyjny (na długości ok 0,3 km).

Nie ulega wątpliwości, że działalność górnicza wpływa bezpośrednio i pośrednio na ciek powierzchniowe. Wpływ ten objawia się, m.in.: zakłóconym sposobem zasilania cieków, brakiem możliwości grawitacyjnego odpływu wód w obrębie koryt rzecznych, w skrajnych przypadkach przerwaniem ciągłości ciek i koniecznością jego sztucznego przepompowania w niżej położone fragmenty doliny. Zwiększenie spadku prowadzi do przyspieszenia procesów erozyjnych, szczególnie gdy dotyczy dolnego, ujściowego odcinka rzeki (Dulias 2013). Generalnie na obszarach górniczych zwiększenie spadków cieków i rzek jest powszechne - stwierdzono je dla 76% rzek (Dulias 2013). Z danych literaturowych wynika, że zwiększenie spadku jest związane z obniżeniem bazy erozyjnej, jak również zależy od wielkości skrócenia rzek i prowadzonych zabiegów hydrotechnicznych (Jankowski 1986; Eckes & Żuławski 1988). Z kolei konsekwencją zmniejszenia spadku jest zmniejszenie prędkości wody i wzmożona akumulacja niesionego materiału (koryto ulega spłyceniu, może też dojść do spiętrzenia wody i rozlania ciek na obszar doliny). Spłaszczenie profilu podłużnego rzek w połączeniu ze wzrostem ilości materiału niesionego przez rzeki (zwłaszcza zawiesiny) przyspiesza nabudowywanie teras zalewowych (Dulias 2013). Przejście eksploatacji pod korytem ciek, zwłaszcza w odcinku środkowym, może również spowodować odwrócenie spadku i powstanie zalewiska ze zwierciadłem wody sięgającym rzędnej tego odwrócenia (Dulias 2013). Wydobywanie węgla powoduje nieodwracalne zmiany w panujących warunkach hydrogeologicznych na określonym terenie. Skutkiem tej

niekorzystnej działalności jest zachwianie naturalnego układu stosunków wodnych, co przy nieprzepuszczalnych warstwach nadkładu prowadzi do zawodnień lub podtopień powierzchni terenu. Powstające niecki obniżeniowe w wyniku osiadań mogą spowodować zmianę profilu podłużnego cieków powierzchniowych i powstanie zalewisk. W wielu przypadkach rzeźba terenu utrudnia bądź uniemożliwia grawitacyjne odprowadzenie wód.

Powyższe działania będą miały bezpośredni wpływ na elementy hydromorfologiczne JCWP, na które składają się: reżim hydrologiczny (wielkość i dynamika przepływu, wahania stanów wód, powiązania z wodami podziemnymi), ciągłość rzeki (w funkcji przepływu i korytarza ekologicznego), identyfikacja barier ograniczających ciągłość cieku, warunki morfologiczne (zmienność głębokości i szerokości rzeki, struktura i podłoże cieku, struktura strefy nadbrzeżnej).

W celu przeciwdziałania tym niekorzystnym zmianom zakład górniczy na bieżąco wykonuje szereg prac hydrotechnicznych obejmujących:

- pogłębianie koryt cieków bezpośrednio poniżej niecki osiadań dla polepszenia warunków spływu grawitacyjnego,
- budowę wzdłuż cieków obwałowań systematycznie podwyższanych w miarę postępu osiadań,
- wykonanie drenażu obszarów podtopionych za pomocą rowów otwartych,
- budowę przepompowni odprowadzających wody powierzchniowe z niecek bezodpływowych.

W związku możliwym oddziaływaniem działalności górniczej na powierzchnię terenu, w tym na cieki prowadzone będą działania naprawcze. W sentencji decyzji w pkt I.2.8 zobowiązano kopalnię do prowadzenia monitoringu osiadań terenu i położenia zwierciadła wód gruntowych, w trakcie ujawniania się wpływów i kształtowania niecek osiadań, tak by możliwe było wykonywanie wyprzedzającej profilaktyki, zapobiegającej wystąpieniu terenów podtopień, zalewisk lub zaburzeń naturalnego spływu wód powierzchniowych. W sentencji decyzji w pkt I.2.7 wskazano, aby zabiegi hydrotechniczne poprzedzone były pracami projektowymi opartymi na prognozie zmian warunków wodnych w oparciu o pomiary geodezyjne koryt cieków lub miejsc zagrożonych wystąpieniem obniżeń.

Zgodnie z prognozowanym oddziaływaniem, w granicach terenu górniczego przewidywane są dalsze przekształcenia w obrębie zlewni oraz bezpośrednio w dolinach rzecznych. Pogorszeniu ulegną składowe, istotne w ocenie warunków hydromorfologicznych np. typy przepływu, naturalne elementy brzegów i skarp, roślinność w korycie. Na odcinkach cieków objętych oddziaływaniem konieczna będzie więc realizacja zadań zabezpieczających i naprawczych, chroniących tereny przyległe przed podtopieniem, co również wpłynie na zwiększenie stopnia przekształcenia doliny rzecznej. Należy tu jednak podkreślić, że objęte oddziaływaniem doliny cieków naturalnych są aktualnie silnie przekształcone antropogenicznie, uregulowane, sztucznie dostosowane do odprowadzania wód z obszarów przyległych.

W ramach oceny stanu wód dokonano oceny możliwości spełnienia celów środowiskowych dla JCWP objętych oddziaływaniem planowanej podziemnej eksploatacji węgla kamiennego (co jest zgodne z aktualnymi wymogami w tym zakresie). W tym celu dokonano:

- identyfikacji JCWP objętej oddziaływaniem wynikającym z miejsca odprowadzania wód dołowych do wód powierzchniowych,
- opisu celów środowiskowych dla JCWP objętej ww. oddziaływaniem w zakresie stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego,

- identyfikacji stanu wód analizowanej JCWP w odniesieniu do wyników realizowanych w ramach państwowego Monitoringu Środowiska przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach,
- wyliczenia udziału zanieczyszczeń w wodach pochodzących z odwodnienia analizowanej kopalni w ogólnej ilości wód kopalnianych zrzucanych do analizowanej JCWP (wpływ skumulowany),
- przedstawienia oddziaływania skumulowanego na JCWP – zarówno w ujęciu jak w punkcie wyżej, czyli udziału danej kopalni w zbiorczym zrzucie (kolektor „Olza” skumulowany zrzut z kilku kopalni) jak i kumulacji z innymi podmiotami w zlewni jcw
- oceny możliwości osiągnięcia celów środowiskowych w zakresie parametrów fizykochemicznych w ramach planowanej działalności górniczej,
- wykazania nie pogarszania stanu jednolitej części wód powierzchniowych na skutek odprowadzania wód z planowanej eksploatacji. W przypadku wód o złym stanie każde pogorszenie (nie tylko o klasę) stanowi pogorszenie,
- analizy konieczności zastosowania derogacji 4.7 RDW wyłącznie do zmian fizycznych JCWP,
- analizy wrażliwości wskaźników biologicznych na zmiany wskaźników fizykochemicznych wody i oceny możliwości osiągnięcia stanu/potencjału ekologicznego w warunkach planowanych zrzutów wód kopalnianych,
- analizy interakcji pomiędzy poszczególnymi elementami biologicznymi w ekosystemie rzeczny, w tym zagrożeń wynikających z możliwości wystąpienia zakwitów fitoplanktonowych powodowanych przez *Prymnesium parvum*,
- oceny doboru działań ograniczających wpływ planowanej działalności na stan/potencjał ekologiczny analizowanej JCWP (działania mitygacyjne), z uwzględnieniem ograniczeń technicznych oraz oceną racjonalności ekonomicznej proponowanych rozwiązań.

Cieki w zasięgu oddziaływania projektowanej eksploatacji to niewielkie rzeki bądź potoki nizinne. Są one bardzo silnie przekształcone antropogenicznie. Na większości odcinków brzegi rzek i skarpy koryt rzecznych są profilowane. Częściowo rzeki mają profilowane lub umocnione dno koryta (Potok Gogołowski). Zmiany morfologiczne powodują ubożenie dogodnych siedlisk możliwych do zasiedlenia przez organizmy żywe.

Planowane prace będą powodować dalsze przekształcenie hydromorfologiczne fragmentu zlewni analizowanych JCWP. Nie przewiduje się znaczącego, negatywnego wpływu tych prac na wskaźniki fizykochemiczne i chemiczne charakteryzujące stan wód. Przekształcenia te nie będą miały bezpośredniego wpływu na jakość wód w końcowym biegu analizowanych JCWP, w którym prowadzony jest monitoring wskaźników biologicznych i fizykochemicznych.

Wpływ eksploatacji wywoła tymczasowe, negatywne oddziaływania bezpośrednie i pośrednie na elementy biologiczne jakości wód (fitoplankton, chlorofil „a”, makroglony i rośliny okrytozalążkowe, makrobezkręgowce bentosowe oraz ichtiofauna). W trakcie prowadzonych prac (hydrotechnicznych, utrzymaniowych) będzie następować lokalne niszczenie okazów gatunków i siedlisk roślin. Działanie to utrzymywało się będzie od kilku tygodni (w przypadku np. glonów) do około 2-3 lat w przypadku roślin naczyniowych. Po upływie tego czasu nastąpi ponowne odtworzenie się przekształconych siedlisk. Podnoszona w toku prac zawiesina będzie stopniowo sedymentować z biegiem rzek. Do czasu stabilizacji zawiesiny nastąpi pogorszenie warunków świetlnych organizmów w całości zanurzonych w toni wodnej, jak i przykrycie organizmów przydennych przez opadające sedymenty, co może skutkować

ich lokalnym zamieraniem. Problem ten dotyczył będzie zwłaszcza niższych partii rzeki Pszczynki i Szotkówki. Istniejące, znaczne przekształcenie i umocnienie koryt cieków powoduje słaby rozwój roślinności zanurzonej i wynurzonej. Dodatkowo systematyczne prowadzenie działań utrzymaniowych na ciekach znacząco ogranicza rozwój roślinności wodnej. Odstąpienie od prac konserwacyjnych na ciekach spowodowałoby jednak problem w przepływie wód, biorąc pod uwagę wąskie, odsłonięte koryta cieków. Z inwentaryzacji przyrodniczej wynika, że w terenie badań nie stwierdzono występowania chronionych gatunków roślin. W korytach cieków brak jest również chronionych siedlisk przyrodniczych, w tym w szczególności zależnych od wód. Mając na uwadze powyższe nie przewiduje się znaczącego wpływu przedsięwzięcia na fitoplankton, chlorofil „a”, makroglony i rośliny okrytozalążkowe.

Prace hydrotechniczne na ciekach (wywołane osiadaniem), wywrą też niekorzystny wpływ na faunę wodną. Na skutek prowadzonych działań może dojść do zaburzeń siedliskowych zwierząt, zubożenia miejsc rozrodu, odpoczynku czy dostępu do kryjówek głównie dla ryb i organizmów bentosowych. Podnoszona w toku prac i spływająca w dół cieków zawiesina spowoduje czasowe utrudnienia w egzystencji fauny wodnej, np. poprzez zanieczyszczenie skrzelii ryb. Efekt ten będzie utrzymywał się od kilku miesięcy do kilku lat i ustabilizuje się wraz z odtworzeniem się tych elementów habitatowych. Należy przy tym zaznaczyć, że z uwagi na niewielkie rozmiary silnie przekształconych rzek, ubogą ichtiofaunę oraz brak bezkręgowców wodnych objętych ochroną, nie przewiduje się znaczącego, negatywnego oddziaływania ww. prac na faunę wodną.

W pkt. I.2.2 decyzji nałożono warunki, które mają zapewnić równowagę hydrodynamiczną ciekom objętym pracami hydrotechnicznymi oraz polepszenie warunków siedliskowych dla organizmów wodnych. W tym celu nakazano, aby jednocześnie nie zawężać oraz nie prostować koryta rzeczno objętego pracami hydrotechnicznymi (pkt I.2.2 ppkt 1), powoduje to bowiem zwiększenie jednostkowej mocy strumienia i prowadzi do wcinania się cieku. Przy przebudowie i regulacji odcinków cieków, wskazano stosować wyłącznie materiały naturalne takie kamień i drewno oraz uziarnienie dna zbliżone do występujących w naturalnych korytach cieków (pkt I.2.2 ppkt 2 i ppkt 3). Ponadto nałożono obowiązek ukształtowania skarp o nachyleniu nie bardziej stromym niż 1:2, co ułatwi korzystanie z cieków przez zwierzęta (pkt 1 ppkt 4). W celu zapewnienia ciągłości morfologicznej cieków, zakazano stosowania przeszkód poprzecznych wyższych niż 10 cm. Obiekty takie mogą bowiem stanowić duże utrudnienia dla przepływających w górę cieków małych ryb karpioatych. Pozostałe ryby są w stanie pokonywać bariery tej wysokości, jednakże duża liczba barier w obrębie cieku powoduje dużą utratę energii dla ryb co w rezultacie przekłada się na jej możliwości przetrwania. W przypadku niemożliwości zachowania przegród do max. 10 cm dopuszczono realizację bystrz kamiennych, ramp narzutowych bądź kaskad, stopni i progów z przepławkami. Dotyczy to głównie cieków, gdzie występowały będą przeciwpadki (pkt. 1 ppkt 5). Do obsiewu elementów regulacyjnych nakazano używać wyłącznie humusu z rodzimym materiałem siewnym, co ma zapobiec rozprzestrzenianiu się obcych gatunków inwazyjnych roślin (pkt. I.2.2 ppkt 6).

Przy prowadzeniu prac utrzymaniowych na dużych fragmentach cieków należy w pierwszej kolejności uwzględnić stopień naturalności koryta, tak aby w miejscach o bardziej naturalnym charakterze lub na odcinkach poddanych naturalnej renaturyzacji nie dokonywać radykalnych prac utrzymaniowych. Na takich odcinkach zaleca się pozostawienie części drzew w korycie – wzdłuż nurtu oraz nienaruszonych odsypisk żwirowych, a także umożliwienie zachodzenia naturalnych procesów korytotwórczych. Zachowanie części

roślinności w korycie cieków może prowadzić do realnych korzyści, związanych z osiągnięciem celów związanych z użytkowaniem wód i wymaganych przez obowiązujące prawo lub względów ekonomicznych. Rozwój właściwej dla danego typu cieków roślinności wodnej obniża tempo erozji dna w porównaniu z odcinkami nieporośniętymi, prowadzi do zatrzymywania wleczonych rumowisk i zawiesin. Pośrednio wpływa na dolinową retencję wody przez utrzymywanie zwierciadła wód podziemnych w dolinie rzeki, poprawia jakość wód powodując obniżenie stężeń fosforu i azotu, zawiesin, metali ciężkich czy niektórych związków organicznych. Sprzyja zatem osiągnięciu dobrego stanu ekologicznego rzeki, a także pełni rolę siedliskotwórczą dla dużego zagęszczenia bezkręgowców wodnych, co powoduje znaczący wzrost bioróżnorodności, stanowiąc jednocześnie bazę pokarmową dla ryb rzecznych. Obszary dna porośnięte roślinnością są zarówno źródłem pokarmu dla ryb, jak i schronieniem dla narybku. Wpływają również na powstawanie preferowanego przez ryby układu bystrzy i zastojów w nurcie rzeki i różnicowania morfologii cieków. Problem nadmiernego rozwoju roślinności wystąpić może zwłaszcza w silnie zeutrofizowanych ciekach. Naturalnym i najprostszym sposobem zminimalizowania tego zagrożenia jest pozostawienie lub nawet dosadzenie roślinności drzewiastej przy brzegach, co ogranicza dostęp światła do koryta. Polega to zatem na planowaniu ochrony cieków tak, aby zachować bądź utworzyć mozaikę siedlisk, uwzględniając lokalne przyrodnicze i gospodarcze uwarunkowania. Kiedy konieczne jest przeprowadzenie mechanicznego przerzedzenia nadmiernego pokrycia dna roślinnością w zeutrofizowanych ciekach – najlepsze efekty, godzące interesy ochrony siedliska i ochrony przeciwpowodziowej uzyskuje się przeprowadzając częściowe wycinanie roślin np. w układzie warkocza diagonalnych cięć, uwzględniających rozmieszczenie istniejących płatów.

Wykonanie prac hydrotechnicznych i utrzymaniowych cieków objętych oddziaływaniem przedsięwzięcia, w zakresie niezbędnym dla odtworzenia warunków wodnych, przy najmniejszej ingerencji w bioróżnorodność cieków oraz z zachowaniem dobrych praktyk nie pogorszy stanu elementów biologicznych oraz warunków hydromorfologicznych cieków, a wręcz przeciwnie może przyczynić się do poprawy stanu JCWP i odtworzenia się siedlisk flory i fauny wodnej.

Kopalnia „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” będzie dążyć do zachowania równowagi w istniejących stosunkach wodnych na projektowanym Obszarze Górniczym. „Jastrzębie V”, a wszelkie niekorzystne zmiany związane z działalnością górniczą będzie likwidować poprzez udrażnianie istniejących rowów i cieków, co będzie zapobiegało powstawaniu zalewisk. Do roku 2042 Ruch „Borynia” przewidziała też systematyczne wykonywanie obserwacji i pomiarów geodezyjnych na terenach objętych oddziaływaniem planowanej eksploatacji węgla na stosunki wodne na powierzchni. Po zakończeniu eksploatacji działania te będą kontynuowane do czasu ustabilizowania się górotworu.

Co prawda zamierzenie będzie powodować dalsze przekształcenie hydromorfologiczne fragmentu zlewni analizowanych JCWP w obszarze obejmującym ich górne odcinki, to jednak przekształcenia te nie będą miały bezpośredniego wpływu na jakość wód w końcowym ich biegu, w którym prowadzony jest monitoring wskaźników biologicznych i fizykochemicznych. Powyższe nie wpłynie na ogólną ocenę stanu hydromorfologicznego analizowanych JCWP. Powyższe nie wpłynie na ogólną ocenę stanu hydromorfologicznego analizowanych JCWP. Reasumując, eksploatacja złoża Borynia z uwzględnieniem działań mitygujących nie będzie stanowić zagrożenia w realizacji założonych celów środowiskowych zarówno dla JCWP Pszczyńka od źródeł do zbiornika Łąka jak i JCWP

Szotkówka. Realizacja przedsięwzięcia nie będzie więc miała istotnego wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla analizowanych JCWP.

Na etapie eksploatacji planowanego przedsięwzięcia, czyli wydobywania kopaliny ze złoża „Jas-Mos 2” kopalnia nie będzie odprowadzać do środowiska ścieków. Wydobywanie kopaliny ze złoża „Jas-Mos 2” w Obszarze Górniczym „Jastrzębie V” nie wymaga zmian w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie zakładu. KWK „Borynia- Zofiówka - Bzie” Ruch „Borynia”, tak jak dotychczas, będzie odprowadzać podczyszczone w osadnikach wody opadowe i roztopowe pochodzące z terenu kopalni do rowów melioracyjnych B (z terenu zakładu głównego kopalni z rejonu południowo-zachodniego) i C (z terenu zakładu głównego kopalni z rejonu północno-wschodniego) oraz rowu 3 (z terenu szybów Peryferyjnych kopalni) oraz oczyszczane w separatorze koalescencyjnym oraz osadniku wody opadowe i roztopowe z terenu parkingu przy ul. Węglowej w Jastrzębiu – Zdroju do ziemi (tj. do rowu na działce nr 1176/53), istniejącym wylotem. Ww. miejsca odprowadzania wód opadowych i roztopowych znajdują się w zlewni JCWP RW2000092116559 Pszczyńska od źródeł do zb. Łąka. Odprowadzane wody opadowe i roztopowe są przed odprowadzeniem do środowiska podczyszczane. Nie przewiduje się istotnego wpływu odprowadzanych wód opadowych i roztopowych na stan chemiczny JCWP RW2000092116559.

Obszary wód powierzchniowych i ich otoczenie stanowią tereny o podwyższonych walorach przyrodniczych oraz stosunkowo dużej bioróżnorodności. Pełnią one ważne role siedliskotwórcze dla licznych gatunków zwierząt. W obrębie cieków mogą występować, m. in. ryby i płazy, a w roślinności szuwarowej czy zadrzewieniach również ptaki i nietoperze. W związku z tym w pkt I.2.4 nałożono konieczność udziału nadzoru przyrodniczego, który na bieżąco będzie kontrolował stan środowiska przyrodniczego i brał udział w sposobie zabezpieczania miejsc prowadzenia prac naprawczych, tj. cieków i ich dolin, otoczenia zbiorników wodnych oraz terenów podmokłych, w miejscach, gdzie konieczna będzie odbudowa rowów melioracyjnych, przed negatywnym skutkiem oddziaływania prowadzonych robót. Działania w korytach cieków powinny zawsze być prowadzone z dużą rozważą. Wykonywanie prac w korycie cieku może bowiem stanowić zagrożenie dla wszystkich organizmów związanych ze środowiskiem wodnym bądź wodno-gruntowym. Dlatego w pkt I.2.3 ppkt 5 nakazano, żeby wszelkie prace regulacyjne i utrzymaniowe, tj. polegające na zachowaniu stanu dna lub brzegów oraz remoncie i konserwacji budowli regulacyjnych na ciekach prowadzić pod nadzorem przyrodniczym ichtiologicznym i herpetologicznym. Ponadto tutaj. Organ wskazał, że przed przystąpieniem do prac (co najmniej 2 tygodnie przed ich rozpoczęciem) zakres działań i ich terminy muszą zostać uzgodnione z właściwym miejscowo użytkownikiem rybackim (pkt I.2.2 ppkt 7), który będzie mógł również, np. przeprowadzić odłowy ryb, w miejscach, gdzie będzie to uzasadnione. Powyższe działanie zapewni ochronę organizmów żywych zasiedlających cieki.

W sentencji decyzji szczegółowo określone zostały warunki konieczne do zachowania podczas wykonywania prac naprawczych, mające na celu ochronę fauny przed nieumyślnym zabijaniem. W pkt I.2.3 ppkt 1 wskazano na konieczność przeszkolenia przez ekspertów z nadzoru przyrodniczego wszystkich pracowników, o sposobach prowadzenia działań w przypadku stwierdzenia na terenie prowadzonych robót zwierząt, co ma na celu ich ochronę przed negatywnym oddziaływaniem ze strony np. pracującego sprzętu. W pkt. I.2.3 ppkt 2 określono, aby wszelkie prace prowadzić dopiero po uprzednim sprawdzeniu przez specjalistę ornitologa, herpetologa i botanika z nadzoru przyrodniczego czy na powierzchni terenu objętego oddziaływaniem znajdują się chronione gatunki oraz siedliska. Kontrolę tą nakazano przeprowadzić nie wcześniej niż na 3 dni przed

rozpoczęciem robót. Pozwoli to na uzyskanie aktualnych danych terenowych i zapobiegnie sytuacji, w której zwierzęta zdążą zasiedlić skontrolowany już wcześniej obszar. W przypadku ich stwierdzenia nadzór przyrodniczy będzie decydował o dalszym sposobie postępowania, m.in. o konieczności uzyskania odpowiedniego zezwolenia na czynności podlegające zakazom np. na przeniesienie gatunków z miejsc regularnego występowania w inne miejsca. Dopiero po uzyskaniu tej zgody możliwe będzie przystąpienie do prac przygotowawczych i robót ziemnych. Konieczność udziału nadzoru przyrodniczego, zwłaszcza specjalisty ornitologa i herpetologa jest istotna, ponieważ na bieżąco będą oni decydowali o przedmiotowych pracach, w trosce o organizmy żywe stwierdzone w obszarze prowadzenia prac. Płazy i większość gatunków ptaków podlegają ochronie, zostały one stwierdzone w sąsiedztwie prognozowanych miejsc, gdzie z biegiem czasu konieczne będzie wykonanie robót naprawczych, będą też szczególnie zagrożone na etapie realizacji tych prac. Powodem tego jest ograniczona mobilność i sezonowe migracje płazów oraz chętna zakładanie przez szereg gatunków ptaków gniazd wśród roślinności nadbrzeżnej, w sąsiedztwie wód. Ponadto część gatunków ptaków zakłada swoje gniazda na ziemi, w norach w skarpach cieków oraz w różnych nieoczywistych kryjówkach, między kamieniami, pod korzeniami nadbrzeżnych drzew, w obrębie obiektów inżynierskich, np. pod mostami. Botanik natomiast będzie miał możliwość zweryfikowania czy na danym terenie nie pojawiły się podlegające ochronie gatunki roślin (ponieważ oddziaływania związane z przedsięwzięciem będą występowały w długim okresie czasu), a także wytypowania drzew i krzewów nieprzeznaczonych do wycinki, które powinny zostać zabezpieczone podczas prowadzenia robót. W strefach przybrzeżnych może pojawiać roślinność drzewiasta, krzewiasta czy trzcinowiska, która będzie musiała zostać usunięta podczas prowadzenia przez Kopalnię prac naprawczych. Ponieważ w miejscach takich często zakładają swoje gniazda ptaki, w pkt. I.2.3 ppkt 3 nałożono warunek, gdzie wycinkę wszelkiej zieleni nakazano przeprowadzić poza okresem lęgowym ptaków tj. od 16 października do końca lutego lub pod nadzorem przyrodniczym ornitologicznym. Organ uznał, że w tym przypadku możliwe będzie dokładne skontrolowanie przedmiotowej zieleni przez nadzór przyrodniczy – ornitologiczny, pod kątem występowania siedlisk gatunków zwierząt chronionych i możliwe będzie usunięcie tej zieleni poza wymienionym wyżej terminem, jednak po wykluczeniu przez nadzór przyrodniczy możliwości występowania w obrębie roślinności gniazd ptasich oraz innych siedlisk zwierząt chronionych. Kontrolę zajęcia siedlisk nakazano przeprowadzić nie wcześniej niż 3 dni przed rozpoczęciem prac, tak aby uzyskane obserwacje były aktualne. Jednocześnie, niezależnie od terminu wycinki, drzewa przeznaczone do usunięcia o pierśnicy minimum 50 cm, nakazano skontrolować pod kątem wykorzystywania ich jako schronienia letnie oraz zimowe nietoperzy. Kontrola w tym zakresie zostanie przeprowadzona przez specjalistę chiropterologa z nadzoru przyrodniczego, nie wcześniej niż 2-3 dni przed wycięciem danego okazu. W przypadku stwierdzenia obecności stanowisk gatunków chronionych nadzór przyrodniczy zadecyduje o dalszym sposobie postępowania, m.in. o konieczności wstrzymania prac i uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia na realizację czynności zakazanych. Dopiero po uzyskaniu tej zgody będzie można przystąpić do wycinki drzew (pkt I.2.3 ppkt 4).

W celu zapewnienia maksymalnej ochrony istniejącej zieleni w rejonie inwestycji w pkt I.2.3 ppkt 6 (a-f) szczegółowo określono wymagany sposób zabezpieczenia drzew i krzewów nieprzeznaczonych do wycinki. Zgodnie z tym warunkiem drzewa przeznaczone do zachowania, znajdujące się w sąsiedztwie terenu objętego pracami, należy zabezpieczyć nie tylko w strefie korzeniowej, ale również poprzez osłonięcie ich pni przy użyciu

odpowiednich materiałów. Ponadto wskazano, aby dążyć do wygradzenia całych grup drzew i krzewów, sąsiadujących z obszarem realizacji, narażonych na zniszczenie z uwagi na bliskość robót oraz określono parametry skutecznego ogrodzenia tych miejsc. Wytypowania zadrzewień wymagających dodatkowego ogrodzenia dokona nadzór botaniczny.

Prace naprawcze będą wykonywane w celu zapobiegania istotnym zmianom stosunków wodnych na terenie górniczym. Będą więc one związane głównie z otoczeniem cieków, ale mogą również dotyczyć sąsiedztwa zbiorników wodnych (istniejące zbiorniki wodne są połączone na ogół z korytami przepływających przez ten teren cieków). Prace mogą też dotyczyć obszarów, gdzie dojdzie do wzrostu wilgotności i konieczne będzie odbudowanie czy udrażnianie rowów melioracyjnych, w celu odprowadzenia nadmiaru wód w kierunku rzeki. Wszystkie te miejsca sprzyjają zatem występowaniu w ich obrębie płazów. Dlatego, mając na uwadze ochronę batrachofauny, w pkt. I.2.3 ppkt 7 decyzji określono szczegółowo sposób postępowania i realizacji takich działań. Wskazano zarówno optymalne terminy prowadzenia prac oraz jak i pozostałe działania minimalizujące w odniesieniu do płazów (wygradzenie herpetologiczne, odłów zwierząt przy pomocy siatek o odpowiedniej wielkości oczek, zachowanie higieny mając na uwadze chorobę płazów wywołaną przez patogen *Batrachochytrium salamandrivorans*, udział nadzoru herpetologicznego, stopniowe obniżanie lustra wody przy pomocy węży zabezpieczonych siatkami o oczkach nie większych niż 0,5 cm, co uniknie zasysania płazów wraz z odprowadzaną wodą).

W pkt I.2.4 określone zostały obowiązki i zakresy działań każdego ze specjalistów wchodzących w skład nadzoru przyrodniczego. Skład nadzoru wynika z narażonych na oddziaływanie przedsięwzięcia elementów środowiska przyrodniczego. Przedsięwzięcie związane jest z wystąpieniem szeregu oddziaływań na powierzchni ziemi, w tym w obrębie cieków naturalnych. Obszary cieków wraz z dolinami, a także zalewiska/zbiorniki wodne są siedliskiem występowania szeregu chronionych gatunków zwierząt. Ponieważ dla ochrony tych elementów zastosowane zostaną środki minimalizujące negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia, do prawidłowego ich wykonania niezbędny jest nadzór, składający się ze specjalistów z różnych dziedzin. Osoby sprawujące nadzór przyrodniczy w czasie prowadzenia działań w terenie, dysponujące szczegółową wiedzą na temat terminów i sposobu prowadzenia, decydowały będą o sposobie wykonania zabezpieczenia, uzyskania odpowiedniego zezwolenia na czynności podlegające zakazom czy też słuszności podjęcia dodatkowych działań związanych z ochroną gatunkową. W uzasadnionych przypadkach, których obecnie nie można przewidzieć, nadzór przyrodniczy, podejmie decyzje o zastosowaniu korekt lub wprowadzeniu dodatkowych zabezpieczeń dla ochrony zwierząt. Prace wykonywane na cieku nie mogą naruszać przepisów dotyczących ochrony zwierząt. Inwestor jest zobowiązany do prowadzenia prac bez naruszenia zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków objętych ochroną zgodnie z art. 52 ustawy o ochronie przyrody. Oznacza to zarówno ochronę samych osobników, ich jaj, postaci młodocianych, jak i zakaz niszczenia, m. in. gniazd, nor, legowisk, żeremi oraz siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania. Niszczenie siedlisk lub ostoi, a także tarlisk gatunków podlegających ochronie bez uzyskania stosownego zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska jest łamaniem istniejących przepisów prawa.

W przypadku braku możliwości prowadzenia prac bez naruszenia obowiązujących zakazów należy bowiem uzyskać zezwolenie właściwego organu ochrony przyrody (rdoś i/lub GDOŚ) na odstąpienie od tych zakazów wydawane w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody.

Nieprzestrzeganie bądź naruszenie któregokolwiek z zakazów lub ograniczeń obowiązujących w stosunku do roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową, stanowi wykroczenie (art. 131 pkt 14 ww. ustawy). Podczas realizacji prac obowiązuje również zakaz zabijania zwierząt, w tym z gatunków nie objętych ochroną, który wynika z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r., poz. 1580 z późn. zm.). W zakresie nadzoru przyrodniczego jest nie tylko kontrola prawidłowego dostosowania się do wskazań wszystkich decyzji wydanych przed uzyskaniem zgody na realizację przedsięwzięcia, ale również zapewnienie by wszystkie prace prowadzone były z poszanowaniem ochrony gatunkowej. Prowadzenie prac pod nadzorem przyrodniczym pozwoli zmniejszyć oddziaływanie na florę i faunę do minimum.

Pkt I.2.5 odnosi się do usuwania szkód będących skutkiem negatywnych oddziaływań eksploatacji ujawniających się na powierzchni ziemi. Działania mające na celu przywracanie wartości i funkcji terenów powinny zostać wykonane jak najszybciej, a na obszarach dotychczas nieprzekształconych w wyniku działalności człowieka zanim nastąpi zasiedlenie obszaru cennymi gatunkami flory i fauny oraz utworzenie ekosystemów naturalnych. Wdrożenie ich w obrębie terenów zagospodarowanych przyrodniczo, po upływie kilku/kilkunastu lat, może być bowiem równoznaczne ze zniszczeniem ekosystemów wodnych i od wód zależnych, likwidacją rzadkich i chronionych siedlisk i stanowisk roślin i zwierząt czy zmianą warunków wodno-gruntowych terenu. Działania w takich miejscach powinny być zawsze dobrze przemyślane i uwzględniać wiele aspektów, w tym związanych przede wszystkim z poszanowaniem i ochroną środowiska naturalnego. Ustalając kierunek przywracania wartości i funkcji terenów należy mieć na względzie istniejące warunki siedliskowe.

Nie znaleziono podstaw do nałożenia na Kopalnię obowiązku monitorowania elementów środowiska przyrodniczego. W trakcie prowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych nie stwierdzono chronionych siedlisk przyrodniczych. Oznaczone zbiorowiska roślinne są poddane w dużej mierze antropopresji, przez co brak jest możliwości wyodrębnienia typowych siedlisk przyrodniczych. Nie stwierdzono również występowania chronionych gatunków roślin naczyniowych. Stanowiska błyskoporka podkorowego zidentyfikowano na drzewach gatunku brzoza. Ich zdolność przetrwania jest w dużej mierze uzależniona od istnienia tych drzew. Chroniony częściowo ślimak winniczek jest szeroko rozpowszechniony, często spotykany w rejonie objętym oddziaływaniem, a także poza nim. W związku z tym nie przewiduje się żadnych negatywnych oddziaływań, działań minimalizujących czy potrzeby monitoringu w stosunku do tego gatunku. Chronionych bezkręgowców wodnych nie stwierdzono.

Nie przewidziano znaczących oddziaływań w stosunku do zbiorników, w obrębie których stwierdzono płazy. W ramach przedsięwzięcia nie dojdzie do przesuszenia terenu ani likwidacji żadnych zalewisk i zbiorników wodnych. Oddziaływanie na ptaki i ssaki będzie neutralne. Zwierzęta te, z racji dużych zdolności migracyjnych i znacznej mobilności, w przypadku pojawienia się niekorzystnych zmian środowiskowych potrafią zająć inne, atrakcyjne dla siebie rejon. Nie przewidziano jednak w stosunku do tych grup zwierząt znaczących, negatywnych oddziaływań, potrzeby działań minimalizujących czy kompensacyjnych. W rzece Odrze stwierdzono tylko jedną chronioną rybę – różankę. Wpływ na ten gatunek może wynikać z dwóch oddziaływań – zasolenia na skutek odprowadzania przez kolektor Olza rozcieńczonych wód dołowych lub w wyniku antropogenicznego przekształcenia koryta rzecznego. W raporcie nie dowiedziono,

aby oba czynniki wywierały na gatunek znaczące, negatywne oddziaływanie. W związku z tym nie stwierdzono potrzeby działań zapobiegawczych w odniesieniu do tego gatunku.

W pkt. I.2.6 sentencji decyzji tut. Organ wskazał, że wody dołowe muszą być odprowadzane do kolektora OLZA. Analiza przedstawionej dokumentacji potwierdza, że odprowadzanie wód kopalnianych z terenu KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch Borynia z wykorzystaniem systemu retencyjno-dozującego „Olza” zalicza się do najlepszych rozwiązań technicznych stosowanych w istniejących uwarunkowaniach funkcjonowania polskiego górnictwa węgla kamiennego.

Ponieważ eksploatacja kopaliny w złożu „Jas-Mos 2” prowadzona będzie w oparciu o infrastrukturę zakładu górniczego „Borynia”, wody pochodzące z odwodnienia wyrobisk odprowadzane mają być wspólnie z wodami pochodzącymi z odwodnienia złoża „Borynia”. Jak wskazano w raporcie, ilość wód odprowadzanych ze złoża „Jas-Mos 2” stanowi 1% z całej ilości wód odprowadzanych do systemu retencyjno – dozującego „Olza” przez ruch Borynia. Przedsiębiorca górniczy posiada pozwolenie wodnoprawne na trwałe odwodnienie zakładu górniczego KWK „Borynia – Zofiówka – Bzie” KWK „Borynia”, które uwzględnia odwodnienie złoża „Jas-Mos 2” – Decyzja Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 27 grudnia 2022 r (znak GL.RUZ.4210.105.2022.9.BS). Zgodnie z przedmiotowym pozwoleniem, wody pochodzące z naturalnego dopływu do wyrobisk kopalni oraz wykorzystane wody przemysłowe i technologiczne dopływające do układu odwodnienia kopalni w ilości:

- maksymalnej na sekundę 0,091 m³/s,
- średniej na dobę 8000 m³/d,
- średniej na rok 2 920 000 m³/rok,

poprzez szyb nr I i szyb nr II kierowane są do osadników dołowych, a następnie do kolektora „Olza”.

Osadniki wód dołowych wykorzystywane na potrzeby KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” służą do oczyszczania wód kopalnianych z zawiesiny, przed zrzutem tych wód do systemu retencyjno-dozującego „Olza”. Osadniki te zarządzane są przez PGWiR S.A. Obecnie wykorzystywane są 2 osadniki przepływowe, każdy o pojemności 18 400 m³ oraz 2 zbiorniki retencyjne każdy o pojemności 7 400 m³. Osadniki stanowią pierwszy element systemu, nie posiadają dużej pojemności, dlatego też służą głównie na potrzeby oczyszczania wód z zawiesiny, jak również stanowią zabezpieczenie na wypadek awarii infrastruktury przesyłowej systemu „Olza”. W osadnikach, na terenie zakładu górniczego możliwe jest retencjonowanie około 10 tys. m³ zasolonych wód (maksymalny czas retencjonowania wody około 43 godzin) i nie ma możliwości technicznych zwiększenia tej pojemności retencyjnej. W normalnym cyklu technologicznym woda stale przepływa przez czynne osadniki. Natomiast osadniki, które są wyłączone z eksploatacji z przyczyn technologicznych, bezpośrednio po odstawieniu będą odpompowane w celu eliminacji warunków (stagnującej, zasolonej wody) do rozwoju *Prymnesium parvum*.

Osadniki znajdujące się na terenie Ruchu „Borynia” należą do PGWiR S.A. i są zarządzane przez ten podmiot. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że aby uniemożliwić powstanie warunków sprzyjających namnażaniu się *Prymnesium parvum* PGWiR S.A. eksploatuje osadniki w sposób zapewniający stały przepływ wody, co eliminuje ryzyko jej stagnacji, natomiast osadniki wyłączone czasowo z eksploatacji, bezzwłocznie po odstawieniu, są pozbawiane wody poprzez spust, a następnie odpompowanie. Należy zaznaczyć, że Ruch „Borynia” jakkolwiek jest ściśle powiązana z systemem „Olza” jednakże jej wpływ na rozwój algi w obiektach zarządzanych przez PGWiR S.A. Ruchu „Borynia” ma charakter pośredni.

W celu zminimalizowania konieczności odprowadzania zasolonych wód do odbiornika w okresach niskich stanów w systemie „Olza” wykorzystywane są zbiorniki retencyjne na terenie zlikwidowanej KWK „Moszczenica”. Posiadają one pojemność na poziomie około 0,9 mln m³. Umożliwia to zatrzymanie odprowadzania wód przez około 25 dni. Ze względu na konstrukcję instalacji wylotowej – system dysz dozujących, zachodzi konieczność ciągłego odprowadzania wód. Minimalna ilość wód jaka musi być odprowadzona to poziom 10 000 m³/dobę, wówczas do zbiorników retencyjnych kieruje się ponad 60% wód odbieranych z kopalń (teoretycznie takie działanie można realizować przez ok. 40 dni). Idea funkcjonowania systemu polega na utrzymaniu założonego kryterium dozowania, tj. poziomu zasolenia wód w odbiorniku, dostosowując ilości dozowanych wód do ilości wody płynącej w rzece. Podstawowe kryterium dozowania wynosi 1,75 mS/cm, co odpowiada stężeniu chlorków i siarczanów na poziomie 0,5 g/l. Posiadając monitoring pod kątem ilości i zasolenia, można prowadzić zrzut wód w okresach niskich stanów wód w takim reżimie, że zasolenie po dozowaniu jest na niezmiennym poziomie. Zbiorniki w ostatnich latach po ich napełnieniu w okresach niskich stanów wód były odpompowane w okresie jesienno-wiosennym. Tym samym każdorazowo system był przygotowany na wystąpienie niskich przepływów rzeki Odry. Zbiorniki zabezpieczają retencję dla wszystkich użytkowników systemu „Olza”.

W celu maksymalnego ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko Ruch „Borynia” sukcesywnie zwiększa wykorzystanie wód dołowych do celów własnych, szczególnie wód z ujęć szybowych, w związku z ich małym zasoleniem i spełnianiem norm w zakresie bakteriologii (zasilanie sieci p.poż., sporządzanie mieszaniny wodnopyłowej w celu lokowania w wyrobiskach podziemnych, uzupełnianie wody technologicznej w Zakładzie Mechanicznej Przeróbki Węgla).

Odprowadzanie wód kopalnianych ze złoża „Jas-Mos 2” do rzeki Odry odbywa się za pośrednictwem systemu retencyjno-dozującego „Olza”, zgodnie z warunkami ustalonymi w ramach pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Dyrektora Zarządu Zlewni PGW WP w Gliwicach Nr GL.ZUZ.1.4210.171.2020.JPŁ z dnia 17 sierpnia 2020 r. na usługę wodną obejmującą wprowadzanie do wód rzeki Odry w km 28+626 (km 717+776 wg MPHP) zasolonych wód kopalnianych, poprzez system retencyjno-dozujący „Olza”. Ww. pozwolenie wydane zostało dla Przedsiębiorstwa Gospodarki Wodnej i Rekultywacji S.A. w Jastrzębiu-Zdroju, które jest administratorem systemu retencyjno-dozującego „Olza”.

Zgodnie z ww. pozwoleniem odprowadzanie wód odbywa się na następujących warunkach: w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2025 r. w ilości:

przepływ maksymalny chwilowy	$Q_{\max} = 0,93 \text{ m}^3/\text{s},$
przepływ maksymalny godzinowy	$Q_{h\max} = 3\,333,3 \text{ m}^3/\text{h}$
przepływ maksymalny dobowy	$Q_{d\max} = 80\,000 \text{ m}^3/\text{d},$
przepływ średni dobowy	$O_{d\text{śr}} = 48\,910 \text{ m}^3/\text{d},$
przepływ dopuszczalny roczny	$O_{rdop} = 17\,852\,150 \text{ m}^3/\text{rok},$

o następujących dopuszczalnych parametrach jakościowych:

chlorki	26 500 mg/l,
siarczany	750 mg/l,
zawiesiny ogólne	35 mg/l,

w okresie od 01.01.2026 r. do 31.12.2030 r. w ilości:

przepływ maksymalny chwilowy	$Q_{\max} = 0,93 \text{ m}^3/\text{s},$
przepływ maksymalny godzinowy	$Q_{h\max} = 3\,333,3 \text{ m}^3/\text{h}$
przepływ maksymalny dobowy	$Q_{d\max} = 80\,000 \text{ m}^3/\text{d},$
przepływ średni dobowy	$O_{d\text{śr}} = 57\,250 \text{ m}^3/\text{d},$

przepływ dopuszczalny roczny	$O_{rdop} = 20\,986\,250\text{ m}^3/\text{rok},$
o następujących dopuszczalnych parametrach jakościowych:	
chlorki	27 250 mg/l,
siarczany	710 mg/l,
zawiesiny ogólne	35 mg/l,

pod warunkiem sterowania ilością odprowadzanych zasolonych wód w taki sposób, że sumaryczna zawartość stężeń chlorków i siarczanów w wodach odbiornika, wyliczona przy założeniu pełnego wymieszania, nie przekroczy 1000 mg/l. Zgodnie bowiem z §12 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. 2019, poz. 1311), wody pochodzące z odwodnienia zakładów górniczych niezależnie od sumy stężeń chlorków i siarczanów, mogą być wprowadzane do śródlądowych wód powierzchniowych płynących, jeżeli sumaryczna zawartość stężeń chlorków i siarczanów w tych wodach, wyliczona przy założeniu pełnego wymieszania, nie przekroczy 1000 mg/l. Jeżeli jednak nie można spełnić ww. warunków, a zastosowanie dostępnych technik i technologii oczyszczania ścieków oraz zmiana w procesie produkcji są niemożliwe lub ekonomicznie nieuzasadnione, można dopuścić wzrost sumarycznego stężenia chlorków i siarczanów do wartości większej niż 1000 mg/l, poniżej miejsca wprowadzania wód pochodzących z odwodnienia zakładów górniczych, o ile nie spowoduje to szkód w środowisku wodnym i nie utrudni korzystania z wód przez innych użytkowników.

Działanie systemu „Olza” ma na celu zminimalizowanie oddziaływania zasolonych wód na odbiornik, czyli rzekę Odrę.

PGWiR eksploatuje system retencyjno-dozujący „Olza”, którym mieszanina ścieków w postaci wód z odwadniania dwóch kopalń Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. - JSW S.A.: Borynia-Zofiówka- Bzie i Pniówek, kopalni zespółonej Rybnickiego Okręgu Węglowego, należącej do Polskiej Grupy Górniczej S.A.- PGG S.A.: Ruch Chwałowice, Ruch Jankowice, Ruch Marcel, oraz dwóch kopalń likwidowanych przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń - Krupiński i Jas-Mos oraz zasolonych wód z odwodnienia składowisk odpadów górniczych w Jastrzębiu-Zdroju i Pawłowicach - transportowana jest wspólnym kolektorem do miejscowości Olza, gdzie za pomocą systemu retencyjno-dozującego jest odprowadzana do rzeki Odry.

System ten odprowadza zasolone wody do rzeki Odry od 2004 r. System „Olza” składa się z sieci rurociągów przesyłowych wód zasolonych o łącznej długości około 85 km, osadników wód powierzchniowych poszczególnych kopalń, pełniących w razie potrzeby również funkcje retencyjne, pompowni przetłaczających wody z osadników do kolektora, zbiorników retencyjnych byłej KWK „Moszczenica” oraz instalacji zrzutowej do Odry w km 28+626.

Prowadzony jest ciągły monitoring ilości i jakości zrzucanych wód kopalnianych. Dla oceny chłonności odbiornika monitorowana jest jakość wód Odry powyżej i poniżej kolektora zrzutowego. Spółka PGWiR dokonuje analizy jakościowej wód w rzece Odrze 100 m powyżej zrzutu zasolonych wód, a także kontroluje jakość wód rzeki Odry po pełnym wymieszaniu zrzucanych zasolonych wód z wodami rzeki - punkt poboru prób jakości wody po pełnym wymieszaniu zlokalizowany jest w km 33+565 rzeki Odry, na działce ewidencyjnej nr 586 w Gminie Krzyżanowice, obręb Krzyżanowice, 35 m poniżej wodowskazu Krzyżanowice.

Mieszanina zasolonych wód odprowadzana jest wylotem w postaci rurociągu teleskopowego, ułożonego w dnie rzeki Odry, składającego się z 51 dysz rozmieszczonych prostopadle do nurtu rzeki, co pozwala na równomierne rozproszanie odprowadzanych wód i skrócenie

drogi pełnego wymieszania z wodami rzeki. Ilość odprowadzanych do rzeki zasolonych wód mierzona jest za pomocą dwóch przepływomierzy elektromagnetycznych umieszczonych w komorze, w której również dokonuje się poboru prób do analizy jakości odprowadzanych wód zasolonych. Komora zlokalizowana jest w Gminie Gorzyce, obręb Olza. Ze względu na duże zasolenie mieszaniny ścieków na poziomie ponad 20 000 mg (Cl+SO₄)/l, system „Olza” funkcjonuje tak, że wprowadzanie tych wód do rzeki jest ściśle dostosowywane do wielkości przepływu oraz od stężenia zasolenia w rzece przed przekrojem dozowania wód górniczych.

Poziom wody w korycie Odry jest monitorowany z wykorzystaniem internetowego dostępu do pomiarów (rzek) dokonywanych zarówno na terenie Republiki Czeskiej, jak i na terenie Polski. Natężenia przepływu Odry i Olzy odczytywane są z czeskich stacji monitoringowych w Bohuminie i w Vernowicach. Stężenie jonów chlorkowych i siarczanowych przed dozowaniem obliczane jest w oparciu o pomiary konduktywności w Godowie na rzece Olzie i w Chałupkach na rzece Odrze. Kontrola zasolenia Odry po dozowaniu wód górniczych prowadzona jest poprzez stację monitoringową w Krzyżanowicach. W ramach prowadzenia ruchu pompowni kontrolowane są na bieżąco parametry techniczne (ciśnienia, przepływy) w rurociągach.

Jak podano w dokumentacji, KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia” zobowiązana jest do dotrzymania odpowiednich parametrów wód zrzucanych do systemu retencyjno-dozującego, a tym samym do wykonania niezbędnych zabiegów mających na celu ich podczyszczenie. Prowadzony monitoring nie wykazuje przekroczeń dopuszczalnych stężeń chlorków i siarczanów oraz zawiesiny ogólnej w odprowadzanych wodach dołowych. System retencyjno-dozujący „Olza” zapewnia pełną ochronę wód płynących o małych przepływach w tym m.in. Pszczynki i Szotkówki. Ścieki przemysłowe (wody kopalniane i odcieki z zamykanego obiektu) wprowadzane do kolektora „Olza” stanowią około 15,7% ilości wód wprowadzanych do rzeki Odry w km 28+626. Procentowy udział ładunku zasolenia (suma chlorków i siarczanów) odprowadzanego z kopalni, w odniesieniu do całkowitego ładunku wprowadzanego kolektorem „Olza” do rzeki Odry w km 28+626 wynosi około 6,2%. Poprzez kolektor „Olza” wody z odwadniania kilku kopalń trafiają do JCWP Odra od granicy państwa do kanału Gliwickiego (RW600011117159), gdzie występuje bezpośrednie oddziaływanie wód kopalnianych na stan przedmiotowej JCWP. Jest to silnie zmieniona część wód o umiarkowanym potencjale ekologicznym i ogólnym złym stanie wód. W ramach oceny oddziaływania dokonano oceny wpływu zrzutu wód kopalnianych do wód powierzchniowych na ww. JCWP. Należy zauważyć, że oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na stan JCWP RW600011117159 można rozpatrywać wyłącznie jako pośrednie, z uwagi na fakt, że kopalnia odprowadza wody zasolone do zewnętrznych urządzeń kanalizacyjnych PGWiR, skąd odprowadzane są do środowiska.

Zrzut zasolonych wód kopalnianych do wód rzeki Odry ma wpływ na elementy fizykochemiczne w zakresie wskaźników charakteryzujących zasolenie wód – przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C. Elementy fizykochemiczne stanowią elementy wspierają elementy biologiczne, na które również oddziaływać mogą zrzuty zasolonych wód kopalnianych.

Zgodnie z IIaPGW na obszarze dorzecza Odry JCWP Odra od granicy państwa do kanału Gliwickiego (RW600011117159) jest silnie zmienioną częścią wód. Jak wynika z załącznika nr 7 rozporządzenia w sprawie klasyfikacji stanu JCWP, wartości graniczne dla klas jakości wód powierzchniowych wskaźników jakości wód powierzchniowych, będące podstawą klasyfikacji potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych, odnoszące się do jednolitych części wód rzecznych wyznaczonych jako silnie zmienione jednolite części

wód powierzchniowych określa się w ramach planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza lub w ramach jego aktualizacji. Zgodnie z IIaPGW na obszarze dorzecza Odry potencjał ekologiczny JCWP PLRW600011117159 został określony jako umiarkowany, gdzie wskaźnikami determinującymi ten stan są: przewodność, azot ogólny, azot azotynowy. Dodatkowo stan chemiczny został określono jako poniżej dobrego z uwagi na takie wskaźniki jak benzo(g,h,i)perylen, fluoranten; bromowane difenyloetery. Ogólny stan tej części wód określono jako zły. Dla ww. JCWP zastosowano odstępstwo, zgodnie z art. 4.5 RDW, polegające na określeniu mniej rygorystycznego celu środowiskowego w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, fluoranten(w). Odstępstwo to wynika z nieosiągnięcia celów środowiskowych JCWP w zakresie ww. wskaźników, co jest spowodowane czynnikami/presjami występującymi w zlewni JCWP, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Niemniej jednak presje te wynikają z konieczności zaspokojenia ważnych potrzeb społeczno-gospodarczych i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb. Celem środowiskowym przedmiotowej jednolitej części wód jest umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm), zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Odra od ujścia Kanału Gliwickiego do ujścia Olzy (dla łososia), pozostałe wskaźniki jak dla II klasy jakości wód); stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników: fluoranten(w) poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników jak dla stanu dobrego. Osiągnięcie celu środowiskowego jest zagrożone. Dla JCWP PLRW600011117159 zastosowano także odstępstwo, zgodnie z art. 4.4 RDW, polegające na przedłużeniu terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. z uwagi na brak możliwości technicznych. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, IFPL, EFI+PL/ IBI_PL; benzo(g(w), h(w), i) perylen(w), bromowane difenyloetery(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (procesy biochemiczne, fizykochemiczne, hydromorfologiczne, ekologiczne oraz dopływ z innej jcw lub cieku niewyznaczonego jako jcw), a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań określonych w planie. Ponadto dla JCWP PLRW600011117159 wyznaczono odstępstwo, zgodnie z art. 4.7 RDW, lecz nie jest ono związane z analizowanym przedsięwzięciem (odstępstwo dla budowy cofkowych wałów przeciwpowodziowych rz. Dzielniczki wraz z Kanałem Ulgi w m. Roszowski Las, Roszowice, Dzielnica gm. Cisek). Zgodnie z treścią IIaPGW w zlewni JCWP RW600011117159 występują obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie i są to:

- 1) Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich – 1,03 % udziału obszaru w powierzchni zlewni JCWP.

Cel środowiskowy dla obszaru: eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu. W szczególności: stawy, rzeki, podmokłe, zagłębienia, łągi olszowe, łągi wiązowo-jesionowe, olsy, wilgotne łąki, starorzecza, torfowiska wysokie, torfowiska przejściowe, torfowiska niskie, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych w tym ptaki wodno-błotne. Ochrona przed zakłóceniami warunków wodnych, utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych,

- 2) obszar Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 – 0,05 % udziału obszaru w powierzchni zlewni JCWP.
 Cel środowiskowy dla obszaru: utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – gatunki: *Anas strepera* r, *Aythya nyroca* r, *Ixobrychus minutus* r, *Netta rufina* r, *Podiceps cristatus* r (tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony gatunków Natura 2000). Na lata 2013-2023: Utrzymanie ekstensywnej gospodarki stawowej. Zwiększenie powierzchni siedlisk poprzez tworzenie sztucznych wysp na stawach. Zachowanie istniejących szuwarów i roślinności wynurzonej na stawach. Utrzymanie napełnionych stawów w okresie 15 kwietnia- 31 sierpnia, z wyjątkiem pierwszych i drugich przesadek oraz stawów, na których prowadzona jest rekultywacja, konserwacja, remont – w przypadku konieczności remontu lub konserwacji stawu, należy go pozostawić nienapełnionym w okresie 15 kwietnia – 31 sierpnia. Zapobieganie: płoszeniu ptaków przez rekreację, turystykę, wędkarstwo; zmianom stawów na ośrodki rekreacyjne; wytyczaniu nowych ścieżek pieszych lub rowerowych w sąsiedztwie szuwarów i linii brzegowej stawów,
- 3) obszar Natura 2000 Las koło Tworkowa PLH240040 – 0,04 % udziału obszaru w powierzchni zlewni JCWP.
 Cel środowiskowy dla obszaru: utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony: siedliska przyrodnicze: 91E0, 91F0 (tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk Natura 2000). Na lata 2013-2023: Utrzymanie w dynamicznej równowadze wszystkich siedlisk leśnych na terenie obszaru. Zapobieganie: wcinaniu się koryta Odry w podłoże, co zmienia warunki wodne na niekorzyść łągów,
- 4) obszar Natura 2000 Graniczny Meander Odry – 0,05 % Udział obszaru w powierzchni zlewni JCWP.
 Cel środowiskowy dla obszaru: utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – siedlisko przyrodnicze: 3150, 6430, 91E0, 91F0; gatunki: *Phengaris nausithous* (tabela wymagania wodne właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000). Na lata 2013-2023: Utrzymanie aktualnego stanu ochrony siedlisk. Zapobieganie: zaśmiecaniu obrzeży zbiorników; zasypywaniu zbiorników wodnych gruzem, biomasą,
- 5) obszar chronionego krajobrazu Meandry rzeki Odry PLH240013 – 0,05 % udziału obszaru w powierzchni zlewni JCWP.
 Cel środowiskowy dla obszaru: ochrona krajobrazu i ekosystemów naturalnie meandrującego odcinka rzeki Odry. Zachowanie, w obszarze aktywnych procesów morfologicznych rzeki Odry, aktywnych i nie zakłóconych antropogenicznie procesów erozji i sedymentacji. Zachowanie w całym obszarze ekosystemów łągowych w dobrym stanie ekologicznym. Zachowanie w całym obszarze strefy buforowej o szerokości minimum 20 m pomiędzy brzegiem rzeki a polami uprawnymi,
- 6) użytek ekologiczny Kaczy Dół – 0,0004 % udziału obszaru w powierzchni zlewni JCWP
 Cel środowiskowy dla obszaru: zachowanie przedmiotów ochrony: jeziorko,
- 7) użytek ekologiczny Żabi Dół – 0,0002 % udziału obszaru w powierzchni zlewni JCWP.
 Cel środowiskowy dla obszaru: zachowanie przedmiotów ochrony: bagno,
- 8) użytek ekologiczny Gacek – 0,01 % udziału obszaru w powierzchni zlewni JCWP.
 Cel środowiskowy dla obszaru: zachowanie przedmiotów ochrony: mokradła doliny rzecznej.

Większość ww. obszarów znajduje się poza odcinkiem JCWP objętej oddziaływaniem przedmiotowego przedsięwzięcia. Dla obszarów Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 oraz Las koło Tworkowa PLH240040 nie zidentyfikowano oddziaływań związanych ze zmianą jakości wody ze względu na antropogeniczne zmiany zasolenia.

W celu analizy wpływu zrzutu zasolonych wód kopalnianych do Odry w raporcie wykorzystano najnowsze dane pochodzące z Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) w zakresie badań elementów jakości wód realizowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) w latach 2016-2022. Do analiz wybrano 3 punkty pomiarowo kontrolne: Odra – w Chałupkach PL02S1301_1123 znajdujący się powyżej zrzutu wód dołowych do Odry (aktualnie punkt niebadany, ostatnie badania pochodzą z 2021 r.), Odra - w Krzyżanowicach PL02S1301_1124 znajdujący się na wysokości zrzutu, Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy PL02S1201_1054 – najbliższy punkt monitoringowy znajdujący się poniżej zrzutu wód dołowych.

W punkcie pomiarowo-kontrolnym PL02S1201_1054 (Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy) z badanych elementów biologicznych jedynie wskaźnik makrofity utrzymywał się w zakresie dobrego potencjału w 2017 r. Przekroczenia wartości granicznych dla dobrego potencjału stwierdzono w zakresie następujących wskaźników biologicznych:

- fitoplankton – słaby potencjał ekologiczny w 2022 r. i 2020 r.,
- fitobentos - słaby potencjał ekologiczny 2022 r.,
- makrobezkręgowce bentosowe – słaby potencjał ekologiczny w 2022 r.,
- ichtiofauna – umiarkowany potencjał ekologiczny w 2022 r. i 2020 r.

Dane monitoringowe z 2022 r. pod względem elementów biologicznych, wskazują na słaby potencjał ekologiczny JCWP Odra od granicy państwa do kanału Gliwickiego (PLRW600011117159). Słaby potencjał wskaźników biologicznych w punkcie monitoringowo-kontrolnym Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy (PL02S1201_1054), stwierdzono również w poprzednim cyklu planistycznym.

W punkcie monitoringowo-kontrolnym zlokalizowanym bezpośrednio poniżej zrzutu z systemu retencyjno-dozującego „Olza” (Odra - w Krzyżanowicach, PL02S1301_1124), w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021), ze względu na klasyfikację typu abiotycznego jako kanał, nie prowadzono klasyfikacji elementów biologicznych.

W punkcie monitoringowo-kontrolnym zlokalizowanym powyżej analizowanego zrzutu wód kopalnianych, Odra - w Chałupkach (PL02S1301_1123), wskaźnik makrofity i makrobezkręgowców bentosowych utrzymywał się w zakresie dobrego stanu w 2019 r. Przekroczenia wartości granicznych dla stanu dobrego stwierdzono w zakresie następujących wskaźników biologicznych:

- fitobentos - umiarkowany stan ekologiczny 2021 r.,
- ichtiofauna - zły stan ekologiczny w 2019 r.

W cyklu planistycznym 2016-2021, JCWP Odra od Olzy do wypływu z polderu Buków (PLRW6000191139) pod względem elementów biologicznych, wskazała zły potencjał ekologiczny.

W punkcie pomiarowo-kontrolnym PL02S1201_1054 (Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy) przekroczenia wartości granicznych dla dobrego potencjału stwierdzono w zakresie następujących wskaźników fizykochemicznych:

- przewodność w 20°C - 1878,5 μ S/cm w 2022 r. i 1334 μ S/cm w 2020 r. (wartości średnie),
- azot azotanowy - 2,25 mg/l w 2022 r. i 2,35 mg/l w 2020 r. (wartości średnie).

W punkcie pomiarowym Odra - w Chałupkach (PL02S1301_1123) wskaźniki parametrów fizykochemicznych przyjmowały następujące wartości:

- przewodność w 20°C – 514 $\mu\text{S}/\text{cm}$ w 2021 r. (wartość średnia),
- azot azotanowy – 2,86 mg/l w 2021 r. (wartość średnia).

Wskaźniki parametrów fizyko-chemicznych w punkcie pomiarowo-kontrolnym PL02S1301_1124 Odra - w Krzyżanowicach przyjmowały następujące wartości:

- przewodność w 20°C – 1116 $\mu\text{S}/\text{cm}$ w 2021 r. (wartość średnia),
- azot azotanowy – 2,6 mg/l w 2021 r. (wartość średnia).

W zakresie wskaźników fizykochemicznych w obrębie specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych, w analizowanych punktach monitoringowo-kontrolnych nie stwierdzono przekroczeń dla dobrego stanu wód.

Pod względem elementów fizykochemicznych analizowana JCWP w 2022 r. wykazała potencjał poniżej dobrego. Taką samą klasyfikację elementów fizykochemicznych stwierdzono w punkcie monitoringowo-kontrolnym Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy (PL02S1201_1054) w 2020 r. W punkcie monitoringowo kontrolnym Odra - w Chałupkach (PL02S1301_1123) stan elementów fizykochemicznych został sklasyfikowany do stanu poniżej dobrego.

Pod względem wskaźników zanieczyszczeń chemicznych charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w punkcie pomiarowo-kontrolnym PL02S1201_1054 (Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy) wykazano przekroczenia wartości granicznych dobrego stanu chemicznego dla następujących zanieczyszczeń: Difenyletery bromowane – w biece w 2022 r. i 2019 r., Fluoranten- w wodzie w 2022 r. i w biece w 2022 r. i 2019 r., Rtęć i jej związki – w wodzie w 2022 r., Benzo(a)piren – w wodzie w 2022 r. i 2021 r., Benzo(b)fluoranten – w wodzie w 2021 r., Benzo(g,h,i)perylen – w wodzie w 2022 i 2021 r., Cypermetryna – w wodzie w 2020 r.

W punkcie pomiarowo-kontrolnym zlokalizowanym powyżej analizowanego zrzutu wód kopalnianych, Odra - w Chałupkach (PL02S1301_1123), dane monitoringowe wskazują na przekroczenia wskaźników chemicznych dla następujących wskaźników: Difenyletery bromowane – w biece w 2019 r., Fluoranten- w wodzie 2019 r., Benzo(a)piren – w wodzie w 2021 r., Benzo(b)fluoranten – w wodzie w 2021 r., Benzo(g,h,i)perylen – 2021 r.

Pod względem wskaźników chemicznych JCWP Odra od granicy państwa do kanału Gliwickiego (PLRW600011117159), w 2022 r. wykazała stan poniżej dobrego. Taką samą klasyfikację stanu chemicznego stwierdzono w punkcie monitoringowo-kontrolnym Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy (PL02S1201_1054) w 2020 r. W punkcie monitoringowo kontrolnym Odra - w Chałupkach (PL02S1301_1123) stan elementów chemicznych został sklasyfikowany do stanu poniżej dobrego.

Z przeanalizowanych bieżących danych PMŚ prowadzonego w obrębie JCWP PLRW600011117159, dostępnego na stronie <https://badania.gios.gov.pl/odra/>, wynika, że przewodność elektrolityczna właściwa (PEW) będąca parametrem fizykochemicznym JCWP charakteryzującym zasolenie jest niższa niż określona jako mniej rygorystyczny cel środowiskowy dla tej JCWP w tym zakresie (2740 $\mu\text{S}/\text{cm}$). Bieżące badania próbek wody powierzchniowej wykonane w przedziale od 5.06.2024 r. do 4.09.2024 r. w punkcie monitoringowym Odra - w Chałupkach (PL02S1301_1123) - przed zrzutem wód dołowych przez PGWIR, wykazały, że średnia wartość PEW wynosi 507 $\mu\text{S}/\text{cm}$, chlorków 65,7 mg/l, a siarczanów 64,95 mg/l. Z w/w wyników wynika, że wszystkie 4 próbki wody powierzchniowej pobrane z rzeki Odry cechują się niższymi wartościami niż określone dla obniżonego celu środowiskowego analizowanej JCWP (PEW do 2740 $\mu\text{S}/\text{cm}$). W drugim punkcie charakterystycznym dla tej JCWP RW600011117159 - Odra - Kłodnica, poniżej ujścia

Kłodnicy o kodzie PL02S1201_1054 - za zrzutem wód dołowych przez PGWIR badania wód w okresie od 17.06.2024 r. do 24.09.2024 r. wykazały średnią wartość PEW w z 12 próbek na poziomie 1112,8 $\mu\text{S}/\text{cm}$, 227,1 mg/l chlorków oraz 86,1 mg/l siarczanów. Przedstawione wyniki badań wskazują, że średnia wartość PEW w tym punkcie jest wyższa niż ta określona dla II klasy jakości wód, jednak zdecydowanie niższa dopuszczalna dla mniej rygorystycznego celu dla tej JCWP. Tak więc zarówno przed jak i za zrzutem wód dołowych kolektorem „Olza”, wody rzeki Odry wykazują niższą średnią wartość przewodności elektrolitycznej właściwej w stosunku do maksymalnej dopuszczalnej wartości w wodzie tj. do 2740 $\mu\text{S}/\text{cm}$.

Należy jednak zwrócić uwagę, iż przedstawione punkty, w których wykonywane są badania PMŚ, znajdują się w dużych odległościach, próbki badane są z różną częstotliwością, a cała zlewnia JCWP PLRW600011117159 obarczona jest presją zrzutów ścieków przemysłowych, komunalnych i bytowych. W dalszym biegu rzeki Odry, poniżej zrzutu wód słonych kolektorem „Olza”, odprowadzane są ładunki soli z zakładów górniczych wodami takich dopływów Odry jak: rzeka Ruda, rzeka Bierawka, rzeka Kłodnica i Kanał Gliwicki. Dopływy te zlokalizowane są w obrębie JCWP RW600011117159 Odra od granicy państwa do kanału Gliwickiego, a ich wpływ monitorowany jest w punkcie monitoringowym Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy o kodzie PL02S1201_1054.

Zebrane i przeanalizowane dane monitoringowe poszczególnych JCWP w odniesieniu do analizowanego zrzutu wód kopalnianych z systemu retencyjno-dozującego „Olza” pozwoliły na określenie następujących wniosków:

- analizowany zrzut nie ma wpływu na stan chemiczny JCWP Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy oraz na stan/potencjał ekologiczny w zakresie parametrów fizykochemicznych odnoszących się do specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych JCWP Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy,
- zrzut wód dołowych z systemu retencyjno-dozującego „Olza” powoduje podniesienie przewodności elektrolitycznej wód Odry z poziomu około 500 [$\mu\text{S}/\text{cm}$] do poziomu około 1200 [$\mu\text{S}/\text{cm}$],
- poniżej analizowanego zrzutu odnotowywane są niższe koncentracje azotu azotanowego, azotu azotynowego, azotu ogólnego. Wskaźniki te wykazują przekroczenie wartości granicznych dla dobrego stanu w punkcie monitoringowo-kontrolnym zlokalizowanym powyżej analizowanego zrzutu (Odra - w Chałupkach; PL02S1201_1054),
- wskaźniki elementów biologicznych w zakresie fitobentosu i ichtiofauny wskazują na słaby stan/potencjał ekologiczny zarówno powyżej jak i poniżej analizowanego zrzutu wód kopalnianych,
- zmiany parametrów fizykochemicznych wód Odry poniżej analizowanego zrzutu mogą mieć wpływ na wartość pozostałych wskaźników biologicznych (w szczególności w zakresie makrobezkręgowców bentosowych).

Jak wskazano w raporcie, do chwili obecnej nie wypracowano spójnej metodyki służącej do oceny wpływu wód zasolonych na florę i faunę wodną. Badania prowadzone w ramach PMŚ także nie biorą tego czynnika pod uwagę w sposób bezpośredni. Aby ocenić wpływ wód dołowych na organizmy żywe wykorzystano metodę porównawczą wpływu wód kopalnianych na ciek, tj. zestawiono stan wybranych elementów biologicznych w punkcie położonym w miejscu lub poniżej zrzutu ścieków ze stanem na stanowisku powyżej zrzutu. Porównanie dotyczy składu taksonomicznego badanej grupy organizmów jak i liczebności osobników poszczególnych taksonów.

Każdy z elementów biologicznych jest indykátorem specyficznej presji wywieranej na środowisko wodne. Dobry stan ekologiczny w zakresie wskaźnika Makrofitowy Indeks Rzeczny (MIR) wskazuje na brak presji negatywnie oddziaływujących na ten element biologiczny. Jest to wskaźnik wykorzystywany do oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych, w tym presji związanej z podwyższonym zasoleniem wód wynikających z funkcjonowania kolektora „Olza”. Wysokie zasolenie może powodować ograniczenie występowania wrażliwych gatunków roślin, a tym samym obniżenie wartości wskaźnika MIR. Fitoplankton i fitobentos są wrażliwymi indykátormi eutrofizacji. Długoterminowe zmiany stanu troficznego rzek odzwierciedlają się w zróżnicowaniu roślinności wodnej. Makrofitowy Indeks Rzeczny (MIR) jest wskaźnikiem biologicznym, opartym o zróżnicowanie roślin wyższych oraz glonów strukturalnych. Bezkręgowce bentosowe stanowią zróżnicowaną grupę zwierząt zamieszkujących strefę przydenną ekosystemu wodnego oraz charakteryzują się wysoką wrażliwością na zmiany warunków tlenowych (koncentracja tlenu rozpuszczonego). Główną przyczyną deficytów tlenowych w ekosystemach rzecznych jest nadmierna ilość materii organicznej, której rozpad powoduje wyczerpanie się zasobów tlenowych. Skutkuje to ustępowaniem wrażliwych grup organizmów bentosowych. Stan ekologiczny makrozoobentosu oceniany jest na podstawie Polskiego Wielometrycznego Wskaźnika Stanu Ekologicznego Rzek (MMI_PL). Oprócz presji związanej z zanieczyszczeniem materią organiczną, na wartość tego wskaźnika biologicznego mogą wpływać również następujące parametry fizykochemiczne wody: odczyn wody pH, zasadowość i koncentracje fosforu i azotu, a także koncentracja substancji rozpuszczonych (podstawowy wskaźnik zasolenia). Wskaźnik Stanu Ekologicznego Rzek oparty o zróżnicowanie bezkręgowców bentosowych wykazuje większą wrażliwość na czynniki związane z zasoleniem ekosystemów wód płynących niż pozostałe elementy wykorzystywane do oceny stanu wód.

W odniesieniu do ryb, wykazano, iż analiza dostępnych danych PMŚ nie daje wyraźnej informacji o wpływie zrzutu wód kopalnianych do Odry na ichtiofaunę przedmiotowego odcinka rzeki. Stanowiska badawcze wyznaczone w różnych miejscach wykazywały (Odra w Chałupkach, Krzyżanowice oraz Odra w Kłodnicy) podobny skład gatunkowy ichtiofauny. Liczebności poszczególnych taksonów także są relatywnie zbliżone. Częściowo jest to skutkiem bardzo silnych zmian morfologicznych rzeki powodujących brak dogodnych mikrosiedlisk. Ponadto należy założyć, że w wyniku wieloletniego oddziaływania wód kopalnianych obecny stan ichtiofauny na badanym odcinku rzeki stanowi odzwierciedlenie stałego wpływu zrzutu wód (kumulującego się z ładunkami wprowadzanymi do Odry powyżej kolektora) na ryby. W korycie rzeki Odry występuje 18 gatunków ryb. Są to: leszcz *Abramis brama*, ukleja *Alburnus alburnus*, boleń *Aspius aspius*, brzana *Barbus barbus*, kara srebrzysty *Carassius gibelio*, świnka *Chondrostoma nasus*, szczupak *Esox lucius*, ciernik *Gasterosteus aculeatus*, kielb *Gobio gobio*, kleń *Squalius cephalus*, okoń *Perca fluviatilis*, czebaczek amurski *Pseudorasbora parva*, różanka *Rhodeus amarus*, płoć *Rutilus rutilus*, sandacz *Sander lucioperca*, wzdreęga *Scardinius erythrophthalmus*, silurus *Silurus glanis* sum oraz lin *Tinca tinca*. Generalnie, na analizowanym obszarze dominują gatunki pospolite oraz wszędobylskie. Na stanowisku w Chałupkach oraz w Krzyżanowicach obecne są także gatunki charakterystyczne dla krainy brzany, czyli świnka oraz brzana, dla których najprawdopodobniej jest to koniec zasięgu na tym odcinku rzeki.

W odniesieniu do ptaków nie istnieją badania, które bezpośrednio i jednoznacznie opisują wpływ zasolenia na tą grupę zwierząt. Ewentualne oddziaływanie zasolenia wód na ptaki można rozpatrywać jako czynnik pośredni, głównie poprzez zmiany w dostępności

pożywienia. W odniesieniu do ssaków również nie stwierdzono dla nich zagrożenia wynikającego ze zrzutu zasolonych wód podziemnych.

Na podstawie badań prowadzonych na rzekach w Australii, wskazuje się, że zasolenie powyżej 1000 mg/L może powodować zmiany funkcjonowania ekosystemów rzecznych (Hart, B. T., Bailey, P., Edwards, R., Hortle, K., James, K., McMahon, A., ... & Swadling, K. (1991). A review of the salt sensitivity of the Australian freshwater biota. *Hydrobiologia*, 210(1), 105-144.). Wskazuje się tutaj przede wszystkim obniżenie żywotności roślinności wodnej, bezkręgowców i możliwe subtelne skutki w szczególności w grupie bezkręgowców na poziomie od 1000 do 2000 mg/l. Chociaż wartość zasolenia na poziomie do 1000 mg/l jest powszechnie uznawana za wartość, która nie powoduje negatywnego wpływu na bioróżnorodność ekosystemów śródlądowych, wartości tej nie można bezpośrednio odnosić do wód płynących będących pod długotrwałym wpływem zrzutu wód dołowych. W przypadku oddziaływań długoterminowych czynników nieletalnych należy uwzględnić adaptacje organizmów żywych. Z biegiem czasu dochodzi także do zasiedlania tego typu układów przez organizmy o szerszej amplitudzie ekologicznej, w tym wkraczania organizmów słonolubnych. Efektem tych procesów jest wykształcenie specyficznych ekosystemów rzecznych o unikalnym składzie gatunkowym. Cieki powierzchniowe o podwyższonym zasoleniu są w stanie wykształcić zróżnicowane i stabilne ekosystemy. Przykładem są zbiorniki w nieckach osiadania funkcjonujące na terenie Górnośląskiego Zagłębia Węglowego.

Warunki przyrodnicze na obszarze zrzutu wód kolektora „Olza” są stabilne od kilkudziesięciu lat. System retencyjno-dozujący pozwala na kontrolowanie procesu wpuszczania oczyszczonych wód tak by nie zostały przekroczone dopuszczalne limity. Modernizacja systemu „Olza” odegrała istotną rolę przede wszystkim w zmniejszeniu zasolenia rzeki, a odpowiednie, szybkie wymieszanie wód kopalnianych z wodami rzeki Odry pozwoliło na zachowanie prawidłowych wartości stężeń jonów chlorkowych i siarczanowych na obu jej brzegach. (Swolkień 2009). Praca systemu dozującego „Olza” ma uzasadnienie w przypadku odpowiedniego poziomu wody w rzece. Trwająca od wiosny 2022 r. susza doprowadziła do znacznego obniżenia poziomu wody w Odrze oraz do podniesienia jej temperatury, czego katastrofalne efekty przyniósł sierpień 2022 r.

Katastrofa ekologiczna na Odrze w sierpniu 2022 r. spowodowana była zakwitami złotych alg *Prymnesium parvum*. Ich występowanie warunkowane jest sprzyjającymi warunkami wodnymi. Rozwojowi złotej algi sprzyjają, m. in. zastoiska wody o odpowiednim zasoleniu oraz wysoka temperatura. *Prymnesium parvum* posiada dużą tolerancję ekologiczną. Dobrze znosi szeroki zakres zasolenia i temperatury, oraz znakomicie rozwija się w środowiskach eutroficznych. Powodowany przez ten glon efekt masowego śnięcia ryb jest związany z wytwarzaniem przez *P. parvum* toksyn, nazywanych prymnezynami. Liczba, częstotliwość i czas trwania niebezpiecznych zakwitów glonów rośnie wraz eutrofizacją i wzrostem zasolenia zbiorników wodnych. Zwiększony przepływ wód wpływa na ograniczoną możliwość rozwoju złotej algi i jej zmniejszoną liczebność do wartości poniżej wartości alertowej.

Złota alga pojawiła się natomiast w zbiornikach retencyjnych w obrębie Ruchu „Borynia” – gdzie trafiają wody dołowe odprowadzane ze złóż Jas-Mos 2 i Borynia (dane z 2023 r. i 2024 r.). Wody z tych zbiorników są jednak następnie odprowadzane do systemu retencyjno-dozującego „Olza”, gdzie alga nie znajduje środowiska do dalszego rozwoju i jest eliminowana poprzez czynniki ruchu wody, zasolenia i niedoboru biogenów. Brak *Prymnesium parvum* na wylocie systemu retencyjno-dozującego „Olza” potwierdzono badaniami. Kopalnia jest świadoma toksyczności algi i dokonuje wszelkich działań, aby wyeliminować szkodliwe

oddziaływanie tego organizmu. Jednakże jak się okazuje wpływ Kopalni na rozwój alg i wytworzenie przez nie toksyn jest pośredni. Osadniki i zbiorniki retencyjne leżą po stronie PGWiR S.A. i są zarządzane przez ten podmiot. Zakład ten jednak także wprowadził sposób reagowania, w celu zlikwidowania zagrożenia wywoływanego przez algę. W aktualnie eksploatowanych osadnikach utrzymywany jest i będzie, stały przepływ wody, eliminujący ryzyko stagnacji wody. Natomiast osadniki wyłączone czasowo z eksploatacji, bezzwłocznie po odstawieniu, są pozbawiane wody.

W zakresie odsalania wód dołowych w przedłożonej dokumentacji dokonano przeglądu dostępnych technologii oczyszczania wód kopalnianych, które jak wskazano muszą być poprzedzone odpowiednimi analizami fizykochemicznymi i biologicznymi ścieków oraz określeniem dostępnej ich objętości, zapotrzebowania na wodę, jak również analizą warunków lokalizacyjnych i dostępnej infrastruktury dla zastosowania technologii oczyszczania. Analizą objęto następujące kwestie: przegląd technik i technologii odsalania wód kopalnianych, analizę warunków lokalizacyjnych i dostępnej infrastruktury dla zastosowania technologii, analizę kosztów i korzyści oraz osiągnięcia celów środowiskowych wdrażania dostępnych technologii odsalania wód kopalnianych w istniejących warunkach lokalizacyjnych i uwarunkowaniach geologiczno-górnictwowych, zalecenia i rekomendacje dla zastosowania procesów redukcji zasolenia z wód dołowych.

Dobór i symulację systemu oczyszczania ścieków przeprowadzono za pomocą oprogramowania do komputerowego projektowania i symulacji systemów membranowych. Badano również czynniki determinujące opłacalność analizowanych rozwiązań, tj. koszty inwestycyjne i koszty eksploatacyjne (w szczególności zużycie energii elektrycznej oraz koszty utylizacji/ zagospodarowania koncentratu).

Do analizy wybrano technologie membranowe (ultrafiltracja, odwrócona osmoza, nanofiltracja) ponieważ jest to technologia wykorzystywana przemysłowo, powszechnie stosowana i dobrze rozpoznana. Odwrócona osmoza jest stosowana w blisko 70% instalacji na świecie, podczas gdy metody termiczne w około 24%. Do pozostałych 6% zaliczane są m.in. nanofiltracja oraz elektrodializa.

Wybrane technologie odsalania wód dołowych są możliwe do zastosowania. W Polsce realizowano projekty mające potwierdzić możliwość zastosowania wybranych technologii (m.in. membranowych) do odsalania wód kopalnianych, np. projekt ZERO BRINE (technologia odsalania wód w kopalni Bolesław Śmiały w Polskiej Grupie Górniczej S.A., technologie: wstępnego czyszczenia w filtrach workowych i świecowych, ultrafiltracji z odgazowaniem, zatężania solanki przez nanofiltrację, odwróconej osmozy i dwustopniowej elektrodializy) oraz projekt LIFE BRINE MINING (demonstracyjne wdrożenie zaawansowanej metody redukcji ładunku soli i odzyskiwania zasobów z zasolonych wód kopalnianych na terenie KWK Piast-Ziemowit w Łędzinach należącej do Polskiej Grupy Górniczej S.A.), gdzie zastosowano kombinację technologii: wstępna filtracja, ultrafiltracja, wytrącanie, nanofiltracja, elektrodializa, odparowanie, krystalizacja, odwrócona osmoza.

Technologie, które wybrano do odsalania są stosowane w praktyce przemysłowej.

Natomiast w przypadku zasolonych wód kopalnianych w praktyce brak jest tanich metod zagospodarowania zasolonych koncentratów z procesu odsalania. Zasolone koncentraty z procesu odsalania nie mogą być wprowadzane do wód powierzchniowych z uwagi na brak możliwości osiągnięcia celów środowiskowych przez odbiornik koncentratów i wód zasolonych. W związku z tym, na dzień dzisiejszy brak jest możliwości wdrożenia w przedmiotowym przypadku metody oczyszczania zasolonych wód dołowych, która wspierałaby system retencyjno-dozujący „Olza”.

W celu oszacowania skumulowanego wpływu zrzutu wód kopalnianych na stan analizowanej JCWP Odra od granicy państwa do kanału Gliwickiego (RW600011117159), przeanalizowano udział zanieczyszczeń w wodach pochodzących z odwodnienia Ruchu „Borynia” (gdzie ilość wód odprowadzanych ze złoża „Jas-Mos 2” stanowi jedynie 1%, pozostałą część stanowią wody odprowadzane wspólnie ze złoża „Borynia”) w ogólnej ilości wód zrzucanych do rzeki Odry przez system retencyjno-dozujący „Olza” oraz ilość i ładunek zanieczyszczeń wprowadzanych przez pozostałe zakłady w analizowanej JCWP.

Ruch „Borynia” odprowadza aktualnie wody dołowe w ilości ok. 5700 m³/d i wg prognozy do roku 2030 i perspektywy roku 2043 przewiduje się stabilizację dopływu wód dołowych max. 8000 m³/d zgodnie z aktualnym pozwoleniem wodnoprawnym. Parametry jakościowe wód dołowych odprowadzanych do systemu „Olza” nie będą przekraczały 20 g Cl/l, 0,5 g SO₄/l, a łączny ładunek chlorków i siarczanów będzie wynosił około max. 117 ton na dobę. Z przedstawionych informacji monitoringowych wynika, że w ciągu roku (za lata 2020-2021) średnia ilość wód kopalnianych z Ruchu „Borynia” odprowadzanych do Odry wyniosła ok. 14-17%, a średni ładunek zasolenia stanowił ok. 6,5-6,8% w ogólnym zrzucie wód kopalnianych przez system „Olza”. Natomiast w roku 2022 (8 miesięcy) średnia ilość wód kopalnianych z Ruchu „Borynia” odprowadzanych do Odry wyniosła ok. 20%, a średni ładunek zasolenia stanowił ok. 6,4% w ogólnym średnim zrzucie wód kopalnianych przez system „Olza” do rzeki Odry. W przeliczeniu na wzrost stężenia chlorków w odbiorniku po zrzucie wód kopalnianych, który wynosił średnio ok. 125 mg/l, wody z Ruchu „Borynia” miały udział średni ok. 8,25 mg/l w latach 2020-2021.

Do rzeki poza wodami pochodzącymi z systemu retencyjno-dozującego „Olza” odprowadzane są również zasolone wody pochodzące z odwodnienia wyrobisk górniczych innych kopalni (istniejących i zamkniętych – odprowadzanych przez SRK). Dodatkowo część ładunku soli pochodzi z zakładów położonych poza granicami Polski, tj. z kopalni położonych na terenie Republiki Czeskiej. Na podstawie dostępnych informacji zidentyfikowano wszystkie najważniejsze zrzuty oraz oceniono udział ładunków chlorków i siarczanów w całej zlewni JCWP Odra od granicy państwa do kanału Gliwickiego. Przeanalizowano też procentowy udział ładunków powodujących wzrost zasolenia w punkcie monitoringowym Odra - Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy w 2022 r. oraz w perspektywie 2043. Z przedmiotowej analizy wynika, że zrzut z systemu retencyjno-dozującego „Olza” w 2022 r. stanowił 26% całego ładunku chlorków i siarczanów zrzucanych do wód powierzchniowych w obrębie JCWP Odra od granicy państwa do ujścia Kłodnicy. Natomiast w perspektywie 2043 r. prognozowany procentowy udział ładunku zrzucanego przez system retencyjno-dozujący „Olza” wzrośnie do około 32%. Wynika to zarówno ze zmniejszenia ładunku soli z kopalń na terenie Republiki Czeskiej i ograniczeniem ładunku chlorków i siarczanów z kopalń niewłączonych do systemu „Olza” jak i planowanym przekierowaniem części wód dołowych do tego systemu oraz prognozowanym zwiększeniem ładunku z niektórych kopalń. Jednocześnie przewiduje się sumaryczne zmniejszenie całkowitego ładunku chlorków i siarczanów do wód powierzchniowych w obrębie JCWP Odra od granicy państwa do ujścia Kłodnicy o około 10%. Spadek ten dotyczy przede wszystkim kopalni, które obecnie funkcjonują poza systemem retencyjno-dozującym „Olza”. Spowoduje to mniejsze presje na dopływy analizowanej JCWP do których aktualnie prowadzony jest rzut wód kopalnianych. Zwiększenie ładunku wprowadzanego przez system retencyjno-dozujący będzie powodował większą stabilizację wahań poziomu zasolenia wody co będzie miało pozytywny wpływ na organizmy wodne w tym makrofity, fitoplankton, zoobentos, ichtiofaunę i pozostałe grupy organizmów.

Ponieważ system retencyjno-dozujący „Olza” aktualnie zaliczany jest do najlepszych rozwiązań technicznych stosowanych w istniejących uwarunkowaniach funkcjonowania polskiego górnictwa węgla kamiennego, przy braku innych możliwych do zastosowania w przedmiotowym przypadku, w warunku w pkt. I.2.6 sentencji decyzji nałożono obowiązek przekazywania wód dołowych do kolektora „Olza”.

Ze względu na fakt, że zrzut wód dołowych o podwyższonym zasoleniu będzie realizowany przez system retencyjno-dozujący „Olza” nie przewiduje się pogorszenia jakości wskaźników w zakresie PEW i skumulowanego oddziaływania na jakość wód powierzchniowych w tym zakresie. Przedmiotowe rozwiązanie pozwala chronić wody lokalnych cieków przed nadmiernym zasoleniem wodami pochodzącymi z odwadniania kopalń Polskiej Grupy Górniczej S.A. (KWK ROW Ruch Chwałowice, Jankowice, Marcel), JSW S.A. oraz SRK S.A. Przyjmując, że ilość wód odprowadzanych ze złoża „Jas-Mos 2” stanowi 1% wód odprowadzanych przez Ruch „Borynia”, ich udział jest bez znaczącego wpływu na poszczególne elementy środowiska (w tym wody rzeki Odry) w ujęciu skumulowanym. W związku z powyższym nie przewiduje się pogarszania stanu JCWP Odra od granicy państwa do kanału Gliwickiego (PLRW600011117159) na skutek odprowadzania wód dołowych z planowanej eksploatacji.

Planowana eksploatacja znajduje się w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych: JCWPd nr 156 - PLGW2000156 – zlewnia Wisły (teren górniczy Jastrzębie V zajmuje około 0,1% obszaru JCWPd), JCWPd nr 155 - PLGW6000155 – zlewnia Odry (teren górniczy Jastrzębie V zajmuje około 0,88% obszaru JCWPd).

Zgodnie IIaPGW, obie ww. jednolite części wód podziemnych odznaczają się dobrym stanem chemicznym i ilościowym. Jednocześnie JCWPd są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, PLGW6000155 jest zagrożona chemicznie (presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem i gospodarką komunalną), a PLGW2000156 jest zagrożona ilościowo i chemicznie i zidentyfikowano dla niej presje znaczące w postaci presji obszarowej rozproszonej związanej z rolnictwem i gospodarką komunalną i przemysłem oraz pobór punktowy z ujęć wód podziemnych oraz odwodnienia wyrobisk górniczych (rejon GZW). Dla ww. JCWPd nie wyznaczono derogacji z art. 4.4 i 4.5 RDW.

W aspekcie wieloletniej eksploatacji, trwającej od przeszło 50 lat, procent wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania w JCWPd jest następujący: JCWPd nr 155 – 42%, a dla JCWPd nr 156 – 34%.

Elementy stanu ilościowego wód podziemnych oraz ich stanu chemicznego określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. poz. 2148). Stan ilościowy JCWPd określa wielkość rezerw zasobów wód podziemnych JCWPd i położenie zwierciadła wód podziemnych, a stan chemiczny stężenia substancji zanieczyszczających.

Podziemna eksploatacja węgla kamiennego może oddziaływać na stan ilościowy jak i chemiczny JCWPd. Oddziaływania na stan ilościowy JCWPd związane są przede wszystkim z poborem wód podziemnych w związku z koniecznością odpompowania wód dopływających do wyrobisk podziemnych, co może powodować zaburzenia bilansu wodnego (przekroczenie wartości dostępnych zasobów wód podziemnych w JCWPd) i obniżenie zwierciadła wód powodujące powstanie lokalnych i regionalnych lejów depresji.

W granicach złoża „Jas-Mos 2” w obrębie projektowanego O.G. „Jastrzębie V”, pod osadami czwartorzędowymi występują utwory neogenu, tworzące znacznej miąższości nadkład nad węglonośnymi warstwami karbonu. Na zawodnienie karbońskiej serii złożowej mają wpływ przede wszystkim warunki hydrogeologiczne w obrębie utworów karbońskich i spągu osadów neogeńskich, natomiast warunki zawodnienia osadów czwartorzędu i neogenu w profilu warstw skawińskich mają bardzo ograniczone i podrzędne znaczenie na zawodnienie karbonu. Warunki hydrogeologiczne utworów nadkładu i karbońskiego złoża węgla kamiennego rejonu „Jas-Mos 2” określono w oparciu o wyniki badań i obserwacji hydrogeologicznych wykonanych w obszarze złoża Jas-Mos 1, z którego zostało wydzielone złożo „Jas-Mos 2” oraz informacje zawarte w Dokumentacji geologicznej złoża węgla kamiennego Jas-Mos 1, opracowanej w 2017 r.

W profilu hydrogeologicznym dokumentowanego złoża występują trzy piętra wodonośne:

- czwartorzędowe piętro wodonośne – związane jest z osadami piaszczystymi akumulacji wodnej i wodnolodowcowej, lokalnie rozdzielonymi glinami i iłami. Zasilanie tego poziomu wodonośnego odbywa się na drodze bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych oraz na drodze przesączania i infiltracji wód atmosferycznych na wychodniach osadów dla poziomu przykrytego glinami. Istnieją rejonu pozbawione czwartorzędowego piętra wodonośnego, w profilu występują jedynie półprzepuszczalne i nieprzepuszczalne gliny i gliny piaszczyste. Generalnie wody czwartorzędowe to wody pitne o mineralizacji od 0,23 g/l do 1,0 g/l z przewagą typu siarczano-chlorkowo-wapniowego,
- trzeciorzędowe piętro wodonośne – związane jest z soczewkami, przeławiczeniami oraz nieregularnych przewarstwień i lamin piasków, piaskowców, pyłowców, a także pojedynczych wkładek piaskowców i sprasowanych pyłów pośród ilastych osadów miocenu. W obrębie neogenu występuje kilka stref wodonośnych o większym lub mniejszym zasięgu. Strefy te nie pozostają we wzajemnym kontakcie hydraulicznym, są poziomami subartezyjskimi lub artezyjskimi o zwierciadle stabilizującym się na różnych głębokościach. Utwory neogenu są zasilane pośrednio poprzez przesączanie z poziomów czwartorzędowych, a przepływ następuje w kierunku osi struktur neogeńskich. Utwory te są słabo zawodnione, stanowią warstwę izolującą utwory karbonu od wód powierzchniowych i czwartorzędowych. Wody neogenu są wodami pitnymi i przemysłowymi, typu chemicznego Cl-Na, o mineralizacji od 0,7 g/l do 3,0 g/l rosnącej wraz z głębokością,
- karbońskie piętro wodonośne – związane jest z piaskowcami warstw rudzkich, siodłowych zalegających na głębokościach od około 260 do 1260 m. Poziomy warstw rudzkich występują na całej powierzchni obszaru górniczego na głębokości od 260 do 900 m. Poziomy warstw siodłowych występują na całej powierzchni obszaru górniczego w przedziale głębokości od około 600 do 1260 m i są to wody subartezyjskie. Poziomy karbońskie są zasilane poza omawianym obszarem, a naturalny przepływ następuje w kierunku północno-zachodnim. W rejonach, w których prowadzona jest aktualnie eksploatacja przepływ następuje w różnych kierunkach, do systemów odwadniania wyrobisk. Cały obszar znajduje się w strefie obniżonych ciśnień hydrostatycznych w utworach karbonu, wskutek skumulowanego oddziaływania systemów odwadniania kopalń węgla kamiennego. Mineralizacja wody w warstwach karbońskich wzrasta z głębokością. W większych przedziałach głębokościowych występują głównie wody o składzie typowym dla wód reliktowych tj. chlorkowo-sodowe. Na poziomach -400 m i -600 m całkowita mineralizacja wynosi obecnie około 30-120 g/l, a zawartość jonów Cl⁻ i SO₄²⁻ około 11-55 g/l. Wody

dopływające to wody dwujonowe chlorkowo-sodowe, bardzo twarde, które ujmowane są w wyrobiskach chodnikowych. W wodach z poziomu – 400 m zawartość chlorków wynosi 4,5 g/l – 27 g/l; o twardości ogólnej dochodzącej 11 144 mg/l CaCO_3 . W wodach z poziomu – 600 m zawartość chlorków wynosi 6 g/l - 45 g/l, o twardości ogólnej od 2 543 do 17 700 mg/l CaCO_3 . W wodach z poziomu – 800 m zawartość chlorków dochodzi do 55 g/l, o twardości ogólnej przekraczającej 19 000 mg/l CaCO_3 . Eksploatowane złoża „Jas-Mos 2” znajdują się już w trzeciej fazie rozwoju dopływów, charakteryzującej się czasową stabilizacją wielkości dopływu, przy ustabilizowanym niewielkim dopływie z zasobów statycznych. Dlatego też przyjmuje się, że jakość dopływających wód generalnie nie ulegnie zmianie. Na jakość wód znaczenie będzie miała wielkość odbieranych wód technologicznych, a chemizm wód kopalnianych generalnie nie ulegnie większym zmianom.

Wszystkie piętra wodonośne w omawianym obszarze są ze sobą hydraulicznie połączone w mniejszym lub większym stopniu, bezpośrednio lub pośrednio poprzez okna hydrogeologiczne.

W granicach złoża „Jas-Mos 2” nie występują główne zbiorniki wód podziemnych. W pobliżu północno-wschodniej granicy złoża w odległości ponad 2,5 km od niego występuje Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych nr 345 Rybnik – dawny GZWP nr 345 Rybnik. Jest to zbiornik czwartorzędowy typu porowego o powierzchni 72 km². Eksploatacja złoża „Jas-Mos 2” nie ma wpływu ani na zasoby ani jakość wód GZWP w tym rejonie.

Wody dopływające do wyrobisk górniczych to zasadniczo wody z poziomów karbońskich. Czas dopływu wód z powierzchni terenu do karbonu wynosi od kilkuset do kilku tysięcy lat. W utworach karbońskich dopływy wody mają charakter wykropleń i drobnych wycieków z górotworu karbońskiego w partiach udostępnionych i eksploatowanych, a także od strony zrobów i tam izolacyjnych zamykających stare, niedrożne i nieczynne wyrobiska. W wyrobiskach czynnych wody te często mieszają się z wodami pochodzącymi z procesów technologicznych. Niewielka ilość wód obecnie dopływająca do złoża „Jas-Mos 2” o natężeniu dopływu poniżej 0,050 m³/min jest kierowana do systemu głównego odwadniania KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch Borynia.

Obszar złoża „Jas-Mos 2” poddany jest ciągłej antropopresji w wyniku działalności górniczej, urbanizacji i industrializacji trwającej przez ostatnie kilkadziesiąt lat. Omawiane złoża należy do słabo zawodnionych, tj. natężenie sumarycznych naturalnych dopływów wód do złoża jest niskie lub bardzo niskie, o średnim jednostkowym współczynniku dopływów 0,03 m³/min/km² powierzchni złoża. Na dopływ wód do wyrobisk w znacznym stopniu mają wpływ przewarstwienia utworów półprzepuszczalnych lub praktycznie nieprzepuszczalnych w obrębie samego karbonu, a przede wszystkim izolacja w zasadzie nieprzepuszczalnymi, miąższymi utworami neogenu. Pierwotnie piętro wodonośne karbonu było piętre m subartezyjskim lub nawet artezyjskim, o wysokich ciśnieniach, które będą dążyły do wyrównania w warunkach po ewentualnym zakończeniu odwadniania. W wyniku intensywnego drenażu górniczego wody poziomu górnokarbońskiego zostały drenowane do głębokości ok. 500 m p.p.t.

W przypadku opisywanego złoża węgla kamiennego mamy do czynienia z odwadnianiem polegającym na wykorzystaniu podziemnych wyrobisk korytarzowych w celu drenażu wód podziemnych z górotworu otaczającego wyrobiska. Planowany dopływ wód podziemnych do złoża nie jest duży. Nie można mówić o całkowitym zdrenowaniu górotworu (w formie klasycznego leja depresji), zwłaszcza przesuwając się w górę profilu, tj. w większej odległości od wyrobisk. Powyżej wyrobisk górniczych występują zarówno warstwy

wodonośne o charakterze ciągłym, jak i o charakterze wód zawieszonych. Drenażowi podlegają zasadniczo utwory karbonu górnego w rejonie wyrobisk, a w niedużym oddaleniu od wyrobisk wody podziemne nadal występują i dopływają do wyrobisk - występują w nich jedynie obniżone ciśnienia hydrostatyczne. Skutkiem obniżonego ciśnienia mogą być m.in.: powstanie lejów depresji, możliwość zagęszczenia gruntu w wyniku konsolidacji, zmiana warunków przepływu wód podziemnych.

Oceny wpływu na stan jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) dokonano w oparciu o „Opinię w zakresie zmian warunków hydrogeologicznych w górotworze oraz wyznaczenie zasięgu regionalnego leja depresji wraz z przedstawieniem danych niezbędnych do określenia wpływu na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych w następstwie projektowanej eksploatacji węgla kamiennego ze złoża „Jas-Mos 2” , opracowaną w maju 2025 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy Warszawa. Oddział Górnośląski im. St. Doktorowicza-Hrebnickiego w Sosnowcu.

Model utworzony był na podstawie najnowszych danych dotyczących planowanej eksploatacji w wariantach I i II pozyskanych od zleceniodawcy (dane aktualne na maj 2025 r.). W badaniu modelowym dla złoża „Jas-Mos 2” opracowano bilans wód w obręb złoża „Jas-Mos 2” w roku wyjściowym 2022 oraz na stan na koniec eksploatacji (rok 2042), w którym uwzględniono infiltrację z opadów jako ilość wody pochodzącej z opadów atmosferycznych, która zasila warstwę wodonośną (na podstawie danych IMGW), infiltrację i drenaż rzeczny jako ilość wód, które rzeki odbierają z warstw wodonośnych lub o które zasilają warstwę wodonośną (uciekają z rzek) – analiza sieci hydrograficznej i dane IMGW, drenaż górniczy jako ilości wód odpompowywanych przez kopalnie (tylko wody „naturalne”, złożowe), dopływy do studni i szybów oraz dopływ boczny do złoża. W roku 2022 nie prowadzono pompowania wód z niecek osiadań występujących w rejonie złoża „Jas-Mos 2”. W zakresie prognozy na lata 2025-2042 również nie planuje się pompowania wód z niecek osiadań na złożu Jas-Mos 2. Jak wynika z bilansu przepływu wód podziemnych dla złoża „Jas-Mos 2” dla roku 2022 r. w wariantach I w obręb złoża „Jas-Mos 2” infiltruje 368,69 m³/d i są to zasoby odnawialne tego obszaru. Rzeki drenują w tym obszarze 565,69 m³/d, a infiltruje z nich 5,41 m³/d (zadane w czwartorzędowych warstwach modelu). Z odwodnienia kopalń pochodzi 53,68 m³/d i są to wody pochodzące z karbońskiego piętra wodonośnego (karbon górny). Ogółem do złoża „Jas-Mos 2” dopływa 1312,15 m³/d, z czego spoza jego granicy – 938,05 m³/d. Z bilansu wód dla prognozowanej eksploatacji w wariantach I – stan na koniec eksploatacji - wynika, że w złożu infiltrować będzie 368,69 m³/d (zasoby odnawialne tego obszaru). Rzeki będą drenować w tym obszarze 564,64 m³/d, a infiltrować z nich będzie 7,19 m³/d (zadane w czwartorzędowych warstwach modelu). Z odwodnienia kopalń pochodzić będzie 164,39 m³/d (wody pochodzące z karbońskiego piętra wodonośnego – karbon górny). Ogółem do złoża „Jas-Mos 2” dopływa 1409,18 m³/d z czego spoza jego granicy 1033,3 m³ wody na dobę.

W porównaniu z rokiem 2022 drenaż górniczy zwiększy się o 110,71 m³/d tj. o 206,24%

W wariantach skumulowanym, w którym zakłada się, że projektowana eksploatacja zadawana jest zarówno w złożu „Jas-Mos 2”, jak i w pozostałych złożach przewidzianych do eksploatacji (planowana eksploatacja przewidziana przez służby kopalń jako plan podstawowy), z bilansu wód dla prognozowanej eksploatacji w wariantach I wynika, że w obręb złoża „Jas-Mos 2” infiltrować będzie 368,69 m³/d (zasoby odnawialne tego obszaru). Rzeki będą drenować w tym obszarze 295,58 m³/d, a infiltrować z nich będzie 16,08 m³/d (zadane w czwartorzędowych warstwach modelu). Z odwodnienia kopalń pochodzić będzie 57,66 m³/d (wody pochodzące z karbońskiego piętra wodonośnego –

karbon górny). Ogółem do złoża „Jas-Mos 2” dopływa 894,94 m³/d, z czego spoza jego granicy – 510,17 m³ wody na dobę. W porównaniu z rokiem 2022 drenaż górniczy zwiększy się o 3,98 m³/d tj. o 7,41%.

Projektowany teren górniczy „Jastrzębie V” zajmuje 3,62 km² w obrębie JCWPd 155, czyli około 0,88% jej powierzchni. W zakresie wpływu planowanej eksploatacji ze złoża „Jas Mos 2” w wariantcie I na stan JCWPd 155 stwierdzono, że dla wariantu I prognozowanej eksploatacji, odwodnienie w piętrze czwartorzędowym i neogeńskim, w obrębie złoża „Jas Mos 2” nie spowoduje powstania dodatkowych obniżen ciśnien wody. W piętrze karbońskim przewiduje się obniżenia ciśnien nieprzekraczające 1 m:

- obszar z obniżeniami ciśnien 0,0-0,2 m obejmie około 2,73 km², co stanowi 0,66% JCWPd 155;
- obszar z obniżeniami ciśnien 0,2-0,4 m obejmie około 0,44 km², co stanowi 0,1% JCWPd 155;
- obszar z obniżeniami ciśnien 0,4-0,6 m obejmie około 0,21 km², co stanowi 0,05% JCWPd 155;
- obszar z obniżeniami ciśnien 0,6-0,8 m obejmie około 0,24 km², co stanowi 0,06% JCWPd 155.

W przypadku skumulowanego oddziaływania w przyjętym wariantcie I w piętrze czwartorzędowym nie prognozuje się obniżen ciśnien wód spowodowanych bezpośrednią eksploatacją złoża. W piętrze neogeńskim prognozuje się, że obszar z obniżeniami ciśnien o 2 m - 4 m obejmie 100% projektowanego terenu górniczego „Jastrzębie V”, czyli obejmuje 0,88% JCWPd nr 155. W piętrze karbońskim obszar z obniżeniami ciśnien 4 m - 5 m stanowi 100% projektowanego terenu górniczego Jastrzębie V, czyli obejmuje 0,88% JCWPd nr 155. Eksploatacja złoża oraz odwodnienie w poziomie karbonu górnego nie wpłynie na stan ani na zasoby dostępne w JCWPd 155 ponieważ są to wody silnie zasolone i stanowią nieużytkowe poziomy wodonośne w tym rejonie. Dla wariantu I skumulowanego zasoby JCWPd nr 155 zmniejszą się o ok. 3,5 m³/d tj. o około 0,035%.

Projektowany teren górniczy Jastrzębie V zajmuje ok 0,4 km² w obrębie JCWPd 156, czyli około 0,1% jej powierzchni w jej południowo-wschodniej części. W wariantcie I odwodnienie w piętrze czwartorzędowym i neogeńskim nie spowoduje obniżenia ciśnien wody. W piętrze karbońskim prognozuje się strefę obniżonych ciśnien nie przekraczających 1 m (0,1 m – 0,3 m) dla 0,1% JCWPd 156. W wariantcie I skumulowanym, obniżenia ciśnien wód rzędu 3 m - 4 m prognozowane są w piętrze neogeńskim, a w piętrze karbońskim 4 m - 5 m z czego 0,4 km² znajdzie się w granicach JCWPd 156, czyli obejmie wpływem 0,1% obszaru tej JCWPd.

Dla wariantu I skumulowanego zasoby JCWPd nr 156 zmniejszą się o ok. 0,5 m³/d tj. o około 0,001%.

Eksploatacja złoża oraz odwodnienie w poziomie karbonu górnego nie wpłynie na stan ani na zasoby dostępne w JCWPd 155 i JCWPd 156 ponieważ są to wody silnie zasolone i stanowią nieużytkowe poziomy wodonośne w tym rejonie.

Stwierdza się brak możliwości ascenzji wód słonych do użytkowych poziomów wodonośnych (UPW) ze względu na litologię utworów neogeńskich, które stanowią warstwę izolującą dla wód słonych występujących w utworach karbonu, jak również z uwagi na kierunki przepływu wód podziemnych, które są przeciwne w stosunku do położenia UPW. W związku z planowanym odwadnianiem złoża „Jas-Mos 2” dostępne zasoby wód podziemnych

JCWPd: PLGW6000155 i PLGW2000156 zmieniają się w bardzo małym stopniu i nadal będą wyższe od średniego wieloletniego rzeczywistego poboru z ujęć wód podziemnych.

W ramach profilaktyki przed zagrożeniem wodnym prowadzone są obserwacje i pomiary hydrogeologiczne w wyrobiskach górniczych. Zgodnie z § 449 Rozporządzenia Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1118 z późn. zm.), należy wykonywać, co najmniej dwa razy w roku pomiary dopływu wód do wyrobisk i co najmniej raz w roku analizę chemiczną tych wód. Wody dopływające do wyrobisk górniczych objęte są monitoringiem polegającym na pomiarach natężenia przepływu wód, co najmniej dwa razy do roku w punktach pomiarowych rozmieszczonych w charakterystycznych miejscach kopalni. Złoże „Jas-Mos 2” objęte będzie na bieżąco stałym monitoringiem hydrogeologicznym poprzez tworzenie nowych punktów w trakcie eksploatacji w miarę potrzeb. W przypadku obserwowania stałego, utrzymującego się dopływu wody ze złoża „Jas-Mos 2”, utworzone zostaną tymczasowe punkty pomiarowe, które obowiązywać będą do momentu otamowania rejonu, w którym prowadzone będą roboty górnicze.

Analizując wpływ obniżenia terenu i gospodarowania nimi na wody podziemne w wariancie I stwierdzono, że eksploatacja złoża spowoduje osiadania powierzchni terenu do ok. 5,0 m, co pośrednio może wpłynąć na stan ilościowy pierwszego poziomu wodonośnego w tym rejonie, niezależnie czy ma on walory użytkowe czy nie. W nieckach, powstałych w wyniku osiadania terenu, zalanych wodą w przypadku obniżenia rzędnej terenu poniżej rzędnej zwierciadła wód podziemnych, nastąpią zmiany parametrów zasilania. Wskaźnik infiltracji wzrośnie, ponieważ odsłonięte partie poziomu wodonośnego będą bezpośrednio zasilane przez opady atmosferyczne (brak strefy aeracji o transpiracji). Natomiast obniżenie rzędnych terenu do wartości wyższych niż rzędne zwierciadła wód podziemnych spowoduje tylko zmniejszenie głębokości do zwierciadła wody.

Zmiany zasięgu bezodpływowych zbiorników wodnych wywołane przewidywanymi obniżeniami terenu w wyniku projektowanej eksploatacji w zdecydowanej większości nie będą stanowić zagrożenia dla istniejącej zabudowy i uzbrojenia terenu. Z tego względu planuje się pozostawienie zalewisk w istniejącej formie jako oczek wodnych o charakterze rekreacyjnym bądź siedlisk dla flory i fauny. Jest to zgodne z zapisami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Jastrzębie-Zdrój oraz gminy Mszana.

Ewentualne pompowanie wód z niecek będzie miało podobne skutki jak pompowania spowodowane eksploatacją poziomu wodonośnego poprzez studnie głębinowe. W tych lokalizacjach, gdzie występują wychodnie poziomów wodonośnych powstaną lokalne leje depresji, czyli obniżenia głębokości zwierciadła wód pierwszego poziomu wodonośnego oraz zmiany kierunków przepływu wód podziemnych. Tego typu niecki należy traktować jako kolejne punkty poboru wód podziemnych. Pompowania wód z niecek osiadań będą wpływały na stan ilościowy i zwierciadło wód pierwszego poziomu wodonośnego, jednakże, w zależności od lokalizacji danej niecki osiadań będzie to poziom użytkowy (UPW) lub tylko warstwa wód gruntowych. W zachodniej i północnej części terenu górniczego płytko zalegają tylko poziomy wód gruntowych i ewentualne pompowania z powstałych niecek osiadań nie wpłyną na zasoby i głębokość zwierciadła głównego użytkowego poziomu wodonośnego. Natomiast w południowo-wschodniej części terenu, pierwszy poziom wodonośny jest równocześnie głównym użytkowym poziomem, ale ponieważ zalega na głębokości ponad 10 m, powstałe tam niecki osiadań (o głębokości do 4,0 m) mogą być zalane jedynie wodą

pochodzącą z opadów atmosferycznych i ich odwadnianie nie wpłynie na zasoby ani na obniżenie głębokości zwierciadła wody w poziomie użytkowym. Ponieważ jest to teren zabudowany, na pewnym etapie może być konieczne prowadzenie odwadniania w tym rejonie, co może spowodować zmianę kierunków przepływu wód podziemnych w płytkiej strefie poziomu czwartorzędowego (lokalny lej depresji o powierzchni 0,27 km², co stanowi ok 0,0003% JCWPd 155). Jednak profile podłużne cieków wykazały możliwość powstania przeciwnałamów w niewielkim zakresie, co przy wysokich brzegach nie stanowi większego zagrożenia. W miarę potrzeb może być konieczne pogłębienie cieków, żeby stanowiły jak dotychczas podstawę drenażu. Mając na uwadze możliwość grawitacyjnego odwodnienia ich do cieków nie będzie dodatkowych zalewisk. Ciągłe, ale nieznaczne zmiany, na ograniczonym obszarze, nie spowodują dopływu wód słonych ani innych zagrażających zanieczyszczeniem wód podziemnych. Może jednak nastąpić obniżenie zwierciadła wody w płytkich studniach gospodarskich.

Eksploatacja górnicza prowadzona na terenie złoża „Jas-Mos 2” nie będzie wpływać na ujęcia wód podziemnych, ponieważ na tym terenie nie ma zarówno ujęć wód dla zaopatrzenia ludności w wodę, jak i przemysłu. Może jedynie nastąpić obniżenie zwierciadła wody w studniach gospodarskich, które jednakże na tym terenie nie są użytkowane dla celów pitnych, a jedynie np. do podlewania ogródków.

Zakończenie wydobywania w złożu „Jas-Mos 2” po roku 2042 nie będzie równoznaczne z zakończeniem działalności kopalni KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”, a jedynie z likwidacją podziemnych wyrobisk. Po zakończeniu działalności górniczej w granicach złoża „Jas-Mos 2” woda pochodząca z dopływu naturalnego będzie w dalszym ciągu odwadniana przez Ruch „Borynia”, również ze względu na zachowanie bezpieczeństwa wyrobisk w granicach OG „Szeroka I”, gdyż zaprzestanie pompowania oznaczałoby ich zalewanie.

Zakończenie odwadniania może nastąpić dopiero po zakończeniu działalności zakładów Ruch „Borynia” i Ruch „Zofiówka”. Woda z dopływu naturalnego w okresie likwidacji będzie kierowana do systemu odwadniania Ruchu Zofiówka i odpompowana do osadnika wód dołowych (Ws-2), skąd niewykorzystana część wód słonych zostanie odprowadzona systemem retencyjno-dozującym „Olza” do rzeki Odry. W przypadku zakończenia działalności sąsiednich zakładów zwierciadło wody będzie się samoistnie odtwarzało, jednak należy mieć na uwadze, że wody z poszczególnych poziomów nie mają kontaktu hydraulicznego. Ze względu na istnienie warstwy nieprzepuszczalnej ilów neogenu zakończenie odwadniania oznacza wypełnienie się wyrobisk wodami napływającymi z dopływów bocznych. Ze względu na zalegającą warstwę izolującą neogenu zatapianie kopalń nastąpi nie bezpośrednio z powierzchni, ale z dopływów bocznych z utworów karbonu tj. wód o potencjale chemicznym podobnym do aktualnie odprowadzanego. Istniejące warunki hydrogeologiczne powodują, iż nie ma możliwości wpływu wód poziomu karbońskiego na wody znajdujące się w nadkładzie tj. na jakość wód neogenu i czwartorzędu. Mając na uwadze powyższe jedyna zmiana w przypadku częściowego odwadniania może nastąpić jedynie w zakresie zwiększenia ilości zawiesiny. Ponieważ podziemna część układu odwadniania jest wyposażona w osadniki, których zadaniem jest usunięcie zawiesin, w przypadku częściowego odwadniania nie zmienia się jakość wód odprowadzanych na powierzchnię (zawiesiny zostaną usunięte w osadnikach podziemnych).

Zgodnie z przedstawioną charakterystyką uwarunkowań geologicznych oraz analizą oddziaływań przeprowadzoną w raporcie, z uwagi na izolujące właściwości nadkładu nad złożami węgla kamiennego, ilość wód z dopływu naturalnego nie ulegnie istotnym

zmianom, tym samym nie zwiększy się presja wynikająca z odwodnienia złoża „Jas-Mos 2”. Odwodnienie wyrobisk górniczych w ww. złożu nie będzie miało znaczącego wpływu na ilość wód podziemnych pobieranych z górotworu. Odwodnienie górotworu w związku z eksploatacją węgla do roku 2042 nie spowoduje zwiększenia presji chemicznych w obrębie przedmiotowych JCWPd ze strony przemysłu wydobywczego. Pomimo stałej i wieloletniej eksploatacji węgla w obszarze przedmiotowych JCWPd ich stan chemiczny i ilościowy jest dobry. Tak więc stwierdzono, że dla planowanej do roku 2042 eksploatacji węgla ze złoża „Jas-Mos 2” brak jest przesłanek wskazujących na pogarszanie stanu JCWPd oraz na zagrożenie celów środowiskowych ustalonych dla nich w IIaPGW.

Podsumowując ustalenia wynikające z oceny oddziaływania przedsięwzięcia pn.: „Wydobywanie węgla kamiennego i metanu, jako kopaliny towarzyszącej, ze złoża „Jas Mos 2” objętego Obszarem Górniczym „Jastrzębie V”, nie przewiduje się ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych JCWP i JCWPd, o których mowa w art. 57, art. 59 i art. 61 ustawy Prawo wodne i ustanowionych w IIaPGW.

W raporcie dokonano szczegółowej analizy wpływu podziemnej eksploatacji górniczej na krajobraz. W granicach przedmiotowego terenu jest on w znacznej mierze zróżnicowany. Wynika to przede wszystkim z ukształtowania powierzchni terenu, prowadzonej działalności gospodarczej a także z uwarunkowań florystycznych. Na przestrzeni lat podlegał on licznym przekształceniom, na skutek postępującej urbanizacji a także działalności przemysłu wydobywczego. Zmiany w krajobrazie wynikające z działalności wydobywczej zaznaczają się w sposób znaczny. Obszar ten zasadniczo nie wyróżnia się krajobrazowo na tle terenów sąsiednich. W krajobrazie zaznaczają się wyraźnie elementy charakterystyczne dla krajobrazu terenów górniczych, tj. niecki z osiadań czy bezodpływowe zbiorniki zapadliskowe, powstałe na skutek dotychczasowej eksploatacji. Wyraźną dominantą w krajobrazie jest zlokalizowany w części południowej obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Pochwacie” zakładu górniczego „Zofiówka”.

W północnej części terenu przeważa krajobraz podmiejski. Powstał on w wyniku przeobrażenia terenów typowo wiejskich. Aktualnie dominuje tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Towarzyszą jej obiekty usługowe niejednokrotnie powiązane z budynkami mieszkalnymi. Wśród usług dominują obiekty stanowiące usługi dla ludności. Brak jest tu obiektów mogących stanowić uciążliwość dla środowiska. Osią istniejących terenów zabudowanych w tej części omawianego obszaru jest ul. Wiejska. Istniejącej zabudowie towarzyszą tereny biologicznie czynne, w postaci fragmentów zachowanych upraw rolnych. W krajobrazie wyróżniają się liczne zadrzewienia oraz antropogeniczne zbiorniki wodne. Podobny sposób zagospodarowania występuje w południowej części terenu. Intensywność zabudowy jest tam jednak mniejsza.

W środkowej części terenu przeważa krajobraz wiejski, rolniczy, charakteryzujący się występowaniem mozaiki pól uprawnych oraz łąk kośnych i pastwisk, urozmaiconych przez zadrzewienia śródpolne czy niewielkie zagajniki. Istniejącym terenom rolnym towarzyszy pojedyncza zabudowa zagrodowa.

Inną formą krajobrazu jest znajdujący się w południowej części omawianego terenu fragment zwałowiska „Pochwacie”. Obiekt ten jako najwyższy punkt wysokościowy stanowi dominantę w terenie. Antropogeniczną dominantę w krajobrazie stanowią również napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia wraz z słupami przecinające teren głównie w obrębie otwartych terenów rolnych.

Na podstawie zgromadzonych materiałów dokonano podziału terenu na jednostki typologiczne zgodnie z załącznikiem do ustawy krajobrazowej. Z uwagi na przekształcenie

antropogeniczne omawianego terenu oraz warunki siedliskowe jednostki typowo przyrodnicze w omawianym terenie nie występują. Niemniej jednak uwzględniając indywidualne cechy terenu wydzielono tereny leśne występujące w omawianym obszarze, jako osobne jednostki krajobrazowe. Podobna sytuacja dotyczy powierzchni zalewu Połomskiego, która wydzielono jako osobną jednostkę krajobrazową.

Oceny wpływu krajobrazu spowodowanymi wpływem projektowanej eksploatacji na powierzchnię terenu dokonano, przeprowadzając wielopłaszczyznową ocenę. Na potrzeby oceny skorelowano powierzchnię wyznaczonej jednostki krajobrazowej wraz z głębokością prognozowanego osiadania terenu.

W raporcie zestawiono powierzchnię poszczególnych jednostek narażonych na osiadania. Skalę zmian podzielono na osiadania do 1 m, od 1,1 m do 3 m, od 3,1 m do 5 m, od 5,1 do 7 m. Przeanalizowano również wpływ osiadań w ujęciu skumulowanym. Na tej podstawie stwierdzono, że w zasięgu wpływów eksploatacji znajdować się będą wszystkie wydzielone jednostki krajobrazowe. Najmniejsza skala zmian, określona jako I, występuje w 4 jednostkach. Natomiast najsilniejsza skala zmian określona jako IV w 8 jednostkach krajobrazowych. W zależności od jednostki krajobrazowej zmiany będą mniej lub bardziej negatywne, ale na niektórych obszarach zmiany mogą być także korzystne, poprzez zwiększenie zasięgu widoczności lub lepsze wyeksponowanie dominant. Jak wynika z raportu największe osiadania w perspektywie do 2024 r. koncentrują się w północnej części analizowanego obszaru. Największe osiadania przekroczą 5 m i występować będą na terenach zabudowy mieszkaniowej położonej na południe od ul. Wiejskiej.

Przedsięwzięcie będzie wiązało się z emitowaniem do powietrza zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Planowana eksploatacja złoża „Jas-Mos 2” będzie opierała się o istniejącą infrastrukturę Ruch „Borynia”. Źródłami związanymi bezpośrednio z wydobywaniem kopaliny będą szyby wentylacyjne wydechowe: szyb nr III i szyb nr VI (szyb peryferyjny). Źródła te są aktualnie eksploatowane i nie zakłada się by przedsięwzięcie spowodowało zmiany w zakresie pracy tych źródeł. Szyb nr III wyposażony jest w trzy sztuki wentylatorów, z których jednocześnie pracują dwa. Natomiast szyb nr VI wyposażony jest w dwa wentylatory, z których pracuje zawsze tylko jeden. Szyby wentylacyjne odprowadzają zanieczyszczone powietrze z wyrobisk górniczych. Głównym zanieczyszczeniem emitowanym za ich pośrednictwem jest pył. Wielkość emisji na potrzeby przedstawienia oddziaływania tych źródeł na stan jakości powietrza przyjęto na podstawie pomiarów będących podstawą do rocznego raportu składanego przez Ruch „Borynia” do Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami. Emisję wyznaczono dla każdego z wentylatorów, a jej poziom waha się od 1,36 kg/h do 1,46 kg/h. Wartości te stanowią ok. 57-72 % wielkości, którą zakład na podstawie stosownych zgłoszeń (art. 152 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.- dalej POŚ) może wprowadzać do powietrza. Nie zakłada się by po zrealizowaniu przedsięwzięcia oddziaływanie w tym zakresie zwiększyło się i zachodziła konieczność aktualizacji zgłoszeń. Niemniej w przypadku, gdy stwierdzone zostanie prawdopodobieństwo przekroczenia przyjętych poziomów emisji Inwestor zobowiązany będzie do aktualizacji zgłoszenia, a jego przyjęcie przez właściwy organ ochrony środowiska uwarunkowane będzie nie powodowaniem przekroczenia standardów jakości środowiska (art. 152 ust. 4a ustawy POŚ).

Ruch „Borynia” eksploatuje również inne źródła emisji zorganizowanej i niezorganizowanej do powietrza, które nie są bezpośrednio związane z wydobywaniem kopaliny. Wszystkie źródła eksploatowane na terenie zakładu zostały uwzględnione w analizie oddziaływania na jakość powietrza.

Energetyczne źródła spalania paliw zasilane pozyskiwanym w kopalni metanem w postaci 2 kotłów wodnych oraz silnika gazowego są eksploatowane przez PGNiG Termika. Z uwagi na ich lokalizację na terenie Zakładu Głównego Ruchu „Borynia” ich oddziaływanie również zostało uwzględnione w prowadzonych analizach.

Z raportu wynika, że w zakresie opisanych powyżej źródeł istniejących nie zajdą żadne zmiany, rodzaj i wielkość emisji pozostaną na tym samym poziomie, a Inwestor dopełnił obowiązków wynikających z eksploatacji instalacji będącej źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza wynikających z zapisów POŚ tj. dokonał zgłoszeń tych instalacji. Z uwagi na fakt, że zgłoszenie dokonywane jest na czas nieoznaczony Ruch „Borynia” ma prawo wprowadzać do powietrza wykazane w zgłoszeniu wielkości emisji bez ograniczeń czasowych. W przypadku wprowadzenia zmian zgłoszenie należy zaktualizować lub dokonać ponownego zgłoszenia instalacji organowi ochrony środowiska.

Do raportu załączono analizę rozprzestrzeniania zanieczyszczeń, w której uwzględniono eksploatowane przez Ruch „Borynia” źródła emisji, a także źródła spalania paliw eksploatowane przez PGNiG Termika zlokalizowane na terenie Zakładu Głównego Ruchu Borynia.

Zgodnie z obowiązującą metodyką referencyjną oceniono, czy planowana instalacja spełniać będzie standardy jakości powietrza i wartości odniesienia substancji w powietrzu. Normy te określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j z 2021 r. poz. 845) oraz wartości odniesienia określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. Nr 16, Poz. 87).

Przeprowadzone w raporcie teoretyczne obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu ze wszystkich źródeł eksploatowanych na terenie zakładu wykazały, że spełnione będą standardy jakości powietrza oraz wartości odniesienia określone w ww. rozporządzeniach za wyjątkiem pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Należy jednak zauważyć, że obliczone stężenia tej substancji są niewielkie (poniżej 1 µg/m³) i w całości uwzględnione w tle zanieczyszczeń, gdyż źródła te są aktualnie eksploatowane przez zakład. W związku z tym przekroczenia stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM_{2,5} nie będą wynikały bezpośrednio z eksploatacji opisanych powyżej źródeł, a są związane z aktualnym złym stanem jakości powietrza (przekroczenia notowane w tle zanieczyszczeń).

Biorąc pod uwagę powyższe oraz fakt, że przedsięwzięcie nie będzie mieć wpływu na wielkość i rodzaj emisji zanieczyszczeń do powietrza w sentencji decyzji nie określono warunków w tym zakresie.

Należy jednak zauważyć, że zarówno zakład mechanicznej przeróbki węgla, instalacje do przetwarzania odpadów jak i obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych są przedsięwzięciami kwalifikowanymi zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839 ze zm.) do znacząco oddziałujących na środowisko. Zatem zmiany w zakresie istniejących instalacji lub planowanie realizacji takiego zamierzenia będzie wiązało się z koniecznością uzyskania odrębnej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom kopalni konieczne jest usunięcie metanu z wyrobisk górniczych co wiąże się z emisją tego gazu do atmosfery.

Z przedstawionych informacji w raporcie wynika, że przewidziane do eksploatacji ściany wydobywcze charakteryzują się niską metanowością bezwzględną, co nie powoduje konieczności ich odmetanowania. Z uwagi na niską metanowość bezwzględną metan usuwany będzie z podziemnej części kopalni za pośrednictwem systemów wentylacji. Zgodnie z obowiązującymi przepisami stężenie metanu w powietrzu wentylacyjnym nie może przekroczyć 0,75 % obj. Powyżej 0,75 % objętości konieczne jest stosowanie systemu odmetanowania.

Z uwagi na fakt, że ściany przewidziane do eksploatacji w OG „Jastrzębie V” charakteryzują się niską prognozowaną metanowością bezwzględną nie planuje się prowadzenia odmetanowania podczas prowadzenia procesu eksploatacji węgla kamiennego. Mając na uwadze powyższe metan z omawianych ścian nie będzie zagospodarowywany podczas ich eksploatacji.

W raporcie oszacowano w perspektywie do roku 2040 r. metanowość bezwzględną. Metanowość bezwzględna poszczególnych ścian zawierać się będzie w przedziale od 0,9 – 8,9 m³ CH₄/min), spośród wszystkich przewidzianych do eksploatacji ścian.

Prognozy te wykonano z uwzględnieniem założonego poziomu wydobycia oraz przy uwzględnieniu zasymulowanych profili warstw metanonośnych. W okresie uwzględniającym eksploatację 32 ścian w latach od 2025-2040 objętościowa ilość wydzielonego metanu będzie kształtowała się na poziomie 18 163 296 m³.

Obliczony ślad węglowy dla KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”, wynosi 507 355 mg CO₂/rok (GWP100a). Złoże „Jas-Mos 2” nie posiada odrębnej infrastruktury – zarówno wentylacja wyrobisk jak i przeróbka oraz transport prowadzona jest poprzez infrastrukturę Ruchu „Borynia”. Mając na uwadze, iż udział eksploatacji ze złoża „Jas-Mos 2” zaprojektowano na poziomie 20% ogólnego wydobycia z Ruchu „Borynia”, należy przyjąć, iż udział emisji gazów cieplarnianych pochodzących z eksploatacji złoża „Jas-Mos 2” stanowi ok. 20% emisji ogólnej pochodzącej ze źródeł należących do Ruchu „Borynia”. Mając na uwadze powyższe w obliczonym śladzie węglowym dla KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch „Borynia”, 20% udział odnosi się do eksploatacji prowadzonej w złożu „Jas-Mos 2”. Ślad węglowy dla przedmiotowej inwestycji wynosić więc będzie 101 471 mg CO₂/rok (GWP100a). Ślad węglowy został obliczony na podstawie dotychczasowej działalności Ruchu „Borynia” z uwzględnieniem prognoz dotyczących emisji metanu.

Jak wynika z przeprowadzonej analizy na wartość śladu węglowego generowanego przez Ruch „Borynia” w ciągu jednego roku mają wpływ głównie trzy czynniki. Najwyższy udział w śladzie węglowym jest związany z bezpośrednią emisją metanu wentylacyjnego, jak również bezpośrednią emisją metanu z odmetanowania. Oddziaływanie pośrednie związane ze zużyciem energii elektrycznej ma również znaczący udział w śladzie węglowym wynoszący prawie 25%.

Biorąc pod uwagę fakt, iż aktualnie prowadzona była eksploatacja w złożu „Jas-Mos 1”, z którego wyodrębnione zostało złoże „Jas-Mos 2”, projektowana eksploatacja nie spowoduje wzrostu emisji gazów cieplarnianych w stosunku do lat poprzednich.

Jak przytoczono to w poprzednich punktach niniejszego opracowania niska metanowość złoża powoduje, iż aktualnie nie ma możliwości technicznych odmetanowania (w trakcie eksploatacji). W związku z powyższym zgodnie z aktualnym stanem wiedzy nie ma możliwości ograniczenia oddziaływania w zakresie emisji gazów cieplarnianych

pochodzących ze źródeł związanych z wentylacją złożeń, w trakcie eksploatacji poszczególnych ścian.

Zgodnie z zawartymi informacjami w dokumentacji odmetanowanie następować będzie po zakończeniu eksploatacji w ścianach. Aktualny stopień odmetanowania przez Ruch „Borynia” wynosi 43%, a zagospodarowanie metanu z odmetanowania 21%.

W ramach ograniczenia emisji zakłada się zwiększenie wykorzystania metanu z odmetanowania do 100%. Równocześnie zakłada się wzrost stopnia odmetanowania do 54%, a w rezultacie zmniejszenie emisji metanu wentylacyjnego i zagospodarowanie całości ujmowanego metanu.

Jak obliczono w raporcie prowadzenie odmetanowania ze skutecznością 50% pozwoli na dalsze zmniejszanie śladu węglowego do poziomu 469 209 Mg CO₂e/rok (GWP100a). Emisje gazów cieplarnianych z wyłączeniem dwutlenku węgla w roku 2020 r. wyniosły dla górnictwa światowego 958 Mt CO₂e, a dla sektora górnictwa Unii Europejskiej 27 Mt CO₂e. Zatem emisja metanu z Ruchu „Borynia” odpowiada za 0,05% emisji górnictwa światowego i 1,85 % emisji z górnictwa UE. Wynika z tego, że Ruch „Borynia” nie jest znaczącym źródłem emisji metanu w odniesieniu do sektora górnictwa zarówno Unijnego jak i światowego. Dodatkowo wskaźniki te ulegną dalszemu zmniejszeniu w wyniku opisanych powyżej działań. Zgodnie z przeprowadzonymi obliczeniami śladu węglowego dla Ruchu Borynia, wdrożenie planowanych działań w tym m.in. utrzymanie stopnia odmetanowania na poziomie 43% i całkowite wykorzystanie metanu z odmetanowania pozwoli na redukcję śladu węglowego o 21% w porównaniu do sytuacji, w której nie podjęto by żadnych działań. Natomiast równoczesny wzrost stopnia odmetanowania do 50% przy 100% wykorzystaniu metanu z odmetanowania pozwoli na redukcję śladu węglowego o 31%. W raporcie wskazano, że redukcja na tym poziomie jest zgodna ze ścieżką well below 2°C Porozumienia Paryskiego zakładającą ograniczenie śladu węglowego o 30% do roku 2030 względem roku 2018.

W raporcie wskazano, że stosowane systemy odmetanowania pozwalają na maksymalne ujęcie do ok. 50% gazu obecnego w złożu. Odrębną kwestią jest możliwość ujęcia metanu wentylacyjnego. Głównym problemem w ujęciu metanu z systemów wentylacji jest jego niewielkie stężenie i duża ilość odprowadzanych gazów.

Stężenie metanu w powietrzu wentylacyjnym odprowadzanym z Ruchu „Borynia” wynosi ok. 0,1-0,15%. Są to wielkości poniżej wartości granicznych dla obecnie dostępnych instalacji wykorzystania lub utylizacji metanu wentylacyjnego.

Aktualnie Ruch "Borynia" uruchomił instalację pozwalającą na całkowite zagospodarowanie metanu ujętego systemem odmetanowania. Można również wnioskować, że nie ma obecnie komercyjnie dostępnych i ekonomicznie uzasadnionych technicznych możliwości utylizacji metanu wentylacyjnego w tej skali, w jakiej jest on emitowany, które jednocześnie gwarantowałyby bezpieczeństwo.

Biorąc pod uwagę charakter przedsięwzięcia i konieczność zapewnienia bezpieczeństwa osobom pracującym w podziemnej części kopalni stosowanie metod będących w fazie rozwoju lub których skuteczność i bezpieczeństwo nie zostało potwierdzone w odniesieniu do warunków i skali pracy kopalni nie jest możliwe. Zatem w decyzji nie określono warunków w zakresie ograniczania emisji metanu wentylacyjnego czy zwiększenia efektywności odmetanowania. W decyzji określono warunek l.2.10 mający na celu zagwarantowanie, że eksploatacja nie przyczyni się do emisji wyższych niż opisane i ocenione przez tut. organ w toku niniejszego postępowania.

Należy również zauważyć, że obowiązki przedsiębiorcy górniczego w zakresie odnoszącym się do emisji metanu określa Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1787 z 13 czerwca 2024 r. w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/942, do którego stosowania jest on zobowiązany z mocy prawa. Zatem w decyzji nie określono warunków odnoszących się do kwestii regulowanych ww. Rozporządzeniem.

Na etapie eksploatacji kopalni wytwarzane są odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne. Największą grupę odpadów wytwarzanych stanowią odpady wydobywcze powstające podczas eksploatacji złóż węgla oraz jego przeróbki i wzbogacania. Rocznie wytwarzanych jest około 60 000 ton odpadów o kodzie 01 01 02 - odpady z wydobywania kopalin innych niż rudy metali, około 190 000 ton odpadów o kodzie 01 04 81 odpady z flotacyjnego wzbogacania węgla inne niż wymienione w 01 04 80 oraz 2 200 000 ton odpadów o kodzie 01 04 12 – odpady powstające przy płukaniu i oczyszczaniu kopalin inne niż wymienione w 01 04 07 i 01 04 11.

Jak wynika z raportu planowane prowadzenie podziemnej eksploatacji w obrębie złoża „Jas Mos 2” na O.G. „Jastrzębie V” do roku 2042 nie spowoduje, że ilość odpadów wydobywczych ulegnie zwiększeniu. Sposoby i kierunki zagospodarowania odpadów wydobywczych, prowadzone są na podstawie decyzji administracyjnych uzyskanych przez Ruch Borynia.

W zakresie odpadów wydobywczych planuje się w perspektywie do roku 2042 kontynuację aktualnie prowadzonej gospodarki tymi odpadami.

W raporcie wskazano, że Ruch „Borynia” nie posiada czynnego obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Odpady wydobywcze przetwarzane są poza instalacjami do budowy budowli krajobrazowej. Na przetwarzanie odpadów w opisany powyżej sposób zakład posiada aktualne zezwolenie na przetwarzanie odpadów.

W perspektywie do roku 2027 odpady wydobywcze zostaną zagospodarowane do wznoszenia Budowli Krajobrazowej, która ma objąć ponad 62 ha terenu (prace nad wnoszeniem budowli zapoczątkowano w 2019 r.). W następnych latach (po roku 2027) kopalnia planuje lokowanie odpadów wydobywczych na terenie jaru na północ od zbiornika 6a. Jar ten oznaczony jako zbiornik 6b jest naturalnym przedłużeniem zbiornika 6a. Planuje się, że po zakończeniu eksploatacji zbiornika 6b uzyskane zostanie zamienne pozwolenie na budowę dla zbiornika 4a pozwalające na podniesienie jego rzędnej. Zakłada się, że zarówno przy budowie zbiornika 6b jak i podwyższeniu rzędnej zbiornika 4a kontynuowany będzie proces przetwarzania odpadów wydobywczych poza instalacjami. Z uwagi na fakt, że zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839 ze zm.) przetwarzanie odpadów poza instalacjami nie jest przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko, jego realizacja nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W związku z tym w niniejszej decyzji nie określono warunków dla wznoszenia budowli krajobrazowej.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach będzie wymagana w przypadku planowania podjęcia realizacji przedsięwzięcia będącego instalacją do przetwarzania odpadów lub obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. W przypadku gdy jakiegokolwiek procesy związane z wykorzystywaniem odpadów wydobywczych na potrzeby budowy budowli krajobrazowych będą kwalifikowały się jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, podmiot planujący ich realizację będzie zobowiązany

do uzyskania odrębnej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i tym samym zobowiązany będzie do przeanalizowania wpływu tego zamierzenia na środowiskowo ramach odrębnego postępowania administracyjnego.

Ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów wydobywczych jest trudne, gdyż ich ilość zależy od budowy złoża. Dla zmniejszenia ilości odpadów wytwarzanych w poziomach wydobywczych Ruch „Borynia” planuje:

- zaniechanie eksploatacji pokładów o dużym zanieczyszczeniu skała płonną,
- zaniechanie eksploatacji pokładów tzw. "cienkich",
- dobór obudowy zmechanizowanej dokładnie do parametrów planowanej furty eksploatacyjnej,
- stosowanie na szeroką skalę klejenia skał stropowych, a tym samym likwidację opadów skał w ścianach i chodnikach,
- zwiększenie kontroli prawidłowości prowadzonych ścian przez służby ustalone w dokumentacji technicznej ścian, stosowanie wzmocnionej obudowy chodnikowej w celu eliminacji wykonywania pobierek spągu.

Oprócz odpadów wydobywczych na etapie eksploatacji wytwarzane są i będą odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne pochodzące m.in. z konserwacji stosowanych maszyn i urządzeń czy z prowadzonych prac remontowych. Zakład prowadzi ilościową i jakościową ewidencję odpadów zgodnie z przyjętą klasyfikacją.

Ruch „Borynia” posiada stosowne decyzje administracyjne w zakresie wytwarzania i odzysku odpadów i zobowiązany jest do prowadzenia działalności w zakresie gospodarki odpadami na podstawie uregulowanego stanu prawnego.

Zasady postępowania z odpadami będą zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Wymogi w zakresie postępowania z odpadami w zakresie ich magazynowania i przetwarzania określa m.in.: ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2022 poz. 699 ze zm.), rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów (Dz.U. 2020 poz. 1742) czy Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2336).

Przedmiotowe przedsięwzięcie nie będzie stanowić zagrożenia dla środowiska ze względu na ilość i rodzaj wytwarzanych odpadów, pod warunkiem prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadami zgodnej posiadanymi decyzjami i z obowiązującymi przepisami w zakresie gospodarki odpadami – w tym przepisami szczegółowymi. W związku z powyższym w decyzji nie określono warunków minimalizujących wpływ inwestycji na środowisko w tym zakresie.

Działalność wydobywcza Ruchu „Borynia” wiąże się z emisją hałasu do środowiska z poszczególnych obiektów kopalni zlokalizowanych na powierzchni. Planowana eksploatacja nie spowoduje powstania nowych źródeł hałasu, gdyż będzie opierała się na infrastrukturze istniejącej. Nie jest również planowane zwiększenie mocy akustycznej ani czasu pracy źródeł istniejących.

Niemniej w raporcie przeanalizowano oddziaływanie na środowisko związane z emisją hałasu z istniejących źródeł. W analizie uwzględniono wszystkie istotne źródła hałasu bezpośrednio związane z wydobywaniem kopaliny, a tym samym przedmiotem postępowania. Dodatkowo zgodnie z obowiązującą metodyką uwzględniono inne istniejące źródła hałasu eksploatowane na terenie Ruchu „Borynia”. Dla każdego ze źródeł określono jego parametry takie jak moc akustyczna, izolacyjność czy czas pracy. W analizie wzięto pod uwagę maksymalne poziomy mocy akustycznych i maksymalny zakładany czas pracy tych źródeł.

Założono również, że wszystkie źródła będą pracować jednocześnie, co w praktyce jest bardzo mało prawdopodobne.

W najbliższym otoczeniu ww. źródeł zidentyfikowano tereny podlegające ochronie przed hałasem, których oceny akustycznej dokonano wprowadzając na granicy ww. terenów punkty referencyjne, w których obliczono wartości równoważnego poziomu dźwięku A. Ponadto wykonano obliczenia propagacji hałasu w siatce obliczeniowej, a ich wynikiem są, zaprezentowane na załącznikach graficznych, izolinie rozprzestrzeniania się hałasu. Następnie, w celu oceny oddziaływania analizowanego przedsięwzięcia na klimat akustyczny, dokonano porównania obliczonych poziomów dźwięku z poziomami dopuszczalnymi, wskazanymi dla poszczególnych rodzajów terenów. Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że na granicy terenów podlegających ochronie akustycznej nie zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu określone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

Jak zaznaczono powyżej, wszystkie źródła są źródłami istniejącymi. W przypadku gdy ich eksploatacja byłaby powodem nadmiernej uciążliwości akustycznej (powodowała przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu) zobligowanie zakładu do ograniczenia negatywnego oddziaływania leży w kompetencji organu ochrony środowiska (art. 115a POŚ).

Na terenie Ruchu „Borynia” eksploatowana jest instalacja wytwarzająca pola elektromagnetyczne, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko - stacja elektroenergetyczna o napięciu znamionowym 110 kV – Rozdzielnia napowietrzna 110 kV. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz.U. Nr 130, poz. 880) Ruch „Borynia” dokonał zgłoszenia Marszałkowi Województwa Śląskiego ww. instalacji.

Dodatkowo zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1118 ze zm.). prowadzi się pomiary wskaźników zagrożenia radiacyjnego, tj.

- pomiary stężenia energii potencjalnej alfa w powietrzu krótkożyciowych produktów rozpadu radonu,
- pomiary mocy kermy promieniowania gamma w powietrzu,
- pomiary stężenia promieniotwórczego izotopów radu Ra-226 i Ra-228 w wodach kopalnianych,
- pomiary sumarycznej aktywności właściwej izotopów radu Ra-226, Ra-228, Ra-224, Pb-210 w osadach kopalnianych.

Wyniki poszczególnych wskaźników zagrożenia radiacyjnego naturalnymi substancjami promieniotwórczymi wskazują, że w Ruchu „Borynia” nie istnieje możliwość, aby pracownicy otrzymali w ciągu roku dawkę 1 [mSv], zatem nie ma wyrobisk zagrożonych radiacyjnie i nie zachodzi konieczność ich klasyfikacji.

Planowane przedsięwzięcie nie wypełnia warunków, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 138), zatem w decyzji nie określono wymogów w zakresie przeciwdziałania skutkom awarii przemysłowych.

W górnictwie podziemnym występuje wiele zagrożeń naturalnych wynikających z warunków geologiczno-górnictwowych w obrębie złoża. Dotyczy to zwłaszcza zagrożeń, tąpnięć, metanowych i wybuchem pyłu węglowego. Z uwagi na gwałtowność przebiegu i dużą intensywność rozwoju tych zjawisk, a także objęcie działaniem znacznych przestrzeni i występowaniem czynników niszczących, zjawiska te mogą nosić znamiona katastrofy. W związku z charakterem planowanego przedsięwzięcia w raporcie analizowano następujące charakterystyczne zagrożenia powodowane podziemną eksploatacją złoża węgla: zagrożenia wodne, klimatyczne, zagrożenia tąpnięć, zagrożenia pożarowe, zagrożenie wyrzutami gazów i skał, zagrożenie metanowe i zagrożenie wybuchem pyłu węglowego. Z uwagi na charakter przedsięwzięcia, czyli podziemne wydobywanie kopaliny, skutki analizowanych zagrożeń będą występowały pod ziemią i nie będą w sposób istotny odczuwalne na powierzchni, a tym samym nie będą w znaczący sposób oddziaływać na środowisko.

W celu ograniczenia zagrożenia tąpnięć Ruch „Borynia” planuje stosować:

- właściwy system wybierania i odpowiednią technologię urabiania,
- wywoływanie dokładnego zawału skał stropowych, podsadzanie powstałych podczas zawału pustek poeksploatacyjnych oraz likwidowanie zbędnych wyrobisk,
- prawidłowe zbliżanie frontem eksploatacji do zrobów, wyrobisk znajdujących się na wybiegu ścian, zaburzeń geologicznych oraz do części pokładów znajdujących się w zasięgu wpływów krawędzi eksploatacji i resztek pokładów sąsiednich.

Dla ograniczenia możliwości powstania pożarów endogenicznych oraz ich wczesnego wykrywania przewiduje się między innymi:

- kontrolowanie składu powietrza kopalnianego w przewietrzanych wyrobiskach górniczych,
- systematyczne pobieranie próbek powietrza na wlocie i wylocie z rejonów wentylacyjnych,
- pobieranie próbek powietrza z otworów wykonanych w pokładzie oraz w zrobach ścian.

W trakcie przeprowadzania procedury oceny oddziaływania na środowisko stwierdzono, że planowana inwestycja nie będzie powodowała transgranicznych oddziaływań na środowisko zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji, z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia w znacznej odległości od granicy państwa tj. poza zasięgiem prognozowanych oddziaływań.

Planowana inwestycja nie zalicza się do instalacji wymienionych w art. 135 ust. 1 POŚ, dla których, w przypadku, gdy pomimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska, wyznacza się obszar ograniczonego użytkowania.

Zgodnie z art. 82 ust. 1 pkt 4 ustawy o oś jeżeli wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje przed uzyskaniem koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie przedstawia się stanowiska w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18 ustawy o oś.

Podsumowując stwierdza się, że przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na wydobywaniu kopaliny ze złoża węgla kamiennego „Jas Mos 2” przez Jastrzębską Spółkę Węglową S.A. Kopalnia Węgla Kamiennego "Borynia

- Zofiówka - Bzie" Ruch „Borynia” – dla wariantu I zakładającego eksploatację węgla w granicach wydzielonych partii złoża – C3, W2, W3 na głębokości od 750 do 1000 m, metodą podziemną, systemem ścianowym z zawalem stropu, wykazała, że na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia zastosowane będą rozwiązania organizacyjno-techniczne, dzięki którym wpływ inwestycji na poszczególne elementy środowiska będzie odpowiednio ograniczany i minimalizowany.

Wnioskiem z 24 listopada 2025 r. Inwestor zawniósł o nadanie niniejszej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rygoru natychmiastowej wykonalności. Zgodnie z art. 108 § 1 Kpa decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami, bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. W ww. wniosku o nadanie niniejszej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności Inwestor podał szereg argumentów uzasadniających wyżej wymienione okoliczności.

W zakresie poszczególnych przesłanek określonych w art. 108 § 1 Kpa w oparciu o przedłożony wniosek ustalono co następuje.

Za nadaniem niniejszej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności przemawia zarówno konieczność zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami, jak i wyjątkowo ważny interes strony. Nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności umożliwi wystąpienie o wydanie koncesji wydobywczej dla Ruchu „Borynia”, dzięki której możliwa będzie niezwłoczna kontynuacja prowadzonego wydobywania co przedłuży żywotność funkcjonującego zakładu górniczego. Obecnie obowiązująca koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża „Jas-Mos 1” (z którego wydzielono złożo „Jas-Mos 2”) kończy swoją ważność z terminem 31 grudnia 2025 r.

W zakresie interesu społecznego i jednocześnie mając na względzie zabezpieczenie gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami za nadaniem rygoru natychmiastowej wykonalności przemawia konieczność zapewnienia polskiej gospodarce odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa surowcowego. Nie może ulegać wątpliwości, że utrzymanie terminowych dostaw węgla kokсового w stosownej ilości oraz po adekwatnych cenach ma bezpośrednie przełożenie na sprawne funkcjonowanie wielu sektorów gospodarki uzależnionych bezpośrednio i pośrednio od dostaw tego surowca. Uzyskanie koncesji przed upływem 2025 r. pozwoli zwiększyć stabilność zaopatrzenia podstawowych gałęzi polskiego przemysłu w jeden z kluczowych, a zarazem krytycznych surowców, jakim jest węgiel kokсовy. Zapewnienie odpowiedniej dostępności tego surowca na rynku ma obecnie szczególne znaczenie w obliczu stale rosnącego zapotrzebowania na stal przy ograniczonej podaży od innych wytwórców europejskich.

Opóźnienie w uzyskaniu koncesji na potrzeby, której wnioskuje o się o wydanie niniejszej decyzji może mieć istotne negatywne skutki dla gospodarstwa narodowego oraz skutki gospodarcze wykraczające zdecydowanie poza ramy branży górniczej. Te negatywne skutki mogą polegać na niewykorzystaniu mocy produkcyjnych koksozni oraz hut uzależnionych od dostaw węgla kokсового. Dalsze skutki niedoborów surowca mogą wykraczać daleko poza granice samego hutnictwa i sektorów z nim związanych. Mowa tu o pogłębianiu – i tak już dotkliwych dla polskiej gospodarki - niedostatków stali i innych wyrobów przemysłu hutniczego, które negatywnie odbijają się chociażby na branży budowlanej. Co więcej, realną dalszą konsekwencją niewykorzystania potencjału polskiego hutnictwa i innych gałęzi przemysłu polegających na dostawach węgla kokсового, mogą być istotne straty finansowe przedsiębiorstw funkcjonujących na tych rynkach. Straty te zaś mogą mieć

przełożenie na indywidualną sytuację gospodarczą tych podmiotów, ich pracowników oraz przychody budżetu państwa.

Nie można również pominąć faktu, że górnictwo i związane z tą branżą sektory gospodarki mają istotne znaczenie społeczno-gospodarcze, gdyż stanowią kluczowych pracodawców w regionach, które od stuleci opierają swój rozwój na przemyśle wydobywczym. Jest to szczególnie widoczne na takich obszarach jak obszar realizacji przedsięwzięcia, gdzie wiele osób czerpie bezpośrednio lub pośrednio korzyści z prowadzonej w tym rejonie działalności wydobywczej. Bezsprzecznym jest zatem, że zapewnienie ciągłości pracy zakładu górniczego leży w interesie społecznym.

Ewentualna zwłoka w uzyskaniu prawomocnej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i koncesji na wydobywanie węgla może negatywnie odbić się na perspektywach rozwojowych Wnioskodawcy, co w dalszym horyzoncie może spowodować konieczność wstrzymania zatrudnienia lub nawet ograniczania istniejącego i tym samym pozbawić region istotnych korzyści gospodarczych. W tym więc zakresie nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności ściśle wiąże się z wyjątkowo ważnym interesem Spółki, który w powyżej opisanym aspekcie przeplata się z interesem społecznym.

Długotrwałe i skomplikowane procedury związane z ewentualnym postępowaniem odwoławczym i w dalszej kolejności postępowaniem w sprawie udzielenia zakładowi górniczemu koncesji rodzą ryzyko, iż Inwestor, bez swojej winy nie będzie w stanie uzyskać koncesji przed upływem ważności aktualnie obowiązującej, co może oznaczać konieczność wstrzymania prac lub nawet całkowite ich zaniechanie. Taka zaś ewentualność stanowi zagrożenie dla uzasadnionego powyżej interesu społecznego oraz wyjątkowo ważnego interesu strony oraz naraża gospodarstwo narodowe na ciężkie straty.

Niezwłoczne wdrożenie decyzji w życie jest niezbędne, gdyż jak udowodniono we wniosku z 24 listopada 2025 r. w tej sytuacji nie można się obejść bez natychmiastowego wykonania praw lub obowiązków, o których rozstrzyga się w decyzji, ponieważ zwłoka w ich wykonaniu zagraża dobrom chronionym określonym w art. 108 § 1 Kpa.

RDOŚ w Katowicach po analizie przedstawionych przez Inwestora argumentów uznał je za słuszne, a wniosek za odpowiednio umotywowany. Wobec powyższego przychylił się do ww. wniosku nadając niniejszej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

W związku z wypełnieniem przez Wnioskodawcę wymogów formalnych do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz szczegółowym przeanalizowaniu specyfiki planowanego przedsięwzięcia we wszystkich aspektach środowiskowych, orzeczono jak w sentencji decyzji.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska za pośrednictwem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji (art. 127 § 1 i 2 oraz art. 129 § 1 i 2 Kpa).

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania, strona ma prawo do zrzeczenia się wniesienia odwołania składając stosowne oświadczenie organowi, który decyzję wydał, nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji (art. 127a § 1 Kpa). Z dniem doręczenia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach oświadczenia

o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art. 127a § 2 Kpa). Skutkiem zrzeczenia się odwołania jest niemożność zaskarżenia decyzji do organu odwoławczego i wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania (art. 130 § 4 Kpa).

Zgodnie z art. 57 § 5 pkt 2 Kpa w przypadku wnoszenia odwołania w drodze przesyłki pocztowej czynność ta będzie skuteczna poprzez jej nadanie wyłącznie w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (tj. w placówce Poczty Polskiej S.A.) albo placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Nadanie pisma w placówce innego operatora będzie skuteczne o ile zostanie ono doręczone przed upływem terminu na jego złożenie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach
dr Mirosława Mierczyk-Sawicka
/podpisano elektronicznie/

Załącznik do decyzji:

1. Charakterystyka przedsięwzięcia

Otrzymuje:

1. Pełnomocnik Wnioskodawcy
2. Pozostałe strony postępowania zgodnie z art. 49 Kpa w związku z art. 74 ust. 3 ustawy ooś.

Do wiadomości (ePUAP):

1. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - zgodnie z art. 74 ust. 4 ustawy ooś,
2. Marszałek Województwa Śląskiego, zgodnie z art. 86a ustawy ooś,
3. WOOŚ – aa

Zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2111 ze zm.), za wydanie decyzji uiszczono opłatę skarbową w wysokości 205 zł na konto Urzędu Miasta Katowice.

główny specjalista Mateusz Podgornow